

Wszystkie poważniejsze firmy radiowe już demonstrowują nowe modele odbiorników

PHILIPSA NA ROK 1938

Dziś 32 strony

Dziś dodatek niedzielny „REWIA“

Nr. 251

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Łódź, Niedziela, 12 września 1937 r.

Rok IX.

GŁOS PORANNY

DZIENNIK SPOŁECZNY, POLITYCZNY I LITERACKI

Redakcja: Piotrkowska 101. Tel. 144-44, 166-66, 177-77 i 188-88. Redaktor przyjmuje od godz. 6-ej — 7-ej wiecz.

Cena 30 groszy

Administracja: Piotrkowska 70. Telef.: 222-22 i 266-66. Tel. nocne: 144-44 i 177-77. Nr. konta P. K. O. 603.400.

Pretensje Mussoliniego do Anglii

Duce w odrecznym piśmie do premiera Chamberlaina twierdzi, że

Wielka Brytania przez nieuznanie cesarstwa włoskiego trzyma drzwi otwarte dla przyszłego konfliktu

LONDYN, 11 9. (PAT). — „Evening Standard“ występuje dziś z sensacyjną wiadomością o odręcznym piśmie, jakie Mussolini wysłał do premiera Chamberlaina i które ma już być w drodze do Londynu. Dziennik podaje punkty dokładnej treści pisma Mussoliniego, które poruszają mniej więcej sprawy następujące:

Mussolini podziela postanowienia premiera Chamberlaina uzyskania porozumienia angielsko-włoskiego, o ile to zależy od niego.

Mussolini zdecydowany jest doprowadzić do całkowitego i trwałego porozumienia z Wielką Brytanią. Mussolini dlatego wita z zadowoleniem ofertę poczynioną przez premiera brytyjskiego podjęcia bezpośrednich rozmów dla załatwienia zagadnień, obchodzących oba rządy.

Instrukcje, jakie Mussolini udzielił hr. Ciano, zmierzają do poszukiwania szerszego porozumienia, opartego na szerokich zasadach, do których później dostosowane zostaną drugorzędne sukcesy.

SUKCESY GEN. FRANCO W HISZPANII UŁATWIĄ PO-

ROZUMIENIE ANGIELSKO-WŁOSKIE.

Mussolini dumny jest z udziału legionistów włoskich w dziele rozbicia czerwonego niebezpieczeństwa. W czasie bitwy pod Guadalajara Mussolini bardzo przykro odczuł obraźliwe uwagi prasy angielskiej o wojsku włoskim, ale obecnie SANTANDER I INNE ZWYCIESTWA ZREHABILITOWAŁY HONOR ŻOŁNIERZA WŁOSKIEGO W OCZACH CAŁEGO ŚWIATA.

Mussolini równocześnie podkreśla, że Włochy nie posiadają w Hiszpanii żadnych egoistycznych celów. Włochy walcą tam, aby urzeczywistnić twierdzenie Mussoliniego, iż bolszewizm nie będzie tolerowany w basenie morza Śródziemnego.

W ścisłych węzłach, jakie łączą W. Brytanię z Francją, Mussolini nie widzi żadnej przeszkody dla trwałego porozumienia włosko-brytyjskiego.

Na podstawie jego instrukcji, ambasador włoski w Paryżu parokrotnie udzielił rządowi francuskiemu zapewnień w tym sensie. Szef rządu włoskiego stwierdza, że niema niecz-

go w całej polityce włoskiej, za równo jeśli chodzi o Hiszpanię, jak i wogóle o inne części Europy, co mogłoby uniemożliwić utrzymanie między narodem włoskim i brytyjskim trwałych przyjaznych stosunków bądź na morzu Śródziemnym, bądź w Afryce, bądź też gdziekolwiek interesy tych dwóch państw się stykają.

Gdy porozumienie co do zasad zostanie zawarte, to nie powinno istnieć większe trudności, aby dojść do zgody w szczegółach.

W rzeczywistości jedną z najważniejszych spraw, jaka ma być omawiana, a mianowicie żegluga na morzu Śródziemnym i przez to morze, została prawie całkowicie załatwiona w ramach porozumienia dżentelmeńskiego ze stycznia 1937 r. Sytuacja jednak przedstawia się nieco odmiennie, gdy dotknięta zostanie kwestia stosunku pomiędzy cesarstwem włoskim a brytyjskimi posiadłościami w Afryce. Z wyjątkiem krótkiej granicy w terytorium francuskim, Etiopia włoska na przestrzeni przeszło 2,000 mil graniczy z terytoriami, będący-

mi bądź w posiadaniu W. Brytanii, bądź kontrolowanych przez W. Brytanię, a mianowicie z Sudanem, z kolonią Kenya i z brytyjskim Somali.

Przesłanką dyskusji na temat niezbędnego porozumienia w sorawach sąsiedzkich stosunków JEST UZNANIE PRZEZ W. BRYTANIĘ SUWERENNOŚCI WŁOCH NAD ETIOPIĄ.

Oznacza to zwolnienie członków ligi narodów z ich zobowiązania przeciwstawiania się zbiorowemu uznaniu włoskiego podboju. Innymi słowy — na obecnym posiedzeniu zgromadzenia ligi narodów podjęte być powinny kroki w MYŚL PROPOZYCJI POLSKIEJ Z MAJA 1937 r., aby uznać, że dawne cesarstwo Etiopii przestało istnieć.

Mussolini nie pragnie bynajmniej, aby liga została poniżona jego żądaniem publicznego zaakceptowania przez ligę faktu włoskiego zwycięstwa, ale poszczególne państwa muszą posiadać swobodę uznania de iure cesarstwa Włoch.

Mussolini zwraca uwagę na uczucia, rozpowszechnione wśród narodu włoskiego, że to

właśnie W. BRYTANIA PRZEZ NIEUZNAWANIE CESARSTWA WŁOSKIEGO TRZYMA DRZWI OTWARTE DLA PRZYSZŁEGO KONFLIKTU.

Duce pozostaje w ścisłym kontakcie z uczuciami całego narodu i zdaje sobie sprawę z tego, że byłoby rzeczą nierozumną dążyć do przyjęcia na przykład sprawy ostatecznego załatwienia zagadnień między obu krajami, dopóki i o ile to niepokojące zagadnienie uznania nie zostanie całkowicie usunięte.

Przy poprzednich okazjach Anglii powstrzymywali się w Genewie od wyrażenia przychylniej opinii wobec propozycji, poczynionych przez trzecie mocarstwo dla zlikwidowania sprawy Etiopii.

Mussolini na zakończenie swego listu wyrażać ma, według „Evening Standard“, oczekiwanie, że tym razem delegacja brytyjska, o ile nie poweźmie inicjatywy, to conajmniej udzieli swego otwartego poparcia dla tego rodzaju kroku, podjętego przez inne mocarstwa.

Walka z piratami morza Śródziemnego

Anglia i Francja pełnić będą kontrolę przy współudziale mniejszych państw

Każda łódź podwodna, która nie zastosuje się do przepisów, traktowana będzie jako okręt korsarski

NYON, 11.IX (PAT). — Po 2-godzinnych naradach konferencji śródziemnomorskiej osiągnięte zostało całkowite porozumienie na zasadach następujących:

Każde państwo sprawować będzie nadzór nad swymi wodami terytorialnymi. Francja i W. Brytania pełnić będą kontrolę nad całym morzem Śródziemnym.

Każda łódź podwodna, która nie zastosuje się do przepisów, zawartych w deklaracji londyńskiej z 1936 r., będzie traktowana jako okręt korsarski.

Odpowiedni układ podpisany będzie zapewne w przyszły poniedziałek.

RZYM, 11.IX (PAT). — Agencja Stefani donosi z Nyon, iż delegat Z. S. S. R. na konferencji

w Nyon zaproponował, że okręty wojenne Z.S.S.R. wezmą udział w kontroli na morzu Śródziemnym na wschód od Malty.

Propozycja ta wzbudziła żywy niepokój w kołach dyplomatycznych i morskich W. Brytanii. Jak wiadomo, W. Brytania przeciwstawiała się zawsze udziałowi floty sowieckiej w kontroli na morzu Śródziemnym.

NYON, 11.IX (PAT). — Korespondent Havasa donosi, że ścisła współpraca między Anglią, a Francją, zmierzająca do uzyskania na konferencji w Nyon rezultatów, mogących przyczynić się do przywrócenia swobody żeglugi na morzu Śródziemnym, ujawniła się jeszcze bardziej dziś rano w czasie długiej

konferencji, w której wzięli udział min. Eden i Delbos, stały podsekretarz stanu w Foreign Office Vansittart, oraz zastępca dyrektora departamentu politycznego na Quai d'Orsay Massigli.

Plan, który miał być przedstawiony do dyskusji, polegał

Premier na inspekcji w Turku

W piątek, dnia 10 b. m., prezes rady ministrów i minister spraw wewnętrznych, gen. Sławoj-Składkowski, jako poseł ziemi Kaliskiej udał się do miasta Turka (pod Kaliszem), celem obejrzenia robót przy zakładaniu parku miejskiego.

głównie na ustaleniu kontroli na określonych szlakach morza Śródziemnego, wzdłuż których okręty wojenne rozmaitych państw pełniłyby służbę patrolową. Okręty te obowiązane byłyby do udzielania pomocy zaatakowanym statkom handlowym oraz do ścigania korsarzy podmorzkich.

Jest rzeczą oczywistą, iż państwa biorące udział w przewidywanym układzie, musiałyby przyjąć na siebie konsekwencje tego rodzaju akcji, która zresztą całkowicie jest zgodna z prawem międzynarodowym. W istocie bowiem według obowiązujących obecnie przepisów łódź podwodna w czasie wojny nie może zatapiać statku przed

wzwaniem go do zatrzymania i ocaleniem jego załogi.

Nadzór byłby sprawowany przez floty wojenne Anglii i Francji w strefie najbardziej niebezpiecznej, to znaczy w zachodniej części morza Śródziemnego wzdłuż wybrzeży hiszpańskich. Włochom jednakże, jeśli zgodzą się one współdziałać w tej akcji międzynarodowej, byłby powierzony nadzór nad środkową częścią morza Śródziemnego, a specjalnie nad morzem Tyrreńskim. Wreszcie Grecja, Turcja i ZSRR, miałyby pełnić nadzór nad wschodnią częścią morza Śródziemnego, przy czym ZSRR dysponowałyby jedynie flotyllą niewielu lekkich okrętów.

Chińczycy odpierają ataki japońskie

Zacięte walki na wszystkich frontach

SZANGHAJ, 11.9. (PAT) — Atak japoński, rozpoczęty o północy na odcinku dworca północnego, został odparty, mimo, że japończycy wprowadzili do akcji czołg. Pojedynki artyleryjski i ożywiona wymiana strzałów z broni maszynowej i ręcznej trwa nadal. Japońskie okręty wojenne bezowocnie starały się zestrzelić eskadrę samolotów chińskich, które zrzuciły 4 bomby na lotnisko japońskie w Yang-Tse-Pu i 3 bomby, które wybuchły w pobliżu japońskiego okrętu admirałkiego „Izumo”.

SZANGHAJ, 11.9. (PAT) — Ostatni komunikat chiński donosi, że japończycy stracili w operacjach na odcinku szanghajskim 13 tys. ludzi — 10 tys. z szeregów armii lądowej, a 3 tys. marynarzy.

Wśród poległych japończyków znajduje się jeden generał brygady oraz dowódca kontrtorpedowca, który zatonął w czasie walki z chińczykami.

TIENTSIN, 11.9. (PAT) — Japończycy po silnym przygotowaniu artyleryjskim i po wczorajszych nalotach lotniczych odzyskali Maczang na linii kolejowej Tientsin-Pu-Czou. Główna kwatery japońska stwierdza, że chińczycy pod naciskiem wojsk japońskich cofają się w nieładzie w kierunku Czang-Czou.

PEKIN, 11.9. (PAT) — Wojska japońskie, operujące wzdłuż linii kolejowej Pekin-Seyuan wkroczyły do prowincji Szansi i znajdują się obecnie już w odległości 50 km. od jej granic. Wojska chińskie gromadzą się na południe od Tatumgu.

Ofensywa japońska wzdłuż linii kolejowej Pekin-Hankau została wstrzymana. Główne siły chińskie zostały skoncentrowane w tym miejscu. Należy przewidywać, iż wkrótce dojdzie do wielkiej bitwy, w której wzięłaby udział armia japońska, licząca około 180 tys. żołnierzy i armia chińska, którą obliczają na 400 tys. żołnierzy.

SZANGHAJ, 11.9. (PAT) — Agencja chińska Central News donosi, że oddziały chińskie osiągnęły szereg sukcesów, posuwając się naprzód wzdłuż linii kolejowej Pekin-Suyuan w kierunku Kuo-Leit-Czang. Na linii Tientsin-Pukau oddziały chińskie ewakuowały miejscowość Ma-Czang i Tsin, Czeu.

WASZYNGTON, 11.9. (PAT) — Departament stanu zakomunikował armatorom amerykańskim, że wysyłając statki na wody chińskie, muszą ponosić ryzyko, a zatem przed powzięciem decyzji wysłania statków powinni zastanowić się. Funkcjonariusze departamentu stanu oświadczają, że ostrzeżenie, udzielone statkom amerykańskim, żeglującym na wodach chińskich, o grożącym im niebezpieczeństwie wobec blokady japońskiej, nie może być w żadnym razie interpretowane jako formalne uznanie blokady.

OK 1938 — ROK WIELKIEGO ROZKWITU RADIOFONII — ZASTANIE JUŻ W WIELU DOMACH NAJNOWSZE ODBIORNIKI NASZE PATRIA · TEMPO MAESTRO · OPERA

WYPRZEDZAJĄC POSTĘP, ODDAJEMY JE DO UŻYTKU MIŁOŚNIKÓW RADIA JUŻ DZIŚ — NA INAUGURACJĘ NOWEGO SEZONU

ELEKTRIT-RADIO
ŚWIAT MUZYKI — MUZYKA CAŁEGO ŚWIATA

Proszek od **BÓLU GŁOWY**
KOWALSKINA
PRZY PRZEZIĘBIENIU
GRYPY I KATARZE

SZANGHAJ, 11.9. (PAT) — Wzdłuż 10-milowego frontu od Paoszan do Liuho toczą się zacięte walki, w których przede wszystkim bierze udział artyleria. Liczne wioski, znajdujące się na tym odcinku frontu, stoją w płomieniach.

Samoloty japońskie krążą bezustannie nad Putungiem, usiłując wykryć miejsce, gdzie są ustawione baterie chińskie. Dotychczas jednak nie udało się japońskim samolotom natrafić na baterie chińskie, które znajdują się w gęstych zagajnikach bambusowych.

Legioniści łódzcy przeciwko prowokacjom gdańskim

Wczoraj wieczorem odbyło się walne zebranie oddziału łódzkiego związku legionistów, na którym powzięto dwie rezolucje: w sprawie ostatnich poczynań policji gdańskiej w stosunku do polaków gdańskich i w sprawie obniżenia taryfy w elektrowni łódzkiej.

W rezolucji pierwszej zebrani stwierdzają, „iż w utrudnieniu, szkodzeniu i niszczeniu polskich interesów gospodarczych, politycznych i kulturalnych biorą udział nie tylko siły ukryte, ale także niemieckie społeczeństwo gdańskie z partią hitlerowską i najwyższymi władzami na czele”.

W zakończeniu rezolucji zebrani domagają się od rządu Rzeczypospolitej zastosowania jaknajstrzejszej polityki wobec Gdańska, zmierzającej do zlikwidowania statutu i oddania go pod wyłączną władzę Polski.

„Rasowy” proces p. Buchbinder - Wasiutyńskiego

Warszawski koresp. „Głosu Porannego” telefonuje:

Na poniedziałek, dn. 13 b. m. sąd okręgowy w Warszawie wyznał proces w głośnej sprawie o zniesławienie „rasowe”.

Redaktorzy odpowiedzialni „Wia domości Literackich”, „Szpilek” i „Walki Ludu” byli w swoim czasie skazani w pierwszej instancji wskutek skargi Wasiutyńskiego - Buchbindera, redaktora czasopisma „Jutro”.

Obecnie na skutek skargi skazanych proces odbędzie się w drugiej instancji. Proces wywołał duże zainteresowanie, zwłaszcza w sferach literacko-dziennikarskich.

Marsz. Śmigły w Biskupinie zwiedził przedhistoryczną osadę bagienną

ŻNIN, 9.IX (PAT) — W dniu dzisiejszym Marszałek Śmigły - Rydz przybył o godz. 9.40 do Biskupiny, gdzie w otoczeniu świątyni zwiedził przedhistoryczną osadę bagienną.

Robotnicy zajęci przy pracach wykopaliskowych, powitali Marszałka Śmigłego - Rydza entuzjastycznymi okrzykami na jego cześć.

Prokurator apeluje w procesie Fleischerowej

KRAKÓW, 11.9. (PAT) — Prokurator Garbaczynski zapowiedział apelację od niskiego wymiaru kary, w procesie Fleischerowej i towarzyszy oraz uwolnionego adw. Schneidera.

Skazany na 2 lata więzienia Józef Hochman w dniu wczorajszym został wypuszczony z więzienia.

Bomba pod kościołem podłożona we Lwowie

LWÓW, 11.IX (Tel. wł.) — Pod kościół wotywny N.M.P. Ostrobramskiej na Górnym Łyczakowie podłożyli nieznani sprawcy bombę o dużej sile wybuchowej. Drugą bombę znaleziono ukrytą pod parkanem przy ul. Leśnej. Bomby usunięto.

Przed kilku tygodniami dokonano zamachu na cerkiew grecko-katolicką na Zniesieniu, oblewając ściany benzyną i podpalając. Zamachy te wskazują na zorganizowaną akcję bezbożniczą.

Sąd najwyższy uchylił wyrok w sprawie dawnego „Kuriera Porannego”

Warsz. koresp. „Głosu Porannego” telefonuje: Na wokandzie Sądu Najwyższego znalazła się w dniu wczorajszym sprawa upadłości dawnego „Kuriera Porannego”.

Skarga dotyczyła wyroku Sądu Apelacyjnego, niedopuszczającego do układu z wierzycielami.

Sąd Najwyższy uchylił ten wyrok, przekazując sprawę do ponownego rozpatrzenia w innym składzie sędziów.

Rok akademicki rozpoczyna się 4 października

Warsz. koresp. „Głosu Porannego” telefonuje:

Rektoraty wyższych uczelni naukowych w kraju otrzymały z ministerstwa oświaty szczegółowe instrukcje, odnośnie zajęć w nowym roku akademickim.

Wykłady rozpoczną się 4 października. Do tego czasu mają być załatwione wszystkie formalności wpisowe.

Na wyższych uczelniach panuje obecnie duże ożywienie.

W porównaniu z latami ubiegłymi napływ kandydatów jest nieco mniejszy, ale na wydziałach z ograniczoną liczbą słuchaczy, prześciera on trzykrotnie liczbę kandydatów z lat poprzednich.

P K O

Pewność — Zaufanie

PRZYJMUJE wkłady oszczędnościowe zwyczajne od 1 złotego wkłady oszczędnościowe premiiowane z wygranymi: 1000.— 500.— 250.— i 100 zł

PROWADZI rachunki czekowe

UBEZPIECZA na życie według najdogodniejszych stawek

U D Z I E L A pożyczek pod zastaw papierów wartościowych na przystępnych warunkach

Z A Ł A T W I A wszelkie czynności bankowe szybko i solidnie

GWARANTUJE tajemnicę wkładów

Z A S I L A życie gospodarcze kraju kredytem długoterminowym

Wkłady i rachunki ... zł 935.627.000
Obrót roczny zł 30.000.000.000
Klijentów 2.837.000

CENTRALA P K O: Warszawa, Jasna 9.

ODDZIAŁY:

Katowice, Kraków, Lwów, Łódź, Poznań, Wilno.

Każdy urząd pocztowy jest zbiornicą P K O

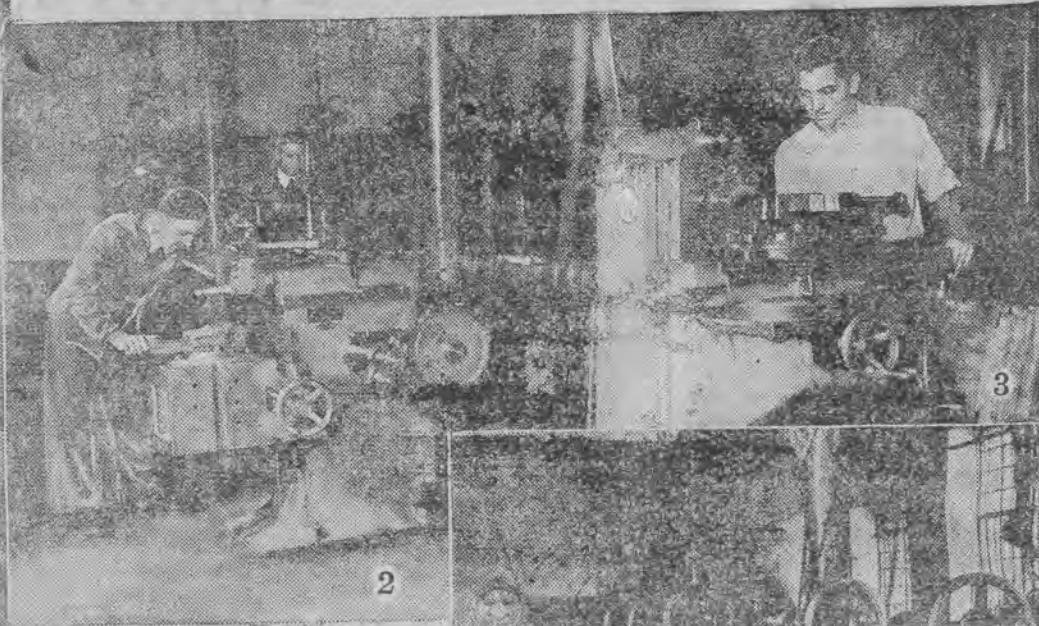
POKOJE
czyste, wygodne, ciche, tanie z wodą, ciepłą i zimną, blisko Dworca Główn. w WARSZAWIE w HOTELU ROYAL Chmielna Nr. 31.
Kawiarnia - Bezpłatny garaż

Zapisy na kurs wieczorny gospodarstwa domowego przyjmuje
Szkoła Gospodarcza
Wodna 40, tel. 177-73

ŚWIAT ZAKILĘTY W PUDIEŁKU

ZAKŁADY RADIOTECHNICZNE „IKA” PRODUKUJĄ ODBIORNIKI

Z PRAWDZIWIE
AMERYKAŃSKIM
ROZMACHEM

3

Fotoreportaż z wytwórni
„IKA”
Łódź, Pomorska 40

4

„Nasz świat nie jest podzielony na bloki państw, ani na kraje o takim czy innym systemie rządzenia. My numerujemy państwa, numerujemy miasta”.

To były pierwsze słowa, którymi nas powitał współwłaściciel najstarszej fabryki radiowej w Łodzi „IKA” i jej kierownik techniczny p. Sobczyk.

— Na wstępie — mówi nasz Interlokutor, którego prosimy o wyjaśnienia techniczne w związku z naszą wizytą w fabryce — chcę panom zaznaczyć, że jest szalona różnica między montażem aparatów radiowych, a fabryką radiotechniczną.

Jeśli chodzi o nas, pracujemy na rynku łódzkim już 10 lat. Jesteśmy jedną z najstarszych, bodajże najstarszą firmą w tej branży. Ale dopiero w roku ubiegłym wyszliśmy na rynek z naszymi aparatami, a w roku bieżącym przystępujemy do seryjnej produkcji.

Wychodzimy na ogólnopolski rynek z tą świadomością, że dajemy odbiornik pierwszorzędnej jakości, który w warsztatach naszych jest wykonany od A do Z, który jest u nas sprawdzony, wypróbowany, za który ponosimy pełną odpowiedzialność przed własnym sumieniem.

— Niech panowie pozwolą za mną — kończy tę wstępną rozmowę p. dyr. Sobczyk — a przekonacie się panowie, że nie nie przesadziłem.

Zacznemy wędrówkę po olbrzymich salach zakładów. Z parteru, gdzie wielkie sztaby metalu zamieniają się w precyzyjne części odbiorników, gdzie najrozmaitsze o najbardziej fantastycznych kształtach maszyny przerabiają surowiec na poszczególne części składowe, przechodzimy na pierwsze piętro. Tu wykonywane są wszystkie roboty stolarskie, tu budowane są bardzo estetyczne wyglądające skrzynki, tu są politurowane w specjalnej hermetycznie zamkniętej hali z nowoczesną wentylacją, przy zastosowaniu systemu napryskiwania.

Ale najbardziej atrakcyjna jest wielka hala fabryczna drugiego piętra. Tu po raz pierwszy zastosował dyr. Sobczyk amerykański system taśmowy, który jest rzadkością nawet w wielkiej, przemysłowej Łodzi.

Pracownik siedzący przy pierwszym stole dostaje do rąk „chassis”, czyli podstawą całego odbiornika. Poprzez wiele rąk wędruje ta podstawowa część przyszłego radioaparatu po specjalnie skonstruowanej szynie, aż wreszcie dochodzi do pracownika, który przykręca do niej ostatnie nity, ostatnie śrubki i włącza kontakt. Montaż jest skończony... Aparat gra.

Ale na tym jeszcze nie koniec. Rozpoczyna się proces zmuśnogo strojenia, wylapywania z powietrza numerowanych fal, dostosowywania świeżo narodzonego aparatu do podziałek eteru.

Przy pomocy specjalnej aparatury i bardzo precyzyjnych urządzeń usuwane są najdrobniejsze defekty w odbiorze.

Po gruntownym skontrolowaniu aparat wędruje do skrzynki. Jeszcze kilka rąk, kilkanaście zmechanizowanych ruchów, i odbiornik w gotowym stanie idzie do magazynu, skąd najróżnorodniejszymi drogami dociera do wszystkich zakątków Polski.

Dwugodzinna wizyta w zakładach radiotechnicznych „Ika” pozwoliła nam na stwierdzenie, że w mieście naszym posiadamy wielkie i najnowocześniejsze urządzone przedsiębiorstwo branży radiowej, które jest jednym z nielicznych w Polsce pod względem swej produkcji, wytwarza bowiem odbiorniki produkujące co do jakości i konkurujące, jeśli chodzi o cenę, ze wszystkimi znanymi firmami, a które posiadają tę jeszcze zaletę, że wykonane są w stu procentach we własnym zakresie, z polskiego surowca i przez polskiego robotnika.

Zakłady „Ika” wypuszczają w nowym sezonie na rynek trzy typy odbiorników: popularny 3-lampowy aparat, popularną superheterodynę i luksusową superheterodynę.

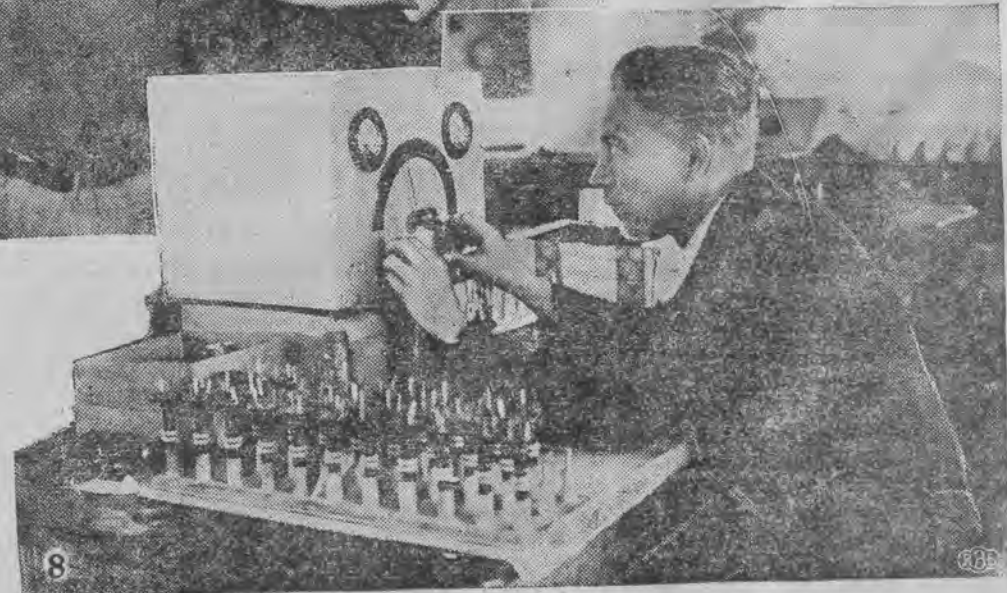
5

6

7

8

4. 5. 6. Widok ogólny I i II piętra. Tłocznie w pełnym ruchu, nawijanie cewek i montaż aparatów, przesuwanych z rąk do rąk na specjalnych szynach.

7. 8. Ostatnia faza produkcji: strojenie i badanie sprawności świeżo zmontowanych aparatów
Foto: ROSS

Nadużycia w rzeźni bałuckiej

popelnit kasjer Koziej, b. minister w rzedzie Petlury,
za którym policja rozestala listy goncze

Defraudacja zaprowadzila do grobu szefa buchalterii, Helda

Dom przy ulicy Wierzbowej 40 stal sie wczoraj terenem wstrzasajacego dramatu.

Około godz. 8 rano do dozorca posesji Gosika zglosil sie męczyzna w średnim wieku i poprosil go, by zaniosl list do mieszkania lokatora p. Adama Demideckiego - Demidowicza, inspektora wydzialu samorzadowego urzedu wojewodzkiego w Lodzi.

Gdy dozorca po spehleniu polecenia wrocil na parter i wszedl do korytarza oczom jego przedstawil sie okropny widok.

Na podłodze lezail bez zycia ow nieznan y męczyzna. Z rany na szyi splywala krew. Obok lezaila brzytwa.

Przybyli na miejsce tekarcz stwierdzil zgon denata, wskutek gwałtownego uplywu krwi.

Niebawem zjawili sie przedstawiciele wladz oraz insp. Demidecki, który w samobójcy rozpoznal swego dobrego znajomego 35-letniego Gustawa Helda (Zagajnikowa 30), szefa buchalterii rzeźni miejskiej na Bałutach.

Wdrożono energiczne śledztwo w kierunku ustalenia przy czyny samobójstwa Helda. Nie natrafilo ono na duze trudnośc i. Juz sam list wystosowany przez denata do insp. Demideckiego wyjalnial przyczyne rozpaczliwego kroku Helda.

Wedle ustalonych przez nas szczegolow, to samobójstwa jest nastepujace:

W dniu 8 b. m. w rzeźni bałuckiej wykryto defraudacje, popelniona przez platiczego, 50-letniego Emila Kozieja (Pod miejska 16).

Koziej, czlowiek o niejasnej przeszlosci, wszedzie przedstawial sie za b. ministra spraw zagranicznych w rzedzie atama na Petlury na Ukrainie.

Ubieglej srody Koziej nagle znikl. Wówczas tez wyszla na jaw popelniona przezeń defraudacja w rzeźni bałuckiej. Droga badania ksiąg stwierdzono, że Koziej przywlaszczyl sobie na szkode rzeźni około 3.000 zł., które potracil pracownikom i robotnikom przy wypłacie. Pieniądze te nie zostaly zaksięgowane przez Gustawa Helda, którego Koziej tak potracil omlac, że niezciwy skadinad urzednik dopuscil sie niedozoru.

Held, zdajac sobie sprawe z fego, że grozi mu, jako pracownikowi kontraktowemu utrata posady w przystepie depresji psychicznej postanowil popelnic samobójstwo.

W liscie do insp. Demideckiego pisal: „Utrata pracy rowna sie dla mnie z utrata zycia, dlatego tez popelniam samobójstwo“.

W godzinach południowych zwloki Helda przewieziono zstaly do prosektorium.

Za Koziejem rozestano listy goncze.

Dowiadujemy sie rowniez, że Koziej prócz popelnionej defraudacji na szkode rzeźni bałuckiej, przywlaszczyl sobie uzyskana z kasy miejskiej pożyczke w kwocie 500 zł. oraz rózne kwoty, które otrzymal tytulem pożyczek od kolegow.

Koziej nabral poza tym cały szereg firm łodzkich na ogólna sumę około 30 tysięcy złotych.

W rzeźni prowadzone są obecnie rewizje ksiąg kasowych

4 LAMPOWY LUKSUSOWY ODBIORNİK (3 PENTODY)
3 ZAKRESY FAL. 2 WYSOKOSPRAWNE OBWODY.
REGULATOR BARWY TONU. WYSOKA SELEKTYWNOŚĆ.
DUZY ELEKTRODYNAMICZNY GŁOSNIK O PIĘKNYM TONIE.
TRZYLAMPowe ODBIORNIKI NA PRĄD ZMIENNY, STAŁY I BATERYJNE.
SPRZEDAŻ NA B. DOGODNE SPŁATY W WIEKSZYCH SKLEPACH RADIOWYCH W CAŁEJ POLSCE.
RATY JUŻ OD 9 ZŁOTYCH.

PIENIĄDZE ZAPŁACONE ZA ECHO — ZOSTAJĄ W KRAJU.

PZT Państwowe Zakłady Tele — i PZT Radiotechniczne w Warszawie

Pożar w firmie „Konsorcjum“

Przez 2 godziny straż gasila palący się węgiel

Wczoraj o godzinie 7.30 wieczorem zaalarmowano centralę straży ogniowej o wybuchu pożaru w składach węgla i drzewa firmy „Konsorcjum“ przy ul. Przejazd 62. Na miejsce wyruszyły plutony IV, VIII i VI.

Jak się okazało, z nieustalonych dotąd przyczyn zaczął się palić miel węglowy.

Straż ogniowa po szybkim oparowaniu sytuacji miała jeszcze wiele roboty z dogaszaniem tu i ówdzie ukazujących się z pod zwalów węgla płomieni i kłębow dymu. Przerzucono wielką ilość węgla, by dotrzeć do źródła pożaru.

Po dwóch godzinach straży udało się płomienie całkowicie ugasić. Straty spowodowane pożarem są dość wysokie, dokładnie jednak narazie nieobliczone.

**I. CYZYN
WZNOWIŁ
LEKCJE GRY FORTPIANOWEJ
ANDRZEJA 46 m. 22**

Doboszyński posiedzi do sprawy

Warszawski koresp. „Głosu Porannego“ telefonuje:

W dniu wczorajszym obrońcy „wodza“ z Myślenic, Doboszyńskiego, zostali zawiadomieni, że sąd apelacyjny w Krakowie odrzucił zażalenie w sprawie pozostawienia Doboszyńskiego aż do nowej rozprawy sądowej w więzieniu.

dla dokładnego ustalenia wysokości zdefraudowanej przez Kozieja sumy.

Śledztwo prowadzą w dalszym ciągu władze śledcze.

Afera Kozieja i związane z nią samobójstwo Helda wywołało w Łodzi duze wrażenie.

Przeciąg, zmiany temperatury, mokre nogi —

Jeżeli przy pierwszych objawach nie zązyjesz Aspirin'y — może nastąpić przeziębienie. Prawdziwa

ASPIRINA

tylko z krzyżem Bayera na opakowaniu i poszczególnych tabletkach

Ex-przyjaciółka „Wroga nr. 1“ wyszła za mąż za polaka — jazzbandziste

BUKARESZT, 11.IX (Tel. wł.) W. Temesvarze w Rumunii odbył się przed kilkoma dniami w zupełnej tajemnicy ślub głośnej „czerwonej damy“ Anny Sage, eks-przyjaciółki „wroga Ameryki Nr. 1“ Dillingera z polakiem, Zakrzewskim.

Anna Sage, która jak wiadomo, wydała Dillingera za 5.000 dolarów policji amerykańskiej, została po jego śmierci wydłona ze Stanów Zjednoczonych. Anna Sage powróciła do Rumunii, gdzie się ukrywała, obawiając się zemsty towarzyszy Dillingera.

Z chwila, gdy skończyły się jednak pieniądze, zdekonspirowala się i od roku już występuje w kabaretach Grecji, Egiptu Bułgarii, Rumunii.

Podczas pracy poznała Zakrzewskiego, który z zawodu jest muzykiem jazzowym.

**Ovomaltine
wzmocni i Ciebie!**

Proces o 131 milionów koron

Ks. Dorota Schlewzig-Holstein występuje przeciwko państwu czechosłowackiemu

PRAGA, 11.9. (PAT) — Przed okręgowym sądem cywilnym w Pradze odbyła się pierwsza rozpra-

wa w sprawie pretensji wniesionej przez księżnę Dorotę Schlewzig-Holstein przeciwko państwu czechosłowackiemu o 131 milionów koron. Strona skarżąca żąda tej sumy, jako należnej połowy spadku po księciu Filipie Sachsen-Coburg-Gotha, którego skarżąca księżna jest córką. Oskarżenie podaje jako świadków cara bułgarskiego Borysa i króla belgijskiego Leopolda.

Tania wycieczka

na wystawę do Paryża

Jak już donosiliśmy, Polski Związek b. kombatantów legii cudzoziemskiej Francuskiej w Łodzi, urządza 2-tygodniową wycieczkę na wystawę międzynarodową do Paryża, która wyjedzie z Łodzi w dniu 25 b. m.

W związku z brakiem akredytyw jest to jedna z nielicznych okazji zwiedzeniu tej sensacyjnej imprezy. Związek, który ma na celu przede wszystkim propagowanie przyjaznych stosunków między Polską a Francją, skalkulował wycieczkę wyjątkowo tanio, bo za niecałe 200 zł. z podrózą, ho telem i całkowitym utrzymaniem.

Ostatnie 2 dni zapisów — dziś i jutro — w lokalu związku (Piotrkowska 171) od godz. 6 do 8 wiecz.

LUBLIN, 11.IX (Tel. wł.) — Na 22 września wyznaczono sensacyjną rozprawę sądową przeciwko mjr. Zajączkowskiemu, z oskarżenia wojewody kieleckiego Dziadosza, o zniesławienie. Rozprawa, wielokrotnie odroczena, budzi dużą sensację.

TANIE PODRÓŻE do Z. S. R. R.

w jesiennym sezonie 1937 r.

specjalne wycieczki przemysłowe, teatralno-muzyczne, pedagogiczne, sportowe i dla lekarzy przez „INTOURIST“

Szczegółowych informacji udzielają wszystkie placówki „ORBISU“ oraz Dział Turystyki Sowieckiej.

WARSZAWA, ul. MARSZAŁKOWSKA 153.

Tamże sprzedaż kolejowych i okręgowych biletów na Bliski i Daleki Wschód, do Palestyny i z powrotem przez Z. S. R. R.

Sala Filharmonii

Narutowicza 20, tel. 213-84.

Bilety od 1.— zł. do nabycia w kasie Filharmonii.

Największa atrakcja sezonu koncertowego.

Cudowni Budapeszteńscy Chłopcy Cygańscy

cczarowali publiczność swą wspaniałą grą. — Dziś, w niedzielę 12 b. m. o g. 8.30 wiecz. fenomenalni Węgiersko-Cygańscy Brzdące grają ostatni raz w Łodzi. W programie: Walce wiedeńskie, melodie cygańskie, czardasze, i rapsodie

Ziemia Błogosławiona

Pracodawcy nie chcą pertraktować na temat żądań pracowników umysłowych

W dniu wczorajszym w inspektoracie pracy odbył się miała obustronna konferencja z pra-

cownikami umysłowymi w sprawie wysuniętych przez międzyzwiązkową komisję porozumiewawczą organizacji pracowników umysłowych, żądań.

Pracodawcy nie przystali jednak swych przedstawicieli ani też nie nadesłali pisma wyjaśniającego powodów nieprzybycia Przedstawicieli międzyzwiązkowej komisji oświadczyli, że na zwołanym plenarnym posiedzeniu komisji porozumiewawczej powzięte będą decyzje w sprawie dalszej akcji pracowników i o stanowisku tym powiadomiony zostanie inspektor pracy.

Delegacja Łodzi

na zjazd stowarzyszeń lokatorskich w Warszawie

W niedzielę, dnia 12 września r. b. w lokalu Stowarzyszenia przedstawieli handlowych w Warszawie obradować będzie zjazd organizacji lokatorskich całego kraju. Jednym z najbardziej palących zagadnień jest obecnie utrzymanie w mocy obowiązującej jeszcze ustawy o ochronie lokatorów i noweli do ustawy, dotyczącej utrzymania ustawowej obniżki komornego.

W tym celu zjazd wyłoni delegację, która będzie interwenjowała w prezydium rady ministrów o konieczność zachowania stanu prawnego, na mocy którego obowiązuje ustawa o ochronie lokatorów.

Delegacja w specjalnym memoriale zilustruje grozę sytuacji materialnej lokatorów w poszczególnych miastach.

Z Łodzi na zjazd wyjechała delegacja społecznego związku lokatorów i sublokatorów m. Łodzi w osobach pp. adw. Wilhelma Mrówki, sekretarza związku Józefa Rutkowskiego i in.

DR. MED.

Szymon Grinberg
(Ordynuje latem na Wiśniowej-Górze) Piłsudskiego 53 (róg Cegieln.) tel. 159-58. WZNOWIŁ PRZYJĘCIA.

Awanturnik w P. U. P. P. Sprawca zjść na Placu Hallera skazany na areszt

Onego dnia do lokalu państwowego urzędu pośrednictwa pracy przy ulicy Podleśnej 6 przy był 43-letni Hugo Grunwald (Główna 34) i zaczął się awanturować.

Wezwany policjant zatrzymał Grunwalda, który osadzony został w areszcie. Wczoraj doprowadzono go do sądu starościńskiego.

W wyniku rozprawy Grunwald skazany został na 14 dni bezwzględniego aresztu.

Wczoraj doprowadzono również do sądu starościńskiego 40-letniego Włodzimierza Wojewódzkiego (Andrzeja 64), wielokrotnie karanego już za kradzieże z włamaniem i opór władzy. Wojewódzki onegdaj w czasie targu na Placu Hallera napadł na kupujących i bił ich. Na rozprawie tłumaczył się, że był pijany i nie zdawał sobie sprawy z tego co czynił. Sąd starościński skazał Wojewódzkiego na 14 dni bezwzględniego aresztu.

JAK KUPIĆ RZECZ WARTOŚCIOWĄ?

Techniczne wykonanie odbiornika radiowego musi być tego rodzaju, aby przede wszystkim ton jego, barwa dźwięku była na najwyższym poziomie. Zapewnia go głośnik z szerokowzrostową membraną, odpowiednio dobrane, szlachetne drzewo. Czułość i selektywność, uzyskane dzięki wysokiej wartościowym cewkom z żelaznymi rdzeniami, to dalsze zalety, o których winno się pamiętać przy zakupie. Trzeci cech, to estetyczny wygląd zewnętrzny i prosta obsługa. Wszystko to udało się uzyskać właśnie w odbiornikach Telefunken dzięki zmniejszonej ilości, ale za to wysokowartościowych obwodów z żelaznymi rdzeniami o specjalnej budowie wolnej od strat elektrycznych. A dalsze zalety no wych odbiorników Telefunken: Maksymalna selektywność, zawór przeciwinterferencyjny dla 9 kc., szerokowzrostowa membrana głośnika Telefunken Nawi, udoskonalone magiczne oko AM 2 z trójcą, zrównoważenie zakresu dźwiękowego, ciche strojenie, płynna regulacja selektywności i barwy dźwięku, żelazne rdzenie, chassis wytworzone, nowoczesna skrzynka drewniana o wybitnych zaletach akustycznych i szeregu innych udoskonaleń. Radzimy posłuchać, obejrzeć i porównać.

Wzory znakowania materiałów drzewnych produkcji LASÓW PAŃSTWOWYCH

▲L P▲	i klasa	L P	n/s
L P	ii klasa	x L P x	v klasa
L P	iii klasa	▲L P▲	z pod piły
x L P x	iv klasa	w L P w	vi klasa

Powyższe znaki, umieszczone na obu częściach desek, oznaczają producenta i klasę jakości. Standaryzowane wymiary — dokładność sortowania — staranna konserwacja, jawność klasy — zabezpieczają nabywcę przed błędną kalkulacją i stratami

SPRZEDAŻ

»PAGE« Polska Agencja Drzewna
Sp. z o. o.

Centrala: Gdynia, ulica Świętojańska 44, telefon 19-16

Agentura w Łodzi: ul. Piotrkowska 104

Zespolenie armii ze społeczeństwem

Odezwa prez. Godlewskiego z okazji uroczystości powitania wojska

W związku z powrotem z ćwiczeń wojska do Łodzi, miejski obywatelski komitet obchodu uroczystości wydał do mieszkańców miasta odezwę treści następującej:

Obywateli!
W dniu 15 września r. b. wracają po manewrach w mury naszego miasta oddziały wojska, stacjonujące w Łodzi. Wracają

po uciążliwym trudzie i znoju, w którym nabywały doświadczenia i zaprawy bojowej, tak potrzebnej do obrony całosci granic Polski.

Żołnierz polski był zawsze i jest w chwili obecnej przedmiotem szczególnego umiłowania i kultu ze strony całego Narodu. Przez lata niewoli daremnie tęskniliśmy do własnej, zwycięstwami opromienionej armii. Dziś ją mamy zwycięską i sławną. Ale armia będzie tym potężniejsza, tym hartowniejsza i tym nieustępliwsza w boju, im silniej będzie odczuwała swoją łączność z całym Narodem, im pewniejsze będzie miała poczucie zespolenia Narodu ze sobą.

Powitajmy więc z całym sercem wracające z manewrów nasze jednostki bojowe. Powitajmy Żołnierza Polskiego, by mu okazać, że serca nasze w jeden rytm z nim biją, powitajmy Obrońców całosci naszych granic, by widzieli w tym wybuchu uczuć naszą gotowość współpracy do spełnienia zaszczytnego obowiązku obrony całosci i nienaruszalności naszych granic.

A kiedy obrzucać będziemy kwiatami naszych najmilszych Obrońców Ojczyzny, — wołajmy gromkim głosem: 1) Niech żyje Żołnierz Polski, 2) Niech żyje Armia Polska, 3) Niech żyje Wódz Armii Marszałek Śmigły-Rydz, 4) Niech żyje Wielka i Potężna Rzeczpospolita Polska.

Przewodniczący komitetu (—) MIKOŁAJ GODLEWSKI. Tymczasowy prezydent miasta.

W związku z uroczystością powitania wojska powracającego z manewrów, zarząd koła Peowików zarządza zbiórki wszystkich członków - peowików w dniu 15 września 1937 r. o godz. 16,30 przy ul. Dąbrowskiej i Zapolskiej.

Nakrycie głowy — maciejówka.

DR. MED.

Ignacy GRYNBERG
chor. wewnętrzne (spec. serca)
POWRÓCIŁ

mieszka obecnie Piłsudskiego 76, (róg Narutowicza) telefon 174-19

CAPITOL

Film w naturalnych kolorach

„Tańczący Pirat”

Pelen romantycznych przygód fascynujący poemat miłosny

W rolach głównych:

Steffi Dune
Victor Varconi
Charles Colins

Na czele słynnego baletu Albertyny Rasch

Ceny miejsce na wszystkie seanse od 54 groszy!

„Szesnastolatka” w kinie „Palace”

Film o interesującym temacie świetnie wyreżyserowany, zrealizowany i zagrany.

Film pełen konfliktów, lecz nie pozbawiony dyskretnego humoru i dowcipu.

Akcja filmu, tchnąca życiem i tempem, rozgrywa się w największych stolicach europejskich (Londyn — Riviera — Paryż) wystawia i fotografia filmu — niezwykle logata i efektowna, gra aktorów (Lil Dagover, Sabine Peters, Kar-

ol Schöenbock, Geraldine Katt) na wysokim poziomie.

Przy całej powadze i głębokim wnikiem w istotę konfliktu dojrzałej dziewczyny, reżyser Schöenbock stworzył film lekki, tobnący ciepłym, pogodą i humorem.

Wielkim atutem filmu jest scenariusz, reżyser pokazał swój lwi pazur w najdrobniejszych szczegółach, a wszyscy aktorzy grają doskonale.

Konkurs dekoracji pojazdów mechanicznych i rowerów

W dniu 26 września r. b. (niedziela) z okazji „XIV Tygodnia LOPP” odbędzie się wzorem lat ubiegłych „Konkurs dekoracji pojazdów mechanicznych i rowerów”, dający duże pole uczestnikom konkursu do przjawienia pomysowości w dziedzinie propagandy urządzeń obrony przeciwlotniczej, reklamy wytwórczości krajowej oraz estetyki dekoracji pojazdów.

W związku z tym łódzki obwód miejski LOPP apeluje do posiadaczy samochodów, motocykli i rowerów o zgłaszanie się do konkursu.

Blizszych informacji udziela biuro LOPP przy ul. Piotrkowskiej nr. 149, tel. 106-20 i 106-50.

Kino

„PALACE”

Otwarcie sezonu jesiennego 1937-38

FILM, O KT6RYM M6WI CAŁA ŁÓDŹ!

SZESNASTOLATKA

W r. gl. SABINE PETERS, LIL DAGOWER i KAROL SCHÖENBOCK Przy całej powadze i głębokim wnikiem w istotę konfliktu seksualnego dojrzałej dziewczyny, reż. Reinhold Schöenbock stworzył film porycający lekkością i elegancją

Dziś od 12—2 i 2—4

2 PORANKI 80 gr.

Ceny od

Passé-partouts i bilety ulgowe nieważne aż do odwołania

WYKWINTNE MATERIAŁY
NA UBRANIA, FALTA męskie i damskie wyrobu
fabryk **BIELSKICH** w WIELKIM WYBORZE poleca

MAROKO i S-wie Nowomiejska 8
Tel. 152-77

Ostatnie nowości
HURT i DETALI

Zapisy na miejskie kursy dokształcające

W dniu wczorajszym rozpoczęły się zapisy na miejskie kursy dokształcające, które trwać będą do dnia 14 września r. b. Zapisy odbywają się w godzinach od 18 do 20 w następujących lokalach szkolnych: Andrzeja 24, Piotrkowskiej 249, Sosnowej 32 i Smugowej 6.

Zajęcia rozpoczyna się w dn. 15 września r. b. o godzinie 19 i odbywać się będą 4 razy w tygodniu, t. j. w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki. Na kursy przyjmuje się dorosłych i młodzież w wieku powyżej lat 14.

Ponadto w dniach 25, 27, 28, 29 i 30 września r. b. odbędą się zapisy na miejskie kursy społeczne w godzinach od 18 do 20 w lokalach przy ulicy Rzgowskiej 62, Prusa 15 i Sienkiewicza 46.

Zajęcia na miejskich kursach społecznych rozpoczną się w dniu 1 października r. b. i odbywać się będą 5 razy w tygodniu, t. j. w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i soboty od godziny 19 do 21. Na kursy społeczne przyjmuje się słuchaczki i słuchaczy od lat 18. Nauka zarówno na miejskich kursach dokształcających i społecznych jest bezpłatna.

Nie będzie polskiej swastyki

Łódzcy narodowi socjaliści otrzymali odmowną odpowiedź z ministerstwa spraw wewnętrznych

Polska partia narodowo-socjalistyczna, mająca swą centralę w Łodzi, oraz filie w miastach prowincjonalnych zwróciła się w tych dniach do ministerstwa spraw wewnętrznych o zezwolenie na wydanie specjalnej odznaki tej partii w postaci swastyki koloru czerwono-białego.

Jak się dowiadujemy z miarodajnego źródła, ministerstwo odrzuciło w sposób kategorię podanie polskich narodowo-socjalistów.

Należy dodać, że z pośród kilku powstałych swego czasu partijek narodowo-socjalistycznych na gruncie łódzkim egzystuje jeszcze tylko wspomniana wyżej partia, ale i ta nie posiada żadnych wpływów, ani znaczenia.

Dziś zakończenie „Tygodnia przeciwpożarowego”

Wczoraj z okazji „Tygodnia przeciwpożarowego” odbyły się ostatnie ćwiczenia pokazowe straży na Bałuckim Rynku.

Dziś w niedzielę rano nastąpi pobudka, a przed południem zbiórka pieniężna na ulicach i w lokalach.

Po południu orkiestra strażackie koncertować będą na placach publicznych.

WYPOZYCZALNIA KSIĄZEK

„ATENEUM”
D-ROWEJ S. ROBINSONOWEJ
Śródmiejska 40
polecą ostatnie nowości.
Bogato zaopatrzone działy: dla dzieci, młodzieży i LEKTURY SZKOLNEJ

DR. MED.

SOŁOWIEJCZYK
LARYNGOLOG
powrócił
Legionów 17
telef. 216-40

Grad cegieł opadł na murarza

Na budowie przy ul. Przejazd nr. 21, wydarzył się wczoraj tragiczny wypadek.

48-letni murarz Stanisław Larterch został ugodzony spadającymi cegłami, przyczym doznał on pęknięcia czaszki. Karetka pogotowia odwiezła go do szpitala ubezpieczalni.

Policja wdrożyła dochodzenie w kierunku ustalenia, kto ponosi winę za tragiczny wypadek.

Wolno być przeciwnikiem faszyzmu

Sąd okręgowy orzekł w motywach, że skrajnych przekonań lewicowych nie można utożsamiać z komunizmem

W sądzie okręgowym toczył się wczoraj niezwykle charakterystyczny proces o działalność komunistyczną. Ławę oskarżonych zajęła 20-letnia Bina Szarfharćówna, członkini folkistycznej organizacji p. n. „Liga dla oświaty ludowej”, która odpowiadała za uprawianie działalności wywrotowej.

Sprawa ta w świetle aktu oskarżenia przedstawia się, jak następuje:

W dniu 20 kwietnia r. b. wydział śledczy w Sosnowcu nadał telefonogram do wydziału śledczego w Łodzi, że podczas przeprowadzonej rewizji u niejakej Estery Szarharćówny, przebywającej na obozie przysposobienia dla chcących wymigrować do Palestyny, znaleziono listy, pisane do niej przez jej siostrę, Binę, zawierające treść komunistyczną.

Wywiadowcy przeprowadzili rewizję w mieszkaniu oskarżonej, u której znaleźli m. in. brulion z notatkami o Rosji Sowieckiej, przemówienie Stalina na jednym z ostatnich zjazdów rosyjskiej partii komunistycznej, egzemplarz niewychodzącego już tygodnika w języku żydowskim „Literarisze Tribune” z roku 1932, oraz egzemplarz pisma „Folkistysze Bieter”, jak również notatki z procesu Thaelmanna.

Osoby cierpiące na zaparcie stolca w połączeniu z cierpieniem hemoroidalnym, schorzeniami błony śluzowej kiszki stolcowej, przetokami i szczelnymi, piją z rana i wieczorem po ćwierć szklanki naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa. Zał. przez lek.

ku żydowskiemu „Literarisze Tribune” z roku 1932, oraz egzemplarz pisma „Folkistysze Bieter”, jak również notatki z procesu Thaelmanna.

Z listów piąta brygada wywnioskowała, że Szarfharćówna ma nie

tylko skrajne przekonania lewicowe, ale sama jest czynnie zaangażowana w robocie komunistycznej.

W jednym z listów oskarżona pisała co następuje: „Co znaczy dla nas młodociany obawa, kiedy wszystko wokół pachnie dynamitem, kiedy dokoła nas coraz ciśnieniej zaciągają pętle, które żyć w żaden sposób nie dają. Owszem i mnie się podoba życie kolektywne, ale ja mam dalsze cele, które nie pozwalają się bawić w tak drobnomieszczański kolektywizm”.

W toku dalszego badania okazało się, że Szarfharćówna nie była dotąd notowana w kartotece osób podejrzanych o komunizm, nie mniej jednak, na podstawie konfidencjonalnych danych ustalono, że S. z ramienia K. P. P. agitowała w roku 1936 w organizacji młodzieży sjonistycznej „Gordonia”, a potem w organizacji folkistycznej „Liga dla Oświaty Ludowej”.

Rozprawie wczorajszej przewodniczył sędzia Wiśniewski, w asyście sędziów Kacprzyka i Rayskiego. Oskarżał prokurator Lipiński, obronę wnosili adv. Michał Rapoport.

Oskarżona nie przyznała się do winy, twierdząc, że jest przeciwniczką komunizmu, natomiast jest przekonania antyfaszystką.

Obrońca oskarżonej w swym przemówieniu wskazał, że oskarżona czytała dużo broszur lewicowych i dzieliła się wrażeniami ze starszą siostrą.

Sąd po naradzie oskarżoną uniewinnił, zaznaczając w motywach, że można żywić przekonania skrajnie lewicowe, ale nie upoważnia to jednak do wytoczenia procesu o przynależność do K. P. P.

Kino „EUROPA”

Pocz. 12, 2, 4, 6, 8, 10

Ulubieńcy publiczności
asy ekranu i sceny polskiej

HANKA ORDONÓWNA
LODA HALAMA
LENA ZELICHOWSKA
STEFIA GÓRSKA
HELENA GROSSÓWNA
ZOFIA TERNE
KAZIMIERZ KRUKOWSKI
STANISŁAW SIELANSKI
MICHAŁ ZNICZ
JÓZEF ORWID
TADEUSZ OLSZA
CHÓR DANA

w pierwszym polskim filmie rewiowym p. t.

PARADA

GWIAZD

WARSZAWY

Muzyka: H. Wars Conferencier: Fr. Jarosy

Nad program: Król humoru BUSTER KEATON w swojej najnowszej komedii p. t. „PIERWSZA NAGRODA”

Buster tańczył!

Buster śpiewał!

Ceny miejsc na poranki o godz. 12 i 2 i na wszystkie pozostałe seanse od **80 gr.**

Po powrocie z Paryża

Polecam najnowsze modele

Helena Finkler-Eychnerowa

Łódź, Piotrkowska 79, tel. 243-58

CASINO

Pocz. 12. 2. 4. 6. 8. 10

Dziś o g. 12 i 2

2 PORANKI

Wszystkie miejsca **80 gr.**

Na wiecz. seanse od **zł. 1.09**

JOAN CRAWFORD
Clark Gable
Franchot Tone

we wspaniałej komedii sensacyjnej

Nie ufaj mężczyźni

RIALTO

Dziś o godz. 12 i 2
2 poranki

Ceny od **85 GR.**

Wielki polski film

Ty, co w Ostrej świecisz Bramie

W r. gł. Maria Bogda, Lena Żelichowska, M. Cybulski, St. Sielański, K. Junosza-Stępowski. — Pieśni w wykonaniu Ignacego Dygasa i chóru Opery Warsz.

Teatr, muzyka i radio

TEATR POLSKI

Dziś o godz. 16-ej (po cenach znizowanych) i o godz. 20.30 komedia Szekspira „Wieczór trzech królów”.
W poniedziałek, we wtorek i w środę o 20.30 trzy występy baletu Parnella, który zaprezentuje się w zupełnie nowym programie z Zizi Halamą i Feliksem Parnellem na czele.

TEATR KAMERALNY

„Teoria Einsteina” grana będzie dziś o godz. 16-ej (po cenach znizowanych) i o godz. 20.30 oraz w dni następne codziennie o godz. 20.30.

WYSTAWA ZW. ZAW. ARTYSTÓW PLASTYKÓW

Dziś o godz. 12-ej w południe nastąpi w lokalu Instytutu propagandy sztuki w parku Sienkiewicza uroczyste otwarcie, w obecności władz i przedstawicieli społeczeństwa, czwartej zbiorowej wystawy Polskiego Zw. zawodowego łódzkich artystów - plastyków.

Na wystawie reprezentowane będzie malarstwo, rzeźba, grafika, porcelana i artystyczne wyroby jubilerskie.

CHŁOPCY CYGAŃSCY

Odbły się już w filharmonii dwa koncerty węgierskiej orkiestry chłopców cygańskich. Dziś o godz. 20.30 we giarsko - cygańscy chłopcy grają ostatni raz. W programie walce wiedeńskie, melodie cygańskie, czardasze i rapsodie.

TOSCANINI I HUBERMAN PRZYSZĘDĄ DO PALESTYNY

TEL AWIW. — Na początku nowego sezonu do sjednoczenia przyjaźni orkiestry palestyńskiej przystąpiło w Tel Awiwie nowych 950 członków, wplacając co najmniej po jednym funcie. W końcu poprzedniego sezonu towarzystwo przyjaźni liczyło w Tel Awiwie 1.000 członków. W Haifie liczba członków wzrosła z 450 do 550, zaś w Jerozolimie z 450 do 500. Jak oczekują, na początku listopada przybędzie do Palestyny Toscanini. W grudniu Toscanini wystąpi na w kilku koncertach w Stanach Zjednoczonych. Na koncercie inauguracyjnym orkiestry palestyńskiej, który odbędzie się 21 października w Tel Awiwie, Bronisław Huberman wystąpi jako solista. W Tel Awiwie, Jerozolimie i Haifie w roku bieżącym zorganizowane będą specjalne grupy robotnicze przyjaźni orkiestry symfonicznej.

mie i Haifie w roku bieżącym zorganizowane będą specjalne grupy robotnicze przyjaźni orkiestry symfonicznej.

DZISIEJSZY PROGRAM RADIOWY

8.45 Muzyka poranna (płyty).
9.00 Koncert rozrywkowy w wyk. orkiestry.
9.30 Pieśni ludowe z Chełma i Nabczeństwo.
12.03 „Radosny poranek” — koncert (płyty).
13.00 „W mieście stalowych rurek” — felieton.
13.10 Gdy zadźwięczą mandoliny — koncert popularny.
14.10 Transmisja fragmentu „Dożynek” z folwarku Barki.
14.40 „Stomilowe buty” — opowiadania dla dzieci.
15.00 Audycja dla wsi.
16.00 „Zapraszamy do Łazienek” — koncert orkiestry z udziałem Sławy Orlicwskiej Czerwińskiej (sopran), Jerzego Czapliewskiego (baryton), Stefana Witasa i in.
17.00 „Na czarnym łądzie” — felieton.
18.30 Reportaż z życia.
19.00 Wznowienie słuchowiska p. t. „Wielka wygrana”.
19.00 Polska kapela ludowa.
20.00 Felieton p. t. „Gazeciarze”.
20.15 Koncert rozrywkowy w wykonaniu Szewczyka (bandola).
20.40 Przegląd polityczny.
21.00 „Diabeł w zalotach” czyli „Pędź diabła na wesele” J. Kamińskiego.
22.00 Utwory wokalne w wykonaniu Sergiusza Gagarina (bas-baryton).
23.00 Muzyka taneczna (płyty).
AUDYCJE ZAGRANICZNE LONDYN (261)
I DROITWICH (1500).
19.00 Trio Beethovena i Bourgu-

gnona, Sonata Haendla.

WIENIEN (507).

20.05 „Franciszek Lehar” — pout-pourri radiowe.
PRAGA (470).
17.35 „Don Cezar” — operetka Dellingera.
20.20 „Naręczona z winnicy” — operetka Nedbala.
MEDIOLAN (368)
I KALUNDBORG (1250).
21.00 „Don Carlos” — opera Verdiego.

WIADOMOŚCI SPORTOWE

Hanke (Warszawianka) prowadzi w dziesięcioboju o mistrzostwo Polski

W fatalnych warunkach atmosferycznych rozpoczął się wczoraj dziesięciobój o mistrzostwo Polski. Przejmujące do szpiku kości zimno, wiatr i ciwilami deszcz — nie sprzyjały zawodom. Na starcie siedmiu zawodników. Nie zjawili się Niemiec (Pogoń - Lwów) i Grycz (Orkan, W-wa), zato przybyli dodatkowo Rejecki z AZS-u poznańskiego i Hartman z „Geyera”.

Przebieg pięciu konkurencji dziesięcioboju był wyjątkowo interesujący, gdyż przez cały czas trwała zacięta walka między Gierutto a Hankem o prowadzenie. Pę pierwszych dwóch konkurencjach (100 mtr. i skoku w dal) prowadził Hanke z różnicą 285 pkt., po kuli — Gierutto był w przewadze 71 pkt., po skoku wwyż przewaga ta spadła do 7-miu, a po 400 mtr. prowadzi Hanke z różnicą 55-ciu!

Wczoraj padły też dwa bardzo dobre wyniki. Hanke skoczył w dal 721 cm. i Gierutto rzucił kulą 15,02 mtr.

Po pięciu konkurencjach stan jest nast.:

- 1) Hanke (Warszawianka) — 3580 pkt. (100 mtr. — 11,4, w dal — 721 cm, kula — 11,50 mtr., wwyż — 174 cm, 400 mtr. — 53).
- 2) Gierutto (Warszawianka) 3525 pkt. (100 mtr. — 11,6, w dal — 629 cm, kula — 15,02 mtr., wwyż — 169 cm, 400 mtr. — 54,9). Poza konkursem Gierutto skoczył 184 cm i stracił przez to 174 pkt.
- 3) Farny (BBS — Bielsko) — 3026 pkt.

Przerwa w meczu Polska — Austria

WIENIEN, 11.9. (PAT) — Przez cały dzień w sobotę padał w Wiedniu deszcz, uniemożliwiający kontynuowanie rozgrywek tenisowych w meczu Polska — Austria.

Wobec powyższego, dziś w niedzielę nastąpi dogrywka gry pojedynczej pomiędzy Hebdą i Baworowskim oraz gra podwójna.

Jędrzejowska pokonana w finale

FOREST-HILL, 11.9. (PAT) — Agencja Reutersa donosi, że w finale mistrzostw tenisowych Lizana (Chile) odniosła zwycięstwo nad Jędrzejowską w stosunku 6:4, 6:2.

Nadmierna tusza grozi sercu

Je jest objawem złej przemiany materii, kiedy produkty tłuszczowe w organizmie nie ulegają dostatecznemu spalaniu, co powoduje odkładanie się tkanki tłuszczowej i sprowadza cierpienia

arteryjalno - reumatyczne. Na przyspieszenie przemiany materii zioła D-RA BREYERA Nr. 2. Do nabycia wszędzie. Wytwórnia Polherba, Kraków-Podgórze.

Z estrady koncertowej

Koncert orkiestry chłopców cygańskich

Nie był to koncert inauguracyjny sezonu, bo gruntowny remont tej jedynej sali dźwiękowej jeszcze nie ukończony, ale doczekaliśmy się nareszcie mieux tard, que jamais — właściwego przybytku sztuki, odpowiadającego elementarnym zasadom akustycznym. Sufit nieco opuszczony, wszelkie wnęki, które czyniły wrażenie, jakgdyby sala budowana była celowo na jarmarku dobroczynne — wyeliminowane, no i „last not least” niema tej pstrokaczyni kolorowej, jaką odznaczały się ściany tej dotychczasowej filharmonii. To było konieczne.

Przyznać muszę, że udało się na koncert z pewnym niedowierzaniem, wiedziony więcej chęcią ujrzenia wnętrza przebudowanej sali, której wyglądem tak chwalił się przede mną dyrekcja koncertowa. Mimo, że jestem zdecydowanym wrogiem wszelakiego dyktantyzmu, przyznać muszę, że spotkała mnie miła niespodzianka. Na estradzie zjawili się dwudziestu czterech chłopców różnych „wielkości” — we właściwym słowa tego znaczeniu — (bo od lat 12 do 18-tu), stanowiących orkiestrę smyczkową z dodatkiem fortepianu, klarnetu i 2 cymbałów perkusyjnych. Na skłonięcie smyczkiem prawdopodobnie osiemnastoletniego Józefa Nagy, nasycała się brzmieniem dźwiękowym sala filharmonii, a czyniło wrażenie pełnej orkiestry symfonicznej.

Program zawierał wiązanki z o-

peretek, walce, rapsodie i t. p. utwory, przepłatanie improwizacyjnym zawodzeniem skrzypiec — solo — na temat dowolny kolejno przez „Zigeunerprymasów”, a temat ten podchwytujący cały zespół, ubierając lirycznie cygańską w szatę samorodnego instrumentacyjnego kontrapunktu. To są te „Zigeunerweisen”, którymi mistrz Sarasate wzbogacił literaturę skrzypcową. Drużyna cygańska popisała się nader chlubnie i była nagradzana po każdym numerze huraganowym oklaskiem.

Wszyscy członkowie orkiestry są obdarzeni absolutnym słuchem i talentem, a spełniają swe zadanie przy pomocy tych dwóch składników, nie posługując się nutami, które im są zgola zbędne. Wlęczają się ci domorośli „minezengerzy” i roznoszą po świecie zmysłowe melosy, znamienujące duszę cygańską. Dopomaga im w tym radio z Budapesztu, które nie daje jednak pełnego wyobrażenia o tym, jak to się tworzy i odbywa.

Wedrowy naród cygański, mający swego króla bez królestwa, osiedla się w pobliżu miast większych i zarabia na utrzymanie wróżeńiem, leczeniem zwierząt, pobielaniem rondli, a wśród różnych uzdolnień okazują szczególny talent muzyczny. Najliczniej żyją na Węgrzech i posługują się mową, podobną do języków aryjskich w Indiach

F. HALPERN.

Najpotężniejszy film wszystkich czasów zrealizowany kosztem **2.300.000** dolarów

ZAGINIONY HORYZONT

ukaże się już jutro na otwarciu sezonu w kinie „CASINO”

Grand-Kino — Jeszcze tylko kilka dni —

RADZIMY obejrzeć najbar-dziej uroczy film

Książatko z Łubieńską, Bodo, Fertnerem, Siełańskim. — Huragany śmiechu
Dziś od 12— 2 i 2—4 **85 gr**

Ustawa o księgowych dyplomowanych

przewiduje m. in. oficjalne obowiązkowe egzaminy

Z uwagi na zainteresowanie, jakie w kołach księgowych wywołała ustawa o zawodzie księgowych — przytaczamy poniżej projekty ustawy w dosłownym brzmieniu.

REDAKCJA

Art. 1. Osobom należycie przygotowanym do zakładania i prowadzenia rachunkowości oraz sporządzania bilansów i ze stawień wynikowych zgodnie z zasadami nauki i wymogami prawa, ustawą niniejszą nadaje się tytuł **buchaltera dyplomowanego**.

Art. 2. Tytuł i związane z nim prawo wykonywania czynności buchaltera dyplomowanego może uzyskać ten, kto odpowiada następującym warunkom: a) posiada **obywatelstwo polskie**, b) nie był sądowo karany, c) posiada studia handlowe, poprzedzone ukończeniem średniej szkoły ogólnokształcącej, względnie ukończoną średnią szkołę handlową, d) posiada **co najmniej 5 lat praktyki**.

Od osób, które ukończyły wyższe studia handlowe, wymagane jest co najmniej 3 lata praktyki zawodowej, e) złożył przed komisją egzaminacyjną, powołaną przez izbę przem. i handlu, określony egzamin z praktyki buchalteryjnej oraz ze znajomości obowiązującego uświatodawstwa handlowego, podatkowego i socjalnego.

Art. 3. Komisja organizacyjna składa się z: 1) jednego delegata minist. przem. i handlu,

2) jednego delegata min. skarbu, 3) 2 buchalterów rzeczoznawców delegowanych przez izbę.

Art. 4. Na podstawie decyzji komisji egzaminacyjnej kandydat otrzymuje od izby dyplom, uprawniający do używania tytułu **buchaltera dyplomowanego**. Rejestr dyplomów prowadzi izba.

Art. 5. Prawo podpisywania w charakterze buchaltera bilansów oraz wszelkich dokumentów z rachunkowością związanych, a wydawanych nawiązań przedsiębiorstw lub instytucji, służy wyłącznie osobom posiadającym tytuł **buchaltera dyplomowanego**.

Art. 6. W charakterze buchalterów rzeczoznawców, biegłych sądowych zaprzysiężonych oraz biegłych rewidentów mogą być powoływane, na mocy odpowiednich ustaw lub rozporządzeń, tylko osoby, posiadające tytuł buchaltera dyplomowanego.

Art. 7. Buchalter dyplomowany obowiązany jest wszelkie sprawy, wchodzące w zakres jego czynności, wykonywać zgodnie z etyką zawodową, prawem i nauką buchalteryjną.

Art. 8. Pozbawienie tytułu buchaltera dyplomowanego następuje: a) wskutek wyroku sądownego, pozbawiającego praw obywatelskich lub b) z mocy decyzji sądu okręgowego, wydanej na wniosek izby przem. i handlu, o pozbawienie tytułu,

skierowany do prokuratora sądu okręgowego, albo też na bez pośredni wniosek prokuratora sądu okręgowego. Od decyzji sądu okręgowego służy prawo apelacji.

Art. 9. Osoby bezprawnie używające tytułu buchaltera dyplomowanego lub korzystające bezprawnie z uprawnień, wskazanych w art. 5 ustawy niniejszej, podlegają karze przewidzianej art. 26, 27 prawa o wykroczeniach.

Art. 10. Obywatele obcych państw mogą używać tytułu buchaltera dypl., o ile posiadają odpowiedni tytuł we własnym kraju lub zadość uczynią przepisom art. 2 (p. b, c, d, e) jednak tylko na prawach wzajemności. Dyplomy zagraniczne winny być zweryfikowane przez komisję egzaminacyjną i zgłoszone do rejestru.

Art. 11. W okresie przejściowym najbliższych 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, osoby ubiegające się o tytuł buchaltera dypl., a nieposiadające wykształcenia przewidzianego w art. 2 (n, c) winny się legitymować: 1) ci z pośród kandydatów, którzy nie mają ukończonej szkoły średniej ogólnej lub handlowej — 10 latami praktyki zawodowej, w tym co najmniej 5 lat na stanowisku samodzielnego buchaltera, 2) ci, którzy posiadają średnie wykształcenie, lecz bez studiów handlowych — 5 latami praktyki zawodowej, w tym najmniej 3 lata na stanowisku sa-

modzielnego buchaltera, 3) wreszcie kandydaci, posiadający wyższe wykształcenie, lecz bez studiów handlowych — 5 latami praktyki zawodowej, w tym najmniej 2 lata na stanowisku samodzielnego buchaltera.

Wszystkie wyżej wymienione osoby dla uzyskania tytułu buchaltera dyplomowanego podlegają **obowiązkowo egzaminom**, przewidzianemu w art. 2 (p. e) ustawy. W okresie przejściowym osoby, które udowodnią 10-letnią praktykę, mogą być na podstawie decyzji komisji zwolnione od **całkowitego** względnie **częściowego** egzaminu.

Art. 12. Program egzaminu przewidzianego w art. 2 będzie ustalony przez komisję specjalną, powołaną przez minist. przem. i handlu w ciągu 6 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy i składającą się z następujących osób: a) 1 delegata min. skarbu, b) 1 delegata minist. przem. i handlu, c) 1 delegata Szkoły Gł. Handlowej w Warszawie, d) 2 del. związku izb przem. i handlu.

Art. 13. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1938 roku z wyjątkiem art. 5 i 6.

Art. 14. Artykuły 5 i 6 ustawy zastosowane będą po upływie lat 2 od dnia ogłoszenia ustawy. Odpowiednie rozporządzenie wykonawcze określi: 1) regulamin komisji egzaminacyjnej, 2) sposób prowadzenia rejestru dyplomów przez izby przemysłowo-handlowe.

Dewizy dla eksporterów

udzielane będą na zakup surowców — bez trudności

W toku realizacji postulatów, wysuniętych przez samorząd gospodarczy na konferencji eksportowej w czerwcu b. roku oraz wskutek uzgodnienia poglądów zainteresowanych resortów na sprawę uelastycznienia konta dewizowego „E“, otwieranego w bankach dewizowych dla firm eksportujących wyroby włókiennicze komisja dewizowa zawiadomiła Państwowy Instytut Ekspertowy, że zajęła w tej sprawie, wysuniętej przez izbę łódzką, stanowisko przychylne.

W związku z tym komisja zapowiedziała, iż traktować będzie wnioski o zaliczki na poczet przyszłych wpływów eksportowych na konto walutowe „E“ na podstawie indywidualnych podań eksporterów z tym, iż podanie należy uzasadnić koniecznością wcześniejszego zakupu surowców potrzebnych do produkcji eksportowanych towarów. Podania będą przed ich załatwieniem opiniowane przez Państwowy Instytut Ekspertowy.

Komisja przyjęła równocześnie za zasadę, iż procentowy stosunek zawartości surowca zagranicznego nie może być wyższy, aniżeli część waluty eksportowej ustalonej procentowo dla danego rachunku walutowego „E“.

Fabrykę czekolady nabyli kapitaliści zagraniczni

Warsz. kor. „Głosu Porannego“ telefonuje:

Dowiadujemy się, że kilka koncernów zagranicznych, które posiadają w Polsce powabniejsze kapitały, nie podlegające wywozowi, przystąpiło do produktywnego użycia sum, lokowanych dotychczas nieruchomości na kontaktach bankowych.

Grupa kapitalistów zagranicznych przejęła jedną z większych w Polsce fabryk czekolady, znajdującą się w Warszawie, za sumę 3 miliony zł.

Niepotrzebna „elita“ buchalterów

W czym interesie leży reglamentacja zawodu księgowych

Przed kilku dniami zamieścił listy na łamach „Głosu Porannego“ artykuł p. t. „Uprzywilejowana kasta pracownikó“, omawiający projekty reglamentacji ustawowej księgowych.

Wywody autora, który poruszył temat, obchodzący liczną rzeszę księgowych, wywołały w tych kołach duże zainteresowanie, o czym świadczyć może m. in. nadesłany nam poniżej artykuł. Zamieszczamy go jako przyczynek do dalszej dyskusji.

REDAKCJA.

W czym interesie leży reglamentacja zawodu księgowego? Jest to główne pytanie, na które odpowiedzieć powinni ci z pośród księgowych, względnie inni zainteresowani, którzy prą do takiej reglamentacji od kilku już lat.

Czy na ustawie o księgowych zyska skarb państwa, czy zaoszczędzi sobie wydatków na utrzymanie buchalterów skarbowych?

Napewno nie, gdyż podpis buchaltera t. zw. dyplomowanego i nawet zaprzysiężonego, lecz nie pracującego stale w tym przedsiębiorstwie, nie daje rękojmi rzetelności ksiąg. Buchalter taki ma do swojej dyspozycji tylko ten materiał, który mu przedsiębiorstwo przedkłada i nie zawsze dokumenty te odpowiadają rzeczywistości. Poza tym taki buchalter, aczkolwiek de nominie niezależny, będzie de facto zależnym od przedsiębiorstwa; będzie to jego klient, którego interesów bronić musi, a którego nie zechce i w przyszłości utracić.

Czy zyskają na takiej ustawie przedsiębiorstwa?

Również nie, gdyż ze względu na małą ilość t. zw. dyplomowanych księgowych nie wszędzie będzie taki księgowy pracował. Przedsiębiorstwo będzie musiało utrzymywać jak dotychczas swojego buchaltera, a powiększy tylko swoje wydatki, i to napewno nie małe, związane z uzyskaniem na swoich

bilansach podpisu buchaltera dyplomowanego.

Dążenie do reglamentacji zawodu księgowego nie ma żadnego podłoża gospodarczego i społecznego. Jest to dążenie niewielkiej ilości buchalterów do stworzenia dla siebie synekuru i powiększenia swoich zarobków nie drogą walki o byt, nie dzięki swoim zdolnościom, lecz

drogą uzyskanego przywileju. Jest to zazdrość wobec notariuszów i pisarzy hipotecznych.

W praktyce doprowadzi ustawa o księgowych do wytworzenia pewnej elity wśród buchalterów, nie zawsze na zasadzie kwalifikacji, a napewno na szkodę wielkiej rzeszy pracowników. Grzechem społecznym byłoby tworzenie nowych za-

stępów „elitarnych“.

Nie wolno czynnikom miarodajnym zastrzecz w obecnym czasie stosunków wśród pracowników umysłowych, gdyż powiększył się ilość niezadowolonych z ustaw, bez pożytku dla całokształtu zagadnień gospodarczych.

RS—KA.
księgowy.

Konwencja fabryk jedwabiu

Konflikt z kartelem wykończalni zlikwidowany zostanie w drodze polubownego porozumienia

Jak już doniósł „Głos Poranny“, przemysł wykończalniczy przesłał już izbie przemysłowo-handlowej, spełniającej rolę mediatora w konfliktach „jedwabniczym“, deklaracje, w których przedkłada swoje postulaty w sprawie cen i warunków za wykończenie tkanin jedwabnych.

W deklaracji tej wykończalnicy oświadczają, iż gotowi są przedłużyć kredyt otwarty dla jedwabników, z tym jednakże, że udzielone następnie pokrycie wekslowe nie przekroczy umówionego terminu.

Przemysł wykończalniczy opracowuje równocześnie nową skalę bonusową, która stosowana będzie jednakowo dla całego przemysłu jedwabniczego, przy czym wysokość bonusów uzależniona będzie od dokonywanych obrotów. Zasada jest jednak stawka bonusowa zostanie podniesiona.

Wreszcie wykończalnicy zgadzają się na utworzenie komisji mieszanej wyłącznie dla spraw technicznych, co jest zresztą od lat praktykowane w związku wykończalni okręgu łódzkiego.

Deklaracja ta została już komunikowana grupie przemysłowców jedwabniczych, prowadzącej akcję przeciwko kartelo-

wi wykończalniczemu.

Obecnie odbywają się narady przemysłowców, na których dyskutowane są postulaty wykończalników.

Jeżeli chodzi o ceny za wykończenie, jak również o wysokość bonusów, to rzeczywistym gospodarczo usprawiedliwionym miernikiem powinien być fakt, czy przez zmianę bonusów cena tkanin nie będzie musiła ulec wyższe. Zdaniem bowiem tych przemysłowców proponowane przez kartel stawki bonusowe są za niskie. Stawki te przyczynia się do podwyższenia kosztów produkcji, jak również cen tkanin, co sprzecza się z zasadami naszej polityki gospodarczej, zmierzającej do utrzymania niskich cen.

Z powyższych względów skala bonusowa winna być opracowana w ten sposób, aby nie odbiła się na cenach tkanin.

W sprawie otwartego kredytu jedwabnicy uważają, iż kartel powinien poczynić pewne dalsze ustępstwa.

Wreszcie jeżeli chodzi o komisję mieszana, jedwabnicy nie wysuwają żadnych zastrzeżeń.

Z powyższego widzimy, iż wysiłki w kierunku polubownego załatwienia zatargu podjęte przez łódzki samorząd gos-

podarczy dały już pozytywne rezultaty. Należy przede wszystkim oczekiwać, iż w najbliższym czasie zatarg ten zostanie w zupełności zlikwidowany.

*.

Niezależnie od sprawy konfliktu z kartelem wykończalniczym, który, jak wspomnieliśmy, prawdopodobnie zlikwidowany będzie w drodze polubownej — przemysłowcy jedwabnicy żywo debatuja nad możliwością uchonięcia się przed konkurencją ze strony tych wykończalników, którzy sami produkuje tkaniny jedwabne.

Jak wiadomo, od czasu utworzenia kartelu jedwabnicy narażeni są na dotkliwą konkurencję ze strony producentów, posiadających własne wykończalnie. Przemysłowcy ci, kalkulując znacznie taniej, zwiększają ostatnio produkcję i wywierają na rynku pozostałych producentów. Sprawa ta była kilkakrotnie poruszana na konferencjach w izbie i w rozmowach z wykończalnikami, gdyż zdaniem przemysłowców jedwabniczych, ceny kartelowe ułatwiają im w znaczny sposób konkurencję z firmami nie posiadającymi własnych wykończalni.

Ponieważ warunki kartelowe

Nieliczne obroty na rynku walorów

Na rynku walorów obroty były wczoraj nieliczne. Giełda jak zwykle w sobotę była nieczynna, zaś obroty prywatne ograniczyły się do kilku zaledwie pożyczek.

4 i pół proc. państwową pożyczką wewnętrzną z powodu braku towarów oficjalnych i interwencyjnych zakupów obracano po kursie średnim 54,13.

3 proc. pożyczka inwestycyjna I em. była bez zmian: 66,50 w płaceniu, 67 w żądaniu.

11 em. tej pożyczki podniosła się o 25 pkt. do poziomu 67,25 kupno, 67,75 sprzedaż.

4 proc. pożyczka konsolidacyjna obniżyla się zaś o 25 pkt. i obracała po kursie 56,75 w płaceniu, 57,25 w żądaniu.

Na rynku akcyjnym — akcje Banku Polskiego utrzymały się na poziomie poprzednim. Obracano nimi po kursie 105,25 kupno, 106,25 sprzedaż.

nie dadzą możliwości dorównywania pod względem cen firmom, posiadającym własne wykończalnie, grupa przemysłowców jedwabniczych utworzy prawdopodobnie porozumienie, które będzie miało na celu omiądanie wykończalni, które przez własną produkcję tkanin dotkliwie przyczyniają się do pogorszenia jakości towaru, powierzonego im do wykończenia

KTO WYGRAŁ NA LOTERII?

TABELA NIEURZĘDOWA BEZ GWARANCJI

5.000 zł. — 43812
30.000 zł. — 47647
15.000 zł. — 89759
5.000 zł. — 133569 179536
2.000 zł. — 48882 47324 49075
 87687 96025 99754 103106
 120456 124205 151360 161646
 165081 191733.

79077 137 252 352 76 431 528 56 308 947.
 80016 148 72 217 365 805 83 88 952
 81088 137 57 64 315 83 446 60 62 69
 522 647 64 790 929 82133 239 92 407
 48 95 542 954 83007 13 45 50 442 589
 647 71 798 848 974 84495 575 691 710
 23 39 84 800 941 87 85033 47 62 108
 15 392 522 790 952 86072 74 328 455
 579 648 712 31 82 909 87220 30 52 330
 56 475 516 611 897 959 81 88003 43 84
 117 55 91 303 28 59 719 819 71 89208
 350 754 817 928 99.
 90344 51 92 472 523 936 76 95 91012
 167 292 336 442 61 774 90 92047 79 100
 104 230 465 647 786 987 93003 61 94
 416 807 807 69 81 94286 304 470 839
 95072 264 331 49 436 614 732 81 800
 96013 109 10 91 244 332 674 719 884
 87 97003 135 79 332 594 617 89 952
 98270 351 564 625 37 757 99 877 917
 32 37 99166 229 511 910 28.
 100000 92 239 69 649 54 61 65 92
 720 24 85 101103 228 96 300 552 81 604
 775 960 102002 30 191 066 67 799 812
 908 97 103065 170 223 360 456 646 543
 104042 51 350 779 826 105021 36 540
 62 863 977 106087 140 221 361 78 512
 69 91 99 816 816 901 107025 201 930 71
 341 428 525 668 108124 41 47 92 289
 346 523 627 799 832 914 109116 36 61
 269 89 355 593 673 94 786 838.
 1101952 51 545 94 613 29 885 110107
 87 138 210 377 464 72 516 628 36 708
 11 112125 325 442 68 72 517 78 652 98
 782 829 968 113020 207 8 335 472 81
 589 614 76 93 805 964 114065 72 133
 253 94 397 600 15 40 67 881 936 99
 115276 308 22 423 719 27 904 116018
 195 317 94 483 722 826 43 991 117007
 89 90 101 500 501 617 837 44 934
 118005 339 85 71 915 89 119068 71 642
 875.
 120030 174 83 395 415 964 121193 230
 52 53 301 17 33 91 735 961 122001 34

Po 200 zł.
 30 76 252 79 407 520 64 748 980 1056
 104 64 335 83 573 712 46 856 2575 83
 651 886 909 3183 89 93 405 90 531 829
 56 83 959 4163 559 67 697 709 30 5070
 160 201 34 498 539 695 98 767 924 49
 6006 122 297 701 51 71 91 909 20 7007
 31 101 73 498 534 80 650 905 8110 30
 85 399 458 535 745 9025 70 109 301 75
 495 584 691 98 830.
 10396 432 512 21 731 989 11048 59
 73 107 224 369 411 51 587 709 945
 12062 241 44 398 451 62 589 626 53
 73 703 68 88 862 956 13000 72 176 317
 507 737 14099 134 49 73 211 365 90 622
 15050 87 135 56 251 92 765 893 16175
 252 713 932 17175 92 378 434 628 49 91
 92 971 18004 50 159 225 34 79 93 368
 96 465 527 54 19145 595 620 718.
 20033 352 445 541 620 771 946 21822
 457 562 92 739 953 22015 221 377 561
 86 679 724 845 75 905 23007 14 35 67

Pamiętaj
WOLANOW *wzboğaca*
Piotrkowska 11 i 72.
 237 439 540 75 681 828 916 24041 65
 254 85 381 451 509 40 80 88 693 770
 981 25047 130 79 254 478 612 33 747
 880 927 26142 53 261 697 791 854 27253
 359 632 721 980 28454 506 32 84 889
 948 84 29470.
 30061 85 186 398 477 525 65 670 807
 51025 66 396 657 782 862 953 32294
 338 532 46 87 657 792 811 69 94 33173
 607 874 924 34083 583 913 26 45 35100
 229 473 698 775 834 932 36050 55 539
 807 90 901 28 43 37016 332 40 149
 38153 566 614 741 805 924 39024 91 202
 85 309 39 67 442 568 78 698 736 41
 841.
 49088 346 421 626 49 981 98 47064
 249 458 714 870 97 905 54 42019 283
 395 462 79 726 94 857 79 908 74 43001
 226 35 398 473 575 626 735 854 900
 44015 95 309 89 479 575 615 932 39
 45032 76 98 641 75 862 46116 42 47568
 79 98 688 762 80 48009 153 311 444 60
 492 729 49134 281 99 325 501 631 91
 709 983.
 50078 469 542 766 832 63 925 29
 51054 187 356 78 409 628 38 40 841 934

80001 150 51 308 459 92 600 81330
 642 82439 777 83 83289 835 84219 786
 954 85194 238 509 810 24 951 86030
 59 440 509 17 65 833 87211 33 597 651
 59 75 88102 943 89217 82 730 939
 60098 111 762 91476 92097 427 503
 745 90 914 93118 886 94417 86 600 38
 730 82 897 943 60 91 95511 96028 120
 364 89791 97 266 86 422 764 98623 988
 99041 174 354 95 518 621 891 933.
 100019 342 467 101124 202 585
 102137 597 630 712 32 839 910 103407
 82 540 80 666 71 104047 147 265 476
 78 710 105398 106044 206 447 990
 109132 32 4416 537 663 98 703.
 110294 636 45 823 934 111101 557 893
 112032 197 750 807 41 113073 349 75
 612 55 114024 498 581 765 115234 365
 443 48 529 68 916 116231 76 815 117097
 475 543 856 906 118541 717 119250 87
 480 960.
 120428 902 122180 227 30 72 364 97
 631 972 123046 206 32 548 702 124097
 169 425 75 904 125147 202 126124 389
 607 807 127334 70 90 93 778 915 128152
 771 884 932 129020 112 465 608 754.
 130189 267 493 725 903 89 131534
 616 65 855 132179 343 133080 148 373
 631 933 134063 134 479 579 135442
 136254 521 673 137001 355 532 677 799
 139052 385 623 714 139085 106 31 387
 407 787.
 140122 416 762 819 142383 134067 225
 512 941 144046 327 500 47 67 68 904
 72 145034 299 628 146036 186 378 614
 80 753 147156 82 203 46 371 542 59 60
 921 148184 241 431 67 919 68 149476
 816.
 150274 397 584 91 694 714 151440
 67 553 152015 197 153096 149 457 583
 629 154152 350 717 78 832 155387 688
 156669 840 157086 691 832 158371 558
 665 938 159151 232 77 420 501 857 95
 160041 76 334 697 701 162144 79
 336 549 722 97 163093 102 97 223 939
 44 164034 257 496 594 701 165020 500
 166572 73 788 916 167232 94 168063 238
 686 781 169524 767.
 170032 47 283 364 677 171637 172355
 992 173081 130 48 52 93 74 174030 177
 420 58 565 888 175297 384 48 3 483
 176062 177109 14 290 430 36 579 179050
 171 772 852 72.
 180235 334 611 181216 333 471 575
 182260 183167 978 184477 740 921
 185369 611 747 186580 918 187363 980
 188299 453 983 189858.

Zawsze i wszędzie pamiętaj
że szczęście sprzyja kolekturze

KAFKALA
Łódź, Piotrkowska 54.

52269 97 532 620 84 85 870 987 53054
 141 209 781 842 937 54068 118 85 595
 65 67 83 835 55254 494 667 95 700 884
 56071 198 427 516 730 904 57131 364
 79 435 55 79 632 91 729 44 844 58027
 90 645 863 68 59058 84 105 212 85 339
 85 424 45 537 659 63 807 960.
 60090 257 402 85 579 668 751 61198
 436 616 77 62074 79 248 49 79 425 53
 63 644 735 62 909 63036 64 179 395 584
 668 914 24 60 64238 544 655 73 752 807
 987 65049 147 288 97 316 555 654 826
 36 920 66212 316 494 551 905 67138 300
 38 50 675 723 29 819 31 68672 770 77
 871 69363 500 17 680 780 352 82 945
 98.
 70091 217 493 548 92 658 71 933 52
 71040 85 258 493 506 52 749 51 959
 72075 291 354 55 608 782 926 36 89
 73095 159 299 375 482 597 911 82 7029
 166 26 468 565 57 962 66 75004 63 123
 257 365 602 76115 359 615 828 988
 77119 253 366 466 98 504 80 778 993
 78151 301 93 428 95 530 741 822 54

81088 137 57 64 315 83 446 60 62 69
 522 647 64 790 929 82133 239 92 407
 48 95 542 954 83007 13 45 50 442 589
 647 71 798 848 974 84495 575 691 710
 23 39 84 800 941 87 85033 47 62 108
 15 392 522 790 952 86072 74 328 455
 579 648 712 31 82 909 87220 30 52 330
 56 475 516 611 897 959 81 88003 43 84
 117 55 91 303 28 59 719 819 71 89208
 350 754 817 928 99.
 90344 51 92 472 523 936 76 95 91012
 167 292 336 442 61 774 90 92047 79 100
 104 230 465 647 786 987 93003 61 94
 416 807 807 69 81 94286 304 470 839
 95072 264 331 49 436 614 732 81 800
 96013 109 10 91 244 332 674 719 884
 87 97003 135 79 332 594 617 89 952
 98270 351 564 625 37 757 99 877 917
 32 37 99166 229 511 910 28.
 100000 92 239 69 649 54 61 65 92
 720 24 85 101103 228 96 300 552 81 604
 775 960 102002 30 191 066 67 799 812
 908 97 103065 170 223 360 456 646 543
 104042 51 350 779 826 105021 36 540
 62 863 977 106087 140 221 361 78 512
 69 91 99 816 816 901 107025 201 930 71
 341 428 525 668 108124 41 47 92 289
 346 523 627 799 832 914 109116 36 61
 269 89 355 593 673 94 786 838.
 1101952 51 545 94 613 29 885 110107
 87 138 210 377 464 72 516 628 36 708
 11 112125 325 442 68 72 517 78 652 98
 782 829 968 113020 207 8 335 472 81
 589 614 76 93 805 964 114065 72 133
 253 94 397 600 15 40 67 881 936 99
 115276 308 22 423 719 27 904 116018
 195 317 94 483 722 826 43 991 117007
 89 90 101 500 501 617 837 44 934
 118005 339 85 71 915 89 119068 71 642
 875.
 120030 174 83 395 415 964 121193 230
 52 53 301 17 33 91 735 961 122001 34

657 720 51 816 932 59 94 95 176000 42
 191 227 331 44 424 517 71 74 671 76
 779 883 177020 216 428 67 93 513 30
 98 764 832 40 64 178258 315 19 628 792
 868 179073 138 251 54 303 516 68 795.
 180102 50 81 298 521 80 87 717
 181005 408 544 634 182 35 99 182130
 227 554 642 75 85 759 183006 45 214 472
 76 550 727 62 824 89 185054 184 295
 347 82 547 39 654 767 823 953 186088
 466 575 83 702 836 947 95 187040 58
 302 8 409 32 83 548 635 815 78 188196
 279 460 95 565 627 42 810 31 36 189012
 86 152 484 721 43 990
 190140 245 678 812 924 191383 575
 85 677 834 925 192041 350 531 630 797
 193192 244 391 412 36 44 51 596 603
 49 746 199211 98 303 40 658 832 65
 80 948.
CIĄNIENIE DRUGIE
Po 200 zł.
 45 211 666 838 967 1008 456 2100 447
 517 84 621 75 828 3089 367 675 4203
 583 932 5254 401 527 814 97 6104 503
 81 626 816 7368 537 687 880 8019 407
 9371 571.
 10007 215 411 508 860 11461 521 368
 908 12347 634 708 842 87 13201 497 642
 44 849 943 99 14301 698 913 15499 756
 16074 472 903 22 17339 663 19086 271
 415 646 19874.
 20211 458 92 662 21007 54 116 224
 540 908 22292 603 76 23836 24415 828
 58 25918 26130 60 667 901 27040 600
 759 887 993 28435 74 92 606 31 29035
 50 544 619 736.
 30248 415 537 662 74 75 885 31576
 640 712 849 32270 512 724 33196 221
 321 598 626 713 85 34071 348 35846
 918 36693 986 93 37111 281 551 64 87
 661 38049 405 975 39296 495 706 898.
 40327 426 504 78 41299 432 690 862
 42086 499 598 715 912 43622 970 44293
 515 687 760 81 82 992 46488 507 860
 916 47018 213 41 459 518 945 48234 372
 543 49490.
 50759 51033 410 517 652 52074 77 176
 307 40 691 860 53599 607 964 54122 59
 601 884 949 55015 60 79 108 56388 905
 81 911 94 57046 66 352 520 59354 894.
 60570 942 61011 239 479 91 548 99
 716 49 94 62721 36 92 63319 482 556
 734 64049 134 600 845 65525 967 66289
 489 577 672 766 67083 68200 343 823
 54 69322 417 539 808.
 70032 393 550 761 71052 180 265 567
 792 882 72065 406 741 78 944 73100 304
 27 48 663 520 80 75305 461 68 653
 74860 76274 336 81 77685 748 77 79038
 116 92 226 538 79015 267 333 89 526
 69 635 705.

80001 150 51 308 459 92 600 81330
 642 82439 777 83 83289 835 84219 786
 954 85194 238 509 810 24 951 86030
 59 440 509 17 65 833 87211 33 597 651
 59 75 88102 943 89217 82 730 939
 60098 111 762 91476 92097 427 503
 745 90 914 93118 886 94417 86 600 38
 730 82 897 943 60 91 95511 96028 120
 364 89791 97 266 86 422 764 98623 988
 99041 174 354 95 518 621 891 933.
 100019 342 467 101124 202 585
 102137 597 630 712 32 839 910 103407
 82 540 80 666 71 104047 147 265 476
 78 710 105398 106044 206 447 990
 109132 32 4416 537 663 98 703.
 110294 636 45 823 934 111101 557 893
 112032 197 750 807 41 113073 349 75
 612 55 114024 498 581 765 115234 365
 443 48 529 68 916 116231 76 815 117097
 475 543 856 906 118541 717 119250 87
 480 960.
 120428 902 122180 227 30 72 364 97
 631 972 123046 206 32 548 702 124097
 169 425 75 904 125147 202 126124 389
 607 807 127334 70 90 93 778 915 128152
 771 884 932 129020 112 465 608 754.<

Wiadomości szachowe

Capablanca contra młodzież. — Rozpoczął się turniej szachowy na Semmeringu

Dziwne koleje przechodził rozpoczynający się dziś na Semmeringu turniej arcymistrzów, anonsowany jako eliminacyjna rozgrywka do indywidualnego mistrzostwa świata w grze szachowej. Kilka-krotnie odkładany i zmieniony w swej formie, stał on się dla szerzego ogółu szachistów synonimem intryg zakulisowych i niewspółmiernej reklamy, graniczącej z blufem, szczególnie w momentach krytycznych, kiedy realizacja turnieju stała pod znakiem zapytania. Po takich perypetiach doszedł wszakże turniej do skutku i to w postaci gwarantującej mu honorowe miejsce w dziejach walk szachowych. Inna rzecz, że tytuł „turniej 8 kandydatów do mistrzostwa świata” nie zupełnie odpowiada rzeczywistości, przynajmniej ze strony formalnej, gdyż, jak wiemy, wyznaczyła już Fide arcymistrza Flohra jako następcę po Alechimie pretendenta do mistrzostwa świata, zwycięzcę zaś turnieju na Semmeringu o ile nie będzie nim Flohr, będzie przysługiwało najwyższe moralnie uprawnienie do walki o ten szachowy. Ostateczny skład turnieju jest następujący: Capablanca (Kuba), Flohr (Czech.), Fine, Reshevsky (USA), Keres (Estonia), Ragozin (Rosja), Petrow (Łotwa) i Eliskases (Austria).

Dobrze staranny, chociaż brak Botwinnika, najzdolniejszego wśród młodej generacji, do pewnego stopnia redukuje atrakcyjność turnieju. Pewne zastrzeżenia musi wzbudzić również pominięcie Kashdana i Lienthala na korzyść Ragozina i Petrowa, szczególnie Kashdan może się czuć pokrzywdzonym, a przecież w latach 1930—1933 święcił on nie mało sukcesów na arenach europejskich. Za sensację i to nie małą należy uważać występ wicemistrza Rosji Ragozina. Świadczyłoby to o większej skłonności Rosji do kontaktu w dziedzinie szachów z burżuazyjnym „zachodem” — dotąd bowiem, w ciągu 16 lat od czasu ukończenia wojny, zaszczyt taki przypadł w udziale jedynie Rabinowiczowi (w 1925 r.) i Rotwinnikowi.

Turniej jest dwukolowy, dzięki czemu zgry wykluczone są rozmaite krzywdy w związku z kolorami gier, na które tak często skarża się uczestnicy turniejów. Jako faworyt turnieju startuje 49-letni ex-mistrz świata Capablanca, po 10-letniej przerwie znów podejmujący walkę o utraconą koronę szachową. Trudne zadanie ma przed sobą genialny kubańczyk, wciąż jeszcze fascynujący, jak za czasów największej świetności opinie szachową świata. Samotnie staje on do walki z awan gardą utalentowanej młodzieży, która zdolala już zdystansować wszystkich jego dawniejszych rywali, prócz Alechina. Czy uda się Capablancie powtórzyć swój sukces z Nottinghamu? Mimo, że większą część jego głównych przeciwników nie wykazuje chwilowo najlepszej formy, wydaje się to wątpliwym. Szczególnie wiele ambicji powinien pokazać Flohr, aby dowiedzieć, że decyzja FIDE była słuszna. Obaj championi północno-amerykańscy Fine i Reshevsky, zdzawrowali się nieco w Kemer i na olimpiadzie, będą jednak waleczy, podobnie jak w Nottingham ub. r., z największą energią.

Beniaminek turnieju, 21-letni Ke-

res, jest jednym z najlepszych kombinacyjnych graczy świata. Widoki jego na zwycięstwo nie są oceniane wysoko, ale da on się niewątpliwie we znaki wszystkim.

Trudną barierę do przebycia będą również stanowić Ragozin, Petrow i Eliskases. Każdy z nich będzie bronił swego ciężko wywalzonego tytułu arcymistrzowskiego i pozycji kandydata do mistrzostwa świata.

Jednym słowem zapowiada się turniej na pierwszorzędą atrakcję, a przypuszczaamy, że żaden z „aktorów” tego niezwykle spektaklu szachowego nie zawiedzie. Turniej potrwa 20 dni, a po pierwszych kilku rundach na Semmeringu będzie kontynuowany w Baden pod Wiedniem.

Kierownikiem turnieju jest mistrz świata dr. Euwe, który w ten sposób będzie miał doskonałą okazję bliżej się przyrzeć swoim przyszłym rywalom. Poza tym wchodzi w skład kierownictwa jeszcze arcymistrz austriacki Spielman oraz znany miłośnik i mecenas szachowy konsul amerykański w Wiedniu, Donagan.

FENIA ZANDER

dypl. nauczycielka
wznawia lekcje gry fortepianowej
Południowa 42, tel. 247-63.

FABRYKA HAFTÓW W KALISZU

poszukuje spółnika-fachowca z kilkutyśięcym kapitałem lub odda fabrykę w dzierżawę. Oferty pod „Fabryka Haftów”

DOKTOR
Feliks Praszki
POWRÓCIŁ
Cegielniana 3
tel. 215-11

DR. MED. I. S. E. R.
choroby wewnętrzne
powrócił
Al. i Maja 3. Telef. 174-41.
Przyjm. od g. 4—6 p.p.

DR. MED.
SŁ. HEINRICH
choroby dzieci i wewnętrzne
szczepienie ochronne dyfteryjne
CEGIELNIANA 15, FR. I P. Tel. 147-67
POWRÓCIŁ
Przyjmuje od 11—1 i od 3—8

K Gruntowne i usamodzielniające wyuczenie zapewniają broju i szycia damskiego i dziecięcego
U Prof. P. Szejnkiewicz
Aleja i Maja 20
R Spec. działy: modelowanie i mierzenie dla krawczyń oraz pyjam i bielizny luksusowej. Oplata przystępna. Prospekty bezpłatne.
S
Y
ZAWODOWE

Pianistka
Ada Neumanówna
wznawia lekcje gry fortepianowej.
Zawadzka 25, tel. 175-76.

**PASZPORTY
INDYWIDUALNE**
do:
**Austrii
Niemiec
Czechosłowacji
Węgier
Rumunii
Bułgarii
Finlandii
Szwecji i
Łotwy**
załatwia:
Wagons - Lits / Cook,
Piotrkowska 68 i 6.

Dr. Mikołaj Bornstein
Choroby kobiece i akuszeria
mieszka obecnie
Piotrkowska Nr. 292
tel. 266-35
Godz. przyjęć: 10—12 i 16—20.

Sanatorium w Chelmach
(W SOSNOWYM LESIE)
DLA DOROSŁYCH I DZIECI
Inhalatorium i pneumatyczna kamera przeciualergena dla astmatyków. Elektryczność. Kanalizacja, telefon. STAŁA OPIEKĄ LEKARSKĄ.
Zgłoszenia: Telefony 127-81 i 122-60

Dr. Ludwik Falk
powrócił
Choroby skórne i weneryczne
Nawrot 7, tel. 128-07
przyjmuje od 10—12 i 5—7

Zakład Tapiecko - Dekoracyjny
Stanisława Gabali
ŁÓDŹ, ZAWADZKA 1, TEL. 133-66
POSIADA KOMPLETNE URZĄDZENIA pokoi sypialnych, stołowych, gabinetów, kuchni, przedpokoi, fotele klubowe, tapczany, otomany, kozetki i t. p.

DR. MED. MARJA
LEWINSONOWA
chor. weneryczne, skórne i kobiece
Piotrkowska 88,
tel. 143-63
Kosmetyka lekarska
pielęgnowanie cery i włosów
Godz. przyjęć od 10 rano do 8 wiecz.

SZCZEPINIENIA
przeciwdyfteryjne przeprowadza
**PRYWATNE POGOTOWIE
LEKARSKIE**
12-333
LEGIONÓW 6 (ZIELONA)

Koncesjonowane **Przedszkole**
H. SZATTAN-ROZENOWEJ
ul. Cegielniana Nr. 20
Zajęcia rozpoczynają się 20 września r. b.
Zapisy w godzinach 11 do 1 i od 4—6 popołudniu

„Ledy PINGWIN kup-bo warto”

SZKOŁA GOSPODARCZA
LICEUM GOSPODARCZE
stow. Służba Obywatelska Wodna 40,
tel. 177-73
z pełnymi prawami szkół państwowych, przyjmuje zapisy.
LICEUM przygotowuje do zawodu i daje wykształcenie równoznaczne z liceami ogólnokształcącymi

Do wykończenia domów
posadzki, drzwi i okna dostarcza:
„Maksymiljan Jakubowicz” S. A.
Żeromskiego 90/92, tel. 115-74, 157-74
Ustawiamy parkany wg. przepisu Wzdz. Budow. Zarządu Miejskiego

„ARGOS” organizuje wycieczki:
Do raju Europy na SYCYLIĘ
23. 9 — 18.10
25 dni słońca i plaży: WIEN — WENECJA — FLORENCJA — ASYŻ — RZYM — NEAPOL — PALERMO — TAORMINA — CAPRI!
Kompletna cena uczestnictwa **21. 765.—** i utrzymanie. (przejazdy kolejowe w kl. II, okrętowe w kl. I, bardzo dobre hotele, pierwszorzędne autokary)

Do PARYŻA **zł. 485.—**
16/IX — I/X
Autokarem przez Austrię i Szwajcarię
Zapisy i informacje: **„ARGOS”**
Łódź, Piotrkowska 60 ::: tel. 107-86

Komitet Synagogi przy Al. Kościuszki
zawiadamia, że pozostałe bilety wejścia na rok 1937-38 są do nabycia w kancelarii Synagogi w dni następujące:
a) dziś w niedzielę dn. 12 b. m. od 9—1 popoł. i od 3—7 wiecz.
b) w poniedziałek, 13 bm. od 3—7 wiecz.
c) we wtorek, dn. 14 bm. od 9 rano do 3 popoł.
W celu uniknięcia natłoku przy wejściu na nabożeństwo „Kol-Nidrej”, które rozpocznie się o godz. 5-tej, komitet uprasza pp. posiadaczy biletów o punktualne przybycie, jak również o łask. stosowanie się do umieszczonych plakatów, wskazujących wejście dla pań (strona lewa) dla panów (strona prawa).

MGR. PR.
Ludwik Goldkorn
Tłumacz przysięgły
Zawadzka 23
tel. 114-50
przyjmuje od 11—2 i od 4—7

Zatw. przez Minist. Op. Społ.
SZKOŁA KOSMETYKI
przy Instytucie
MIMAR
SIENKIEWICZA 37. TEL. 122-09
zapisy na kursy kosmetyki i masażu leczniczego.
Bezpłatne programy i informacje od 4—7

Higiena
to zdrowie!
Cyklinowanie, drutowanie i froterowanie posadzek, czyszczenie wystaw i okien, sprzątanie biur i pokoi, odkurzanie elektroluzem. Renowacja linoleum. Pakowanie okien i drzwi.
J. HUPERT i S-ka
Piotrkowska 44,
tel. 202-14.

Drutlane ogrodzenia, płotki i tkaniny polaca firma
RUDOLF JUNG
Łódź, Wólczańska 151 tel. 128-97
Rok założenia 1894.

KINO TEATR
METRO
PRZEJAZD 2
Początek 12-ej

Dzisiaj i dni następnych!
Film dla wszystkich!
NEW YORK
San Francisco
W rol. gł.: FRED MAC MURRAY i JOAN BENNETT
Nadprogram: „Rapsodia Cygańska”

KINO TEATR
MIRAZ
11 LISTOPADA 16
Początek 12-ej

Dzisiaj po raz ostatni
Wielka epopeja filmowa p. t.
„WIERNA RZEKA”
W rol. gł.: Baśka Orwid, J. Stepowski, Brodniewicz, Sielański
Następny program „PIĘTRO WYŻEJ”

DZIS WIEDEŃ W ŁÓDZIU!
w Sali Malinowej sprzedaje Grand Hotel, na pokaz w Filharmonii sprzedaje kasa Filharmonii

Wiener Modellgesellschaft Wiedeń zaprasza na **WIELKI POKAZ** 86 najnowszych, oryginalnych, premiowanych modeli wiedeńskich i paryskich oraz futra Elseno. Pokazy odbędą się o godz. 12-ej w pólnoc w Sali Malinowej Grand Hotelu, o godz. 5 po południu w Sali Filharmonii. Wszystkie kreacje będą numerowane. Bilety na pokaz Bilego wolnego wejścia i passe-partouts (prócz urzędowych) nieważne.

Zatw. przez Min. W. R. i O. P.

Kursy Muzyczne H. Aronson - Winnikowowej

pod kier. art. prof. J. Turczyńskiego

Zapisy przyjmuje kancelaria przy ul. Sienkiewicza 53
m. 20, od 10—12-ej i od 4—6-ej.

I ja też niegdyś sładziłam.

Że pranie musi sprawiać wiele kłopotu i trudu. — Od czasu, kiedy poznałam Persil i stosuję go umiętnie, przekonałam się, że niema nic prostszego, jak gotowanie bielizny w Persilu!

**Istotnie —
co Persil to Persil**

Wyrób Zakładów „Persil” Polska Spółka Akcyjna, Bydgoszcz.

Do moczenia bielizny: HENKO, soda do prania i bielnicia!

Radio TELEFUNKEN
harmonia tonów — symbol jakości

głośniki z szeroko-wstęgową membraną, zrównoważenie zakresu dźwiękowego, wytworne akustyczne skrzynki ze specjalnie dobranej drzewa, maksymalna selektywność, zawór przeciwiinterferencyjny dla 9 kc, udoskonalone magiczne oko z trydą, przejrzysta skala, żelazne rdzenie, ciche strojenie, i wiele innych zalet składają się na ostatni wyraz radiotechniki światowej, którą godnie reprezentują nowe superheterodyny Telefunken na rok 1938. Prospekty, opisy i demonstracje we wszystkich większych składach radiowych

Radio
TELEFUNKEN
harmonia tonów — symbol jakości

Obwieszczenie o licytacji

W myśl § 83 i 84 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25.VI.1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580) 11 Urząd Skarbowy w Łodzi podaje do ogólnej wiadomości, że celem uregulowania należności odbędzie się sprzedaż z licytacji w niżej wymienionych zobowiązanych:

Dnia 13 września 1937 r.	w I terminie
Schier Katarzyna, Piotrkowska 130, ruchomości, oszac. na zł. 550.—	
Dnia 15 września 1937 r.	w I terminie
Owczarek Adam, Wysoka 26, 2 konie kare	zł. 500.—
Dnia 17 września 1937 r.	w I terminie
Juraszek L. i M., Nawrot 88, ruchomości	zł. 750.—
- Zajęte przedmioty można oglądać w dniu licytacji na miejscu wykonywania czynności.
- sa Naczelnika Urzędu: (—) J. BARASIŃSKI

PIERWSZA Lecznica Stomatologiczna ZE STAŁYMI ŁÓŻKAMI Dr. med. Sadokierskiego

Chirurgia zębów, szczęk i jamy ustnej
PIOTRKOWSKA 56 — TEL. 129-77.
Przychodnia czynna od godz. 9 do 12

Do akt Nr. Km 35/37 OBWIESZCZENIE

Komornik Sądu Grodzkiego w Łodzi rew. 12-go, zamieszkały w Łodzi, przy ul. Legionów nr. 63, na zasadzie art. 602 K. P. C. ogłasza, że w dniu 20 września 1937 roku o godz. 12-ej w Łodzi, przy ul. 6-go Sierpnia nr. 7 odbędzie się publiczna licytacja ruchomości, a mianowicie: dubeltówki i dywanu, oszacowanych na łączną sumę zł. 1.200, które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.

Łódź, dnia 30 sierpnia 1937 r.
KOMORNIK: (podpis nieczytelny)
Sprawa Stanisława Błaszczyńskiego, przeciwko Ryszardowi Voglowi.

Do akt Nr. Km. 1971/37 OBWIESZCZENIE

Komornik Sądu Grodzkiego w Łodzi rew. 1-go, zamieszkały w Łodzi przy ul. Narutowicza 35, na zasadzie art. 602 K. P. C. ogłasza, że w dniu 24 września 1937 roku o godz. 12-ej w Łodzi, przy ul. Nowo-Zarzewskiej 17 odbędzie się publiczna licytacja ruchomości, a mianowicie kaffi, oszacowanych na łączną sumę zł. 755, które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.

Łódź, dnia 8 września 1937 r.
KOMORNIK: (—) K. Bielawski.
Sprawa Lajba Gerszonowicza przeciwko Henrykowi Górniakowi.

Dr. A. S. TENENBAUM
choroby wewnętrzne
(Spec. płuc)
Piotrkowska 109, telef. 220-25
powrócił

Dr. med.
Artur Banasz
ul. Piotrkowska 121
tel. 139-88
powrócił

Dr. med.
E. Wołkowyski
Spec. chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych
Cegielniana 11, tel. 238-02
Przyjmuje od 8—12, 4—9 w.
w niedz. i święta od 9 do 1 po poł.

DR. MED.
S. Neumark
chor. skórne i weneryczne
Andrzeja 4, tel. 170-50
powrócił

Lekarz - Dentysta
PAULINA HURWICZOWA
Piłsudskiego 36. Telef. 141-95
powróciła
Przyjmuje od 10 — 11 rano
i od 5 — 7-ej wiecz.

LEKARZ - DENTYSTA
E. Gliksmann-Freundlichowa
powróciła
Zawadzka 16-a Wolczańska 2
Telefon 164-47

Pierwsza Przychodnia
WENEROLOGICZNA
leczenie chor. wenerycznych i skórnych
Zawadzka 1, tel. 122-73
czynna od 8 r. do 9 wiecz.
Porada 3 zł.

Lekarz - dentysta
Halberstadt - Szmertłowska
przeprowadziła się
z ul. Piotrkowskiej 35
na ul. P. O. W. 15, tel. 248-17
przyjmuje od 10—1 i od 4—7 p. p.

Lekarz - Dentysta
Stanisław Gelberg
Zawadzka 14, tel. 108-33
powrócił
godz. przyjęć: 10—2, 4—7

Dr. med. **HELLER**
Spec. chorób wenerycznych, mocznicowych i skórnych
Traugutta 8. Tel. 179-89
Przyjmuje od 8—11 i 4—8 wiecz.
w niedziele i święta od 10—1 pp.

Doktor
M. KALISZ
uniwersyt. w Rostock
LEKARZ - DENTYSTA
Chirurgia stomatologiczna
Łódź, Pierackiego 7
tel. 108-26 ordyn. w gods. 5—7
POWRÓCIŁ

Lekarz-dentysta
Feliks Seidengart
Zamenhofa 1, tel. 139-26
powrócił

Jedynie dźwiękowe kino
w ogrodzie
RAKIETA
Sienkiewicza 40, tel. 141-22

SYLWETKI

Największy sukces artystyczny **WALTERA REISCHA**, twórcy „EPIZODU“

W rol. gł.: **Luli Hohenberg**
Lisi Handl
Annie Markart
Fred Hennings

Początek w dni powsz. o g. 4, w niedziele i święta o 12 w poł.

Na pierwszy seans wszystkie miejsca po 54 gr.

Dziś i dni następnych najwspanialszy film **GRETY GARBO** p. t.

DAMA KAMELIOWA

Niebywała ta artystka w filmie tym stwarza kreację dotychczas nie spotykaną. Wspaniała treść, w której odtworzona jest historia życia królowej paryskiego półświatka. W pozostałych rolach dzielnie jej sekunduje: **ROBERT TAYLOR** i **Lionel Barrymore**

Następny program: „PENNY” z prześliczną **DEANNĄ DURBIN**

Początek przedstawień w dni powsz. o 4, w niedz. i święta o 12. Ceny biletów: I m. 1,09, II m. 90 gr., III m. 50 gr.

DZWIĘKOWE KINO
PRZEDWISNIE

Żeromskiego 74/76, tel. 129-88.

FUTRA i najwytworniejsze wyroby futrzane polecą Ch. Susmanek Piotrkowska 67 (Pasaż Casino) - TEL. 108-95.

KONSUM
PRZY WIDZEWSKIEJ MANUFABRYCE S.A.
ROKICIŃSKA 54 - Dział Tramwajowy 10-110

WIELOTYSIĘCZNE rzesze Klientów podziwiają nasze **NISKIE CENY**.
Korzystaj z okazji, przekonaj się osobiście o dobroci, wielkim wyborze i nader niskich cenach artykułów sprzedawanych w **KONSUMIE**
Uskuteczniamy wysyłkę **PACZEK DO ROSJI SOWIECKIEJ** na podstawie specjalnej umowy z przedstawicielstwem Z. S. R. B. Informacje na miejscu.

Okulary nowoczesne
NIE MĘCZA OCZU!
OPTYK SZYMON URBACH
PIOTRKOWSKA 33
TELEFON 222-23.

Mundurki i płaszcze szkolne oraz **Płaszczki z czapczkami dla dzieci po cenach niskich** polecą **B. JAKUBOWICZ** firma org. od 1900 r. 5 Pomorska 5

KURSY KROJU, SZYCIA i MODELOWANIA zatw. przez M. W. R. i O. P.
MIRY GRYNBLATT istniejące od 1902 r.
Łódź, ZAWADZKA 36, m. 3. tel. 231-03
CAŁKOWITY KURS nauczenia TYLKO 75.- ZŁ. Kończącym świadectwa. Kancelaria czynna od 9-1 i od 5-7 p. p.

KAMIENICĘ w dobrym stanie oraz w dobrym położeniu w Łodzi **kupimy.**
Oferty do Biura Ogłoszeń „PAR” Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. „36,08”.

PLUSKWI wytepisz bezpowrotnie tylko świecą desygnacyjną „Fumigatore-Cimex”. Przeprowadzamy desygnacje mieszkań pod gwarancją gazami D. G. W. Zgłoszenia: **„ZAKŁAD DEZYNFEKCYJNY”** Łódź, Al. I Maja 4, tel. 222-60

Materiały Bielskie „Włókno Krajowe” Piotrkowska 16
Męskie i Damskie **Wł. Frydman i Winograd** front I piętro

Dr. S. CHWAT
LARYNGOLOG (chor. uszu, nosa, gardła i krtań) przyjm. 1-2 i od 5-7
Piotrkowska 55, tel. 127-76
POWRÓCIŁ

KIOSK bardzo ruchliwy w Łodzi, wewnątrz gmachu rządowego, oddam chrześcijaninowi posiadającemu 5.000 gotówką oraz wyrobienie handlowe. Oferty pod „Wyłączna koncesja” Biuro ogłoszeń T. PIETRASZEK, Warszawa, Marszałkowska 115.

Janina Leitzkówna (primabalerina Opery Warszawskiej i solistka zespołu F. PARNELLA) otwiera **Klasę techniki baletowej** na terenie szkoły H. Krukowskiej, Traugutta 1 Zapisy przyjmuje sekretariat szkoły codziennie od 12-2 i 5-7

Institut
Milieu
Kosmetyka techniczna
Campa kwarcowa
Al. Kościuszki 41
tel. 204-89

Dr. med. FRED FUX
choroby uszu, nosa i gardła
Legionów 6, tel. 152-05
przyjmuje od 5-7-05

Zatw. przez Min. W. R. i O. P.
Szkoła Gimnastyki i Tańca Art. M. ALPERNÓWNY i A. PIOTRKOWSKIEJ przeniesiona została na ul. Gdańską 91 tel. 194-99
Początek lekcji 23 września
Sekretariat czynny od dn. 16 b. m. w godz. 5-7

Kupujcie z I-go źródła
Wielki wybór
WÓZKÓW dziecięcych
ŁÓŻEK metalowych
MATERACJY wyścielanych
MATERACJY sprężyn.
ŁÓŻEK polowych
w fabrycznym „DOBROPOL” Łódź, Piotrkowska 75 - składacie w podw. Tel. 190-90
ŁÓŻEK komodowych
WYŻYMACZEK marki „Rubber”
ŁODÓWEK
LEŻAKÓW, HAMAKÓW
ROWERÓW i drzazyn

DR. MED. NIEWIAŹSKI
Specjalista chorób wenerycznych skórnych i seksualnych
Andrzeja 5, telef. 159-40
POWRÓCIŁ przyjmuje od 8-11 rano i od 5-9 w w niedziele i święta od 9-12

PRYWATNE PRZEDSZKOLE Maryli Saksówny Traugutta 1 (Gmach Grand Hotelu)
w lokalu Szkoły Rytmiki, Plastyki i Tańca art. H. Krukowskiej rozpoczyna zajęcia 15 września. Zapisy od 8 b. m. przyjmując Zachodnia 68 2 piętro front, tel. 111-47 w godzinach od 15-17. Od 15 b. m. w lokalu przedszkola od 13-14.

FUTRA podług najnowszych modeli na sezon bieżący polecą
Dyplomowany mistrz kucnierki **Sz. Rozenzweig** Piotrkowska 116 (dawniej Piotrkowska 85) tel. 187-76
Paleta ŁAPKOWE w wielkim wyborze

Dr. I. Majbaum
CHIRURG POWRÓCIŁ
Wólczańska 36, tel. 203-10
przyjm. od 3-5 pp.
w lecznicy Piotrkowska 294 od 12-1 i od 5.30 - 6.30

Szkoła Tańca Artystycznego Tamary Góralskiej przyjmuje zapisy od 16 września SIENKIEWICZA 37, tel. 261-06 codziennie w godz. 17-20.

Założona w roku 1891
Lecznica dla Zwierząt
Mag. Wet. H. WARRIKOFFA ul. KOPERNIKA 22 Tel. 172-07.
ODDZIAŁY, wewnętrzny i chirurgiczny
SZCZEPIENIA psów i koni
STRZYŻENIE psów i koni.
Kąpiele psów.
KUCIE KONI, nitowanie kopyt.
Przyjęcia w przychodni od 8-11 5-6
Członkowie towarzystwa opieki nad zwierzętami placą ulgowe ceny.

LEKARZ - DENTYSTA J. ROSEN
PIOTRKOWSKA 97, tel. 182-69
powrócił

Gimnastyka, Rytmika i Taniec Zina Kruszówna PIOTRKOWSKA 86, front II p. TEL. 215-43 i 231-11
POCZĄTEK LEKCJI 15 WRZEŚNIA. ZAPISY CODZIENNIE W GODZ. 5-7.

LODY wyborowe w 10 gatunkach **porcja 35 groszy** wraz z wodą sodową i waflową czekoladową.
Śniadania i kolacje jarskie zł. 1.10 wraz z obsługą
polecą **Cukiernia „Źródło”** Przejazd 1, tel. 209-87

DOKTOR REICHER
Specjalista chorób skórnych wenerycznych i seksualnych
leczenie promieniami Roentgena
Południowa 28, tel. 201-93
przyjm. od 8-11 rano i 5-8 pp. niedziele i święta od 9-12 w.

Lili Koroczyńska pianistka laureatka gry fortepianowej udziela lekcji początkującym i zaawansowanym
Wskazówki artystyczne system nowoczesny Żeromskiego 41, tel. 201-51 od 10 do 12 o 3 do 6

DR. MED. Miecz. ARBUS
chor. wewnętrzne **powrócił**
Gdańska 68, telef. 114-16

PO POWROTCIE z PARYŻA PRACOWNIA PASKÓW I BIUSTONOSZY **D. SZENBERGOWEJ** przeniesiona na ul. PIOTRKOWSKA 134 poprzeczna of. parter. - Tel. 105-86

CHRONIĆ ZDROWIE!
“OLLA” GUM...
Z NAJLEPSZYCH NAJLEPSZE!

Dr. med. Paulina Lewi
specjalista chorób kobiecych i akuszerii przeprowadziła się na Śródmiejską 28 telef. 240-10
przyjmuje od 12-2 i od 4-8 wiecz.

LECZNICA ze stałymi łózkami DLA CHORYCH NA uszy, nos, gardło i drogi oddechowe Gabinet Rentgena, dla prześwietlań i zdjęć
Piotrkowska 67, tel. 127-61
9c.-2 p. 5-8 w. przyjm. Dr. Z. Rakowski
Wzwanina na miasto.

Doktor Medycyny Gustaw Kohn
specjalista chorób kobiecych i akuszerii
POWRÓCIŁ
ul. Piłsudskiego 51, tel. 170-03
Przyjmuje 8-10 i 4-8 w.

Dr. St. Bibergal
specjalista chorób wenerycznych, skórnych i seksualnych
Zawadzka 10, tel. 106-30
przyjmuje od 9-11 i od 5-8 w niedziele i święta od 9-1

SALON des Łódź **Wł. R. BRAMA** i poleca wielki wybór powróciła najnowszych modeli

OGŁOSZENIA DROBNE

Nauka i wychowanie

WYJEŹDZAJĄCYCH na Światową Wystawę do Paryża oraz na studia nauczy bardzo szybko francuskiego systemem prof. „Lagrange” Miss Mary, Piotrkowska 24, m. 7.

MISS MARY udziela angielskiego, francuskiego, niemieckiego. Zalatwia wszelką korespondencję. Przyjmuje 12 — 2, 4 — 8. Piotrkowska nr. 24, m. 7.

BUCHALTERII włoskiej i amerykańskiej oraz pisania na maszynie gruntownie wyczuza za 25 zł. Skrócony kurs w ciągu 1 miesiąca zł. 15. Pisania na maszynie 5 zł. Udzielam również korespondencji i arytmetyki handlowej i stenografii. Kilińskiego 50, poprzednia oficyna. I piętro. Zaprojektuję księgi i sporządzam bilanse.

ANGIELSKI, hebrajski, judaistyka, przedmioty ogólne (korepetycje). Tel. 187-59, Kamienna 10 m. 8 od godz. 9 — 10 rano i od 2.30 — 3.30. Ceny przystępne.

ENGLISH lessons — conversation, literature, school - assistance. — Zygmunt Piotrkowski, Andrzejka nr. 45, m. 11, tel. 255-10.

FRANCUSKIEGO krótką, łatwą metodą (Anson) nauczy się każdy dla potrzeb w kraju i zagranicą. Absolwent Sorbony. Legionów 11, m. 13, 10—3, 8—10 w.

HEBRAJSKIEGO udziela oraz przy gotowości do potwierdzenia dyplomowanego nauczyciela szkół państwowych. Dzwonić: nr. 248-31. 62—6

WYCHOWAWCZYNI z dobrymi referencjami do dziecka trudnego do prowadzenia, poszukiwana. Oferty sub. „B. M.”.

KUPIĘ za gotówkę samochód półciężarowy lub ciężarowy w dobrym stanie. Zgłoszenia należy kierować do administracji pisma pod „Półciężarowy”. 485—3

Po powrocie z Paryża

polecam nowe modele. Jednocześnie komunikuję, że nadeszły oczekiwane sprzęty francuskie.

„DIVO”
Piotrkowska 114, tel. 118-91

Różne

ZAGINAŁ odpis pozwolenia przywozu Nr. 156831, wydany przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu firmie S. Luksemburg i S. Strykowski w Łodzi. 406-3

ZALATWIAM korespondencję niemiecką, angielską, francuską i hiszpańską na godziny. Telefon 213-39. Godz. 1 — 2 1/2.

PRZYSTAPIĘ natychmiast jako spółniczka z kapitałem do wypóżalni ksiązek. Ewentualnie obejmę posadę. Oferty sub. „Wykwalifikowana”.

PANI (żydówka) kulturalna, materialnie niezależna, pozna takiego pana do lat 50 — cel matrymonialny. „Niezależna 37”

ZAMELDOWANIA, wymeldowania w Ubezpieczalni Społecznej, uskuteczniam za zwrotem kosztów tramwajowych. Zgłaszam się na wezwanie telefoniczne 166-78 Zand, 11 Listopada 19, m. 3.

Remontując mieszkania

pamiętaj uszczelnić okna i drzwi systemem **A. FRYDENSONA** — Chroni latem od kurzu, zimą od wiatru. Ceny obecnie niższe o 30% trwałość długoletnia. — Dzwonk 265-28.

UNIEWAŹNIAM 2 zgubione weksle: 1) na zł. 46, wyst. Abram Wajngot, pl. 15.IX r. b. Konin, 2) na zł. 100, wyst. M. Zylbersztajn, pl. 10.X r. b. Łódź, Północna 12. N. Berliner, Zamenhoffa 13.

Pedicure

Z USUWANIEM ODCISKÓW ORAZ MASAŻ NÓG

zł. 150

MAGAZYN OBUWIA

Be-Ka

ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 59, TEL. 164-80

ZAGUBIONO dnia 8 b. m. następujące 3 weksle: Zł. 100 z wystawienia B. Zajaz, pl. 30. 11. r. b. w Krzemińcu, zlec. Chana Szrajer. Równe, Poniatowskiego 70. Zł. 300 z wystawienia Spółdzielnia Handlowa Manufaktura w Korcu, podpisy: B. Teitelman, B. Lieberman, pl. 30. 11. r. b. w Korcu, zlec. Ch. Szrajer, Równe, Poniatowskiego 70. Zł. 100 z wystawienia Ch. Pinczuk, pl. 10. 11. r. b. w Berezcu, Polesie, zlec. S. Pinczuk. Wszystkie trzy weksle posiadają żyro Chana Szrajer, Równe, Poniatowskiego 70. Niniejszym powyższe trzy weksle unieważniam, a uczciwego znalazcę proszę o oddanie za wynagrodzeniem pod adres: J. Margulis, Łódź, Bandurskiego 10.

DOSKONAŁA placówka Lekarza - Dentysty do oddania na prowincji. Oferty: Blejwas, Częstochowa, Piłsudskiego 1/3.

MAMKA ze świeżym pokarmem do noworodka poszukiwana. Dzwonić 267-80.

CZYSZCZĘ sufity, tapety i ściany suchym, chemicznym sposobem. Wiadomość: Zawadzka 6, m. 1, tel. 170-13, czynny od 9 do 8 wiecz.

DO MATRYKUŁ 6 fotografii retuszowanych zł. 1.—. Fotogr. „Sztuka”, Zamenhofska 1, tel. 258-17. 398—3

ENERGICZNY przystąpi z kapitałem 20,000 — 25,000 do interesu z współpracą. Inwestycje wykluczone. Oferty sub „Energeticzny” do „Głosu”. 344—2

ODŚWIEŻAM suchym chemicznym sposobem sufity, ściany, tapety. Bez kurzu, szybko i tanio. 11 Listopada 75, m. 23. Tel. od 9-ej rano do 7 wiecz. 126-68. 241—13

CZYSZCZĘ sufity, ściany, tapety suchym chemicznym sposobem. Ceny niskie. Wiadomość: Samuel Wiatrak, sklep farb, Mała 2, róg 6-go Sierpnia, lub tel. 234-04.

RENIA

b. długoletnia pracowniczka firmy „POLA”, otworzyła pracownię gorsetów przy ul. PIOTRKOWSKIEJ 89, popr. of. I p.

Przyjmuje wszelkie roboty, wchodzące w zakres gorsetarstwa. Ceny b. przystępne.

Posady

URZĘDNIK państwowy, abs. W. S. H. młody, energiczny, sumienny, posiadający praktykę prywatną, obeznany z wszelką pracą biurową, buchalterią, korespondencją i t. p. oraz znający przepisy podatkowe, zmienia posadę. Tel. 177-18. Godz. 4—6.

BUCHALTER-BILANSISTA, korespondent polsko-niemiecki ma wolne godziny. Pierwszorzędne referencje. Oferty sub „M”. 7338-3

OD ZARAZ poszukiwana wykwalifikowana sprzedawczyni do konfekcji Piotrkowska 121.

POTRZEBNA izraelitka - instruktorka ręcznych robót i haftu. Oferty sub „J. U.” 318—3

LEKARZ - dentysta, mężczyzna, na wyjazd na prowincję poszukiwany. Oferty sub „Wyjazd” do administracji. 340—2

PANNE inteligentną, obznajmioną z pielęgniarstwem, do półrocznego dziecka przyjmę. Zgłaszać się tel. 261-36 między 4 — 6 popoł.

KORRESPONDENTKA angielsko-niemiecko-francusko-polska rutynowana, z wyższym wykształceniem pragnie zmienić posadę. tel. 141-00, 9—11 i 3—5.

We wtorek, dnia 14 września b. r.
po gruntownej przebudowie otwarcie

SKLEPU ZIEMIAŃSKIEGO

wł. M. ROBERT

Łódź, ul. Piotrkowska 104, tel. 228-88,

który poleca w wysokich gatunkach i zawsze świeże:

**RYBY, ARTYKUŁY KOLONIALNE, WARZYWA, OWOCY,
DRÓB, DZICZYŻNĘ, specjalne WĘDLINY, MASŁO, NABIAŁ.**

Ceny umiarkowane. Grzeczna i szybka usługa.
Przyjmuje się zamówienia telefoniczne.

Lokale

NA II PIĘTRZE z frontu: 1 pokój z kuchnią, łazienką, wygodą oraz 3 pokoje z kuchnią, z wszelkimi wygodami. Al. I Maja 40. Dozorca.

2 POKOJE z kuchnią, wygody, parter. Do wynajęcia: Nawrot 54. Dozorca wskaże.

Komfortowe mieszkanie

5 pokoi z hollem, posiadające wszelkie zalety, w willi, w ogrodzie, w pobliżu Pl. Reymonta, natychmiast DO WYNAJĘCIA. Oferty sub. „Komfort” do B. O. Fuksa, Piotrkowska 87, lub inf. tel. 212-88.

ZŁ. 40.— KWARTALNIE 1 pokój zł. 100 kwartalnie 1 pokój z kuchnią; zł. 125.— kwartalnie 2 pokoje z kuchnią; 3 — 4 — 5 — 6-pokojowe mieszkania; pokoje umeblowane oraz garsoniery od zł. 20.— poleca „Zenit”, Piotrkowska 82, telefon 260-25.

POKÓJ elegancki, Piotrkowska róg Zamenhoffa do wynajęcia. Tel. 248-51.

SŁONECZNE 2 i 3-pokojowe mieszkania w nowym domu od 1 października do wynajęcia. Centralne ogrzewanie, wszelkie wygodności. Wiadomość: ul. Brzeźna 18 (Sienkiewicza 155) godz. 11—13 oraz 16—18, tel. 220-21. 330—8

5 POKOI z kuchnią, wszelkie wygodności, słoneczne, ciepłe, II p. front, do wynajęcia. Piotrkowska 161. Wiadomość u gospodarza. 497—2

KOMFORTOWE mieszkanie 3-pokoj. z centr. ogrzewaniem i sklep z mieszkaniem w nowo-wybudowanym domu, Żeromskiego 1a, do wynajęcia, telef. 147-19.

W NOWYM domu do wynajęcia mieszkanie 3-pokojowe komfortowe z centralnym ogrzewaniem od zaraz. Lipowa 23. 7374-3

W NOWYM DOMU, Sienkiewicza 51, do wynajęcia komfortowe 4-pokojowe mieszkanie, hall, wszelkie nowoczesne wygodności, urządzenia, centralne ogrzewanie. Wiadomość: tel. 13-555.

Salon mód

Ala Rozenblumówna

Piotrkowska 82, m. 87, popr. of. II p.

Po powrocie z Paryża

poleca najnowsze modele na sezon jesienno-zimowy

BUCHALTERII podwójnej nauce gruntownie (metoda praktyczna) w ciągu miesiąca z gwarancją samodzielnego prowadzenia ksiąg, nierehabrynych dla władz. Cena przystępna. Nauka pisania na maszynie wraz z dokładnym objaśnieniem konstrukcji zł. 10.—. Adres: Wólczańska 43, m. 32. 153—2

ANGIELSKI. Rutynowany pedagog udziela lekcji indywid. i w ściśle dobranych grupach. Korespond. handl. Zgłoszenia: Gdańska 74, m. 27.

ENGLISH teacher gives lessons and conversation. Cegielińska 3, m. 5, tel. 153-14. 333—4

Kupno i sprzedaż.

WĘGIEL wyborowy w plombowanych workach dostarczam do mieszkań po 4.50 za korzec. — Dzwonić 192-35.

MEBLE

stołowe, sypialki, gabinety, krzesła dębowe, stoły, saloniki, tapczany oraz wszelkie meble najnowszych fasonów. — Ceny niskie, warunki dogodne
**105 Piotrkowska 105
w podwórzu, telef. 136-27
S. BIMKE**

OKAZYJNIE sprzedam kredens orzechowy, stół okrągły, 5 krzesel i fotel kryte skórą. Zawadzka 23, m. 51, lewa oficyna, II wejście.

KROSNIA ang. „72 c.” ciężko kłapowe w dobrym stanie sprzedam. Dzwonić tel. 176-64.

OGRÓDEK dziecięcy (Gehschule) okrągły dębowy w dobrym stanie sprzedam. Tel. 228-60.

MIKROSKOP używany okazjnie kupię. Oferty „Mikroskop” do administracji.

KUPIJĘ książki używane (stare) w różnych językach w każdej ilości. Wiadomość u gazeciarza, Piotrkowska 124, róg Nawrot.

ENCYCLOPAEDIA Britannica. Najnowsze wydanie tanio sprzedam. Tel. 270-31. 7338-3

SPRZEDAM dom wraz z placem w Zgierzu przy ul. Narutewicza 28. Wiadomość: Łódź, ul. Radwańska 48.

RATLERKI (Rehpintcher) młode do sprzedania. Traugutta 11, m. 22.

SAMOCHÓD marki Tatra, cabriolet luksus, w dobrym stanie do sprzedania. Telefon 208-73.

FERRO-ELEKTRICUM
WŁ. PAWEŁ ZAUSER - ŁÓDŹ
PIOTRKOWSKA 123 w PODW.

NIEMKA sympatyczna udziela niemieckiego, angielskiego, francuskiego, stenografii, korespondencji tanio, ewentualnie za pokój lub obiad. Oferty sub „Rutyna”. 310—2

BERLITZ! 14 rok szkolny. Koncesjonowane Kursy Języków Obcych pojedynczo i w małych ściśle dobranych grupach i 1-roczone kursy handlowe, obejmujące: księgowość, arytmetykę handlową, korespondencję, ustawodawstwo handlowe, socjalne i skarbowe, stenografię, pisanie na maszynie i angielski język. Kurs wyższej księgowości, obejmujący: rewizję ksiąg handlowych, analizę i krytykę bilansów etc. Zapisy codziennie od 12 do 1.30 i od 5 do 8. Andrzejka 3. 7008-10

SALON FUTER K. K A C po powrocie poleca **M O D E L E**
Piotrkowska 102, tel. 194-06 z PARYŻA najnowsze wszelkich futer

Doktor Medycyny z dyplomem zagranicznym, kawaler
obejmuje kierownicze stanowisko, związane z zawodem lekarskim, lub w przemyśle. Znajomość języków. Łaskawe zgłoszenia do „Głosu Porannego” sub „Warszawianin”.

5-CIO POKOJOWE z kuchnią, ze wszystkimi wygodami mieszkanic, do wynajęcia. Żeromskiego nr. 77/79. Dozorca wskaże.

POKÓJ z używalnością telefonu i łazienki dla jednej osoby, do oddania. Dzwonić tel. 231-19.

DO WYNAJĘCIA 4-pokojowe nowoczesne, komfortowe mieszkanie w nowowzbudowanym domu. Al. Kościuszki 99. Wiad. tel. 174-75 lub na miejscu od 2 — 4 pop. 527-2

POKÓJ umeblowany dwuosobowy z wszelkimi wygodami, luksusowy, centralne ogrzewanie, winda. Nawrot 7, m. 12.

POKÓJ w pobliżu ul. Piramowicza poszukiwany. Oferty sub „Pokój” do adm. „Głosu Porannego”.

POSZUKIWANY duży pokój w śródmieściu dla nowożeńców. Dzwonić tel. 146-83.

ODNAJME ładnie urządzonego pokój kulturalnej osobie, Gdańska 27, m. 15.

POKÓJ umeblowany ładny i czysty do oddania od zaraz. Andrzeja 46, m. 5, front.

SKLEP i pokój do wynajęcia, Sienkiewicza 27. Wiadomość u dozorczy lub od 4—5 tel. 265-78.

2 i 3 - POKOJOWE mieszkania w nowym domu, Radwańska 16, są do wynajęcia. Informacje na miejscu. 7415-2

PIERWSZORZĘDNY lokal sklepowy z urządzeniem lub bez do wynajęcia na zimę. Chłodnia, Piotrkowska 18.

POKÓJ do oddania dla pana z wygodami i niekierującym wejściem. Narutowicza 31, m. 5.

POKÓJ umeblowany dla pojedynczej osoby do wynajęcia. Gdańska Nr. 35, m. 15.

ŁADNY dwuokienne słoneczny pokój do oddania, obejrzeć można 9—11 i 3—5 p. p. Zakątna (Pogoniewskiego) 80, front, I piętro.

DUŻY eleg. umeblowany pokój z wygodami do wynajęcia. P. O. W. Nr. 7, tel. 109-74.

POKÓJ z wygodami dla pojedynczej osoby do wynajęcia. 11 Listopada 47, front, m. 18. 326—3

SŁONECZNE, komfortowe 5 i 3 - pokojowe mieszkania do wynajęcia. Piotrkowska 189, także piwnica.

DUŻY ładnie umeblowany pokój oddam jednemu lub dwóm panom. Zawadzka 17, pr. of., I w., m. 32.

SŁONECZNE 2-pokojowe mieszkanie z wszelkimi wygodami (łazienka, hall i t. d.) do wynajęcia. Kilińskiego 125.

2 - POKOJOWE mieszkanie, z wszelkimi wygodami od zaraz do wynajęcia. Żwirki 8, wiad. u dozorczy.

Prenumerata miesięczna „Głosu Porannego” ze wszystkimi dodatkami wynosi w Łodzi zł. 4.60, za odnośnienie — 40 groszy, z przesyłką pocztową w kraju — zł. 6.—, zagranicą — zł. 9.—

Redaktor odp. Lucjan Lipiński

FUTRA w wielkim wyborze pg. najnowszych modeli — poleca firma **Amzel i Kompel**
Cukiernia WINSOR Al. Kościuszki 1 **Cafe** TELEFON nr. 137-13
Śniadania, obłady jarskie i kolacje oraz wszelkie wyroby cukiernicze. — Na żądanie odsyła się do domu.

MEBLE NOWOCZESNE B-cia ORENBUCH PIŁSUDSKIEGO 50 do nowoczesnych mieszkań — projektują i wykonują — Wykonujemy również meble stylowe!

KURSY, SZYCIA, MIERZENIA KROJU, i MODELOWANIA **LINY KAUFMAN** Sienkiewicza 67 tel. 113-51 Zapisy na nowy kurs przy- muje kancelaria.

LEKARZ STOMATOLOG
JÓZEF RICK
CHOROBY ZĘBÓW i JAMY USTNEJ
POŁUDNIOWA 9
Przyjmuje 9—1 i 3—7. Tel. 132-64.

DR. MED.
J. HAJMAN
choroby wewnętrzne
Aleje Kościuszki 97
(róg Bandurskiego), tel. 163-12
powrócił

Dr. med.
Michał Urbach
chor. nerwowe i wewnętrzne
Zawadzka 15, tel. 148-89
powrócił Przyjm. 13—14 i 17—19 w niedz. i święta 13—14

DR. MED.
J. Herszfkinkel
wznowił przyjęcia
Śródmiejska 17
front, I piętro. Tel. 111-87.

Lekarz - Dentysta
L. Gecowowa
powróciła
Legionów 3
tel. 174-02

Dr. med.
J. Szmerłowski
AKUSZER GINEKOLOG
Piotrkowska 17, tel. 107-13

Dr. med.
A. Gibiański
choroby serca i płuc
POWRÓCIŁ
Zachodnia 59a, tel. 133-81
Przyjmuje od 9—11 rano i od 4—7 w.

DR. MED
Z. Datyner
UROLOG
wznowił przyjęcia
ZACHODNIA 59a. — TELEF. 148-95
Przyjmuje od 9—11 r. i od 6—8 w.

Farbiarnia Futer H. Szejman Piotrkowska 81 Egz. od 1918 r. Farbowanie, czyszczenie i odświeżanie wszelkiego rodzaju futer na kolory naturalne i odmienne, najnowszym systemem lipskim. Ceny niskie.

Lekcje gimnast. tanecznej, zdrowotnej i akrobatyki rozpoczyna 16 września b. r.
ESTA ZYLBERSZTAJNOWNA
Zapisy w poniedziałki i czwartki od 4—8
TRAUGUTTA 1

DR. MED.
Markowiczowa
choroby skórne i weneryczne
Moniuszki 2
tel. 166-35
WZNOWIŁA PRZYJĘCIA
Godz. przyjęć: 8—1, 5—7 po poł.

DR. MED.
Józef Frank
LARYNGOLOG
powrócił
Narutowicza 36, telef. 237-14
przyjm. 10—1 i 8—9 wiecz.

DR. MED.
Juljusz BAUM
Chor. kobiece i położnictwo
Cegielniana 17, telef. 163-85
przyjmuje od 12—2 i od 4—6 w.

Dr. med.
W. MILLER
CHOR. WEWNĘTRZNE (Spec. Reumatyczne)
POWRÓCIŁ
Sienkiewicza 40, tel. 146-11
przyjmuje od 4.30 do 7 wiecz.

Dr. med.
H. GUTSZTADT
Akuszer-Ginekolog
powrócił
Zachodnia 66, tel. 129-52
przyjmuje od 8—10 i od 5—7 w.

DR. MED.
J. Polakow
powrócił
Piotrkowska 109

PRZYCHODNIA dla ehorych WENERYCZNIE męczyzn i kobiet
PIOTRKOWSKA 88
leczenie chor. weneryczn. i skórnych Kobiety i dzieci przyjmuje kobieta-lakarcz. Przychodnia czynna od 9 r. do 9 w. Specjalny gabinet kosmetyczny. **PORADA 3 ZŁ.**

zatw. przez min. w. r. i o. p.
szkoła tańca artyst. gymnastyki i rytmiki
waldman zandel
legionów 16, tel. 124-47
przyjmuje zapisy od 12—2 i od 4.30—7
Lekcje już się rozpoczęły.
klasy zawodowe i amatorskie dla dorosłych i dzieci od lat 4-eh.

KONCESJONOWANE PRZEDSZKOLE ROZY KAWENOKI
Gdańska 94 w ogrodzie
Przyjmuje zapisy od 11—2

SALON MÓD
Al. Kościuszki 41
POLECA
PO POWROCIĘ
wielki wybór NAJNOWSZYCH MODELII

LEKARZ - DENTYSTA
G. Szycmańska
Narutowicza 3
tel. 110-84
POWRÓCIŁA
przyjmuje 10 — 1 i 3 — 8 wiecz.

Dr. med.
L. NITECKI
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopięciowych
Nawrot 32, front I piętro telefon 213-18.
POWRÓCIŁ
przyjm. od 8—9.30 rano i od 5.30—9 w. W niedz. i święta od 9—12 w poł.

DR. MED.
S. Kryńska
Chor. skórne i weneryczne (hoblety i detesi)
Sienkiewicza 34 telef. 146-10
goda, przyj. od 12—2 i 3—4 pp

DOKTOR HENRYKOWSKI
Specjalista chorób wenerycznych skórnych i kobiecych
Traugutta 9, front, I p
Tel. 262-98
przyjmuje od 8—11 i od 6—9 w w niedz. i święta od 9—12.30 pp.

Dr. med.
Albert Goflib
Akuszer ginekolog
POWRÓCIŁ
Piotrkowska 26, tel. 177-50
przyjm. 4—7 wiecz.

DR. M. ELJASBERG
CHIRURG
powrócił
Zachodnia 63
tel. 117-87

DR. MED.
A. GELBART
CHIRURG
powrócił
Południowa 23, tel. 143-31.

LEKARZ - DENTYSTA
R. KANETWORCŁOWA
wznowiła przyjęcia
Sienkiewicza 37
telef. 224-75.

10 MINUT DLA URODY!
ZABIĘCI ODTĘSZZAJACE
USUWANIE OWADSIENIA RADYKAŁNIE
PIELĘGNACJA CERY I URODY
Dieta preparaty "IBAR" indywidualnie
stosowane. SZKOŁA KOSMETYCZNA
zatwierdz. w 1924 r. przez Władze
Instytut de Beaute Anna Rydel
Piotrkowska 92, tel. 169-92.

DOKTOR KLINGER
spec. chor. seksualnych,
wenerycznych i skórnych
(włosów)
powrócił
Andrzeja 2, tel. 132-28
Przyjmuje od 9—11 rano i od 6—8 w W niedziele i święta od 10—42

Dr. med.
H. LUBICZ
Spec. chor. skórnych, wenerycznych
i seksualnych
POWRÓCIŁ
Narutowicza 14.
(róg Piłsudskiego)
Tel. 141-32.
Przyjmuje od g. 8 — 10, 12 — 2, 5 — 8 w niedziele i święta od 9 — 11

Dr. med. Włodzimierz
Żadziewicz
STOMATOLOG
Chor. i chirurgia jamy ustnej i zębów
Piotrkowska 164 telef. 125-26
przyjmuje od 3 — 7

Ogłoszenia za wiersz milimetry 1-szpaltowy (strona 5 szpalt): 1-sza strona 2 zł.; Reklamy tekstowe redakcyjnym zł. 1.50; w tekście: z zastrzeżeniem miejsca 60 gr., bez zastrzeżenia miejsca 50 gr., nekrologi 40 gr. Zwyczajnie (str. 10 szpalt) 12 gr. Drobne 15 gr. za wiersz, najmniejsze ogłoszenie zł. 1.30. Poszukiwanie pracy 10 gr. za wiersz, najmniejsze zł. 1.20. Ogłoszenia zaręczynowe i zaślubinowe 12 zł. Ogłoszenia zamiejscowe obliczane są o 50% drożej w dodatku niedzielnym „Rewja” (str. 5 szp.) 1 zł. Ogłoszenia tabelaryczne lub fantaz. dodatk. 50%. Ogłoszenia dwukolor. o 50% drożej firm zagr. 100%. Za ogłoszenia tabelaryczne lub fantaz. dodatk. 50%. Ogłoszenia dwukolor. o 50% drożej

Rewia

ilustrowana tygodniowa

Nr. 37. Specjalny dodatek „GŁOSU PORANNEGO“ z dnia 12-go września 1937 r.

„Jesteśmy dziećmi jednej ziemi“ „Rewolucja moralna“ w 1861 r.

Dzisiejszy numer

„REWII“
zawiera następujące artykuły:

J. K. Urbach: „Jesteśmy dziećmi jednej ziemi“.
Prof. Z. Reinöhl: Walka o Śródziemne Morze.
Mgr. Ign. Grynštajn: Uprzemysłowanie przez... antysemityzm.
Dr. Paweł Klinger: Sekualizm dzieci.
Leslie Roberts: Stu mężczyzn i jedna kobieta.
Herbert Brinken: Do kogo należy Londyn?
Dr. J. Wex: Kłopoty walutowe na wyspach Pacyfiku.

W dodatku „Humor i Satyra“

Fred Atwin: 50 procent.
Hen-ryk: Różowe okulary.
Karol Capek: Rozkosze podróży.
Adalar Laszlo: Doskonały agent.
Eugen Heltai: Nauka języka angielskiego.
Gabriela Desney: Włamywacz.
W. Doroszewicz: Cudze żony.
Fr. Bondy: Zgubiona torebka.
Paul Reicher: 17 wielbłdów.
Gustl Jirku: Ciotka w Wenecji.
Ladislav Gömöri: Nieudane porwanie.
George Hawk: Nie ta stacja.
P. Robinson: Próba charakteru.
Andrzej Birabeau: Telefon nr. 920

Po pamiętnym pogrzebie pięciu poległych milknie „skłębionych żywiołów waśń“. Narodź wznosi się do najwyższych ideałów miłości. Pod naciskiem opinii publicznej giną wszystkie sztucznie wytworzone zapory, milkną, jak bańka mydlana sztuczne separatyzmy i odrębności.

W dniu 20 marca 1861 r. niemal wszyscy zebrani fabrykanci i starsi zgromadzeń rzemieślniczych stolicy jednomyslnie uchwalili dopuścić żydów do cechów i stowarzyszeń rzemieślniczych. W Warszawie i w całym kraju kupiectwo obu wyznań organizuje się w jednym zgromadzeniu. Przewodząc stanowisko w akcję zbratania obejmuje duchowieństwo obu wyznań. Niezależnie wyznaniowa całkowicie wygasła. Z ambon kościelnych i kazalnicy bóżniczych płyną serdeczne słowa wzajemnej miłości. W synagogach całego kraju duchowieństwo izraelskie każde modły poczynają od kazania w polskim języku według natchnionych słów warszawskiego krasomówcy — kaznodziei Jastrona: „DZIECIEM JESTEŚMY JEDNEJ ZIEMI, A UWAŻAJMY SIĘ ZA OBCYCH, JEDNĄ MAMY OJCZYZNĘ, A BYLIŚMY JAKO WROGOWIE, JEDNĄ MAMY SPRAWĘ, A RÓŻNILIŚMY SIĘ“.

Żydzi kupowali ozdoby krzyże do kościołów, chrześcijanie — świeczniki dla synagog. „Nie wyłączając biedoty — całe żydostwo z zapałem rzuciło się do przyjmowania języka i kultury polskiej“, pisze J. Grabiec (R. 1863, str. 59). Już 5 lipca 1860 roku ofiarny szermierz polonizacji żydów Daniel Neufeld z grupą współwyznawców wydał pierwszy numer „Jutrzenki“, w którym Przybyszewski wzywał w wierszu p. t. „Braterskie słowo“:

„Więc serca nasze niechaj dziś
sprzymierz
Szczere, serdeczne i braterskie
słowo“

Nastąpiła ekstaza braterstwa...
Warszawska gmina izraelska wydaje odezwę „do braci izraelskich, dzieci Polski“, którą w ten sposób kończy: „Chciecież poznać prawdziwego ducha narodu? Ot, widzicie, zaledwie wolniej oddycha, a już kapłani jego we wszystkich jego kościołach łulejszych ozwalają się słowami miłości i braterstwa ku nam, przyznając nas za dzieci ojczyzny, którą od ośmiu wieków zamieszkujemy. Bracia Izraelici! Odważcie się i mężowie! Przyjmujemy z gorliwością bratnią dłoń, nam podaną! Podnosimy głos wspólnie z naszymi ziomkami. Ufnaj jesteśmy, że nas usłuchacie i szczerze się z nimi połączycie“

cie ku wspólnemu dobru i jest to jedyny pewny sposób poprawienia naszego położenia; kto roztropny, ten pojmuje, że tylko tą drogą a nie inną, dobro kraju osiągnięte być może“.

Rząd wyraża zgodę na pewne ustępstwa. Wybrana po krwawej manifestacji 27 lutego 1861 roku delegacja miejska pod przewodnictwem generała — żyda Lewińskiego opracowuje projekt samorządu miejskiego, w którym przyznaje wszystkim, nie wyłączając czeladzi rzemieślniczej, wszystkim bez różnicy wyznania prawo wyborcze. Wybuch z żywiołową siłą dążenie do podniesienia poziomu kulturalnego mas. Inteligencja obu wyznań, młodzież szkolna, księża organizują na przedmieściach i w mniejszych miastach liczne kursy czytania i pisania, dostępne dla wszystkich. Pocucie solidarności umożliwia likwidację pokojową licznych doś, wynikających na tle warunków pracy, zatargów. Pod naciskiem opinii publicznej ku ogólnemu zadowoleniu zlikwidowany został między innymi zatarg właścicieli drukarni i wydawców pism z cenzurami w sprawie odpoczynku w dni świąteczne. Jedynie w Łodzi wynikły konflikt między przemysłowcami niemieckimi a masowo redukowymi przez nich robotnikami coraz bardziej zaostrował się i władze rosyjskie musiały interweniować. Również nieoficjalnie ustosunkowali się do spraw polskich dopiero co przybyli z Niemiec rzemieślnicy i robotnicy, wobec czego nie byli dopuszczani do ogólnych organizacji polskich.

Zbliżające się święta wielkanocne 1861 roku dały możność manifestacyjnego podkreślenia idei braterstwa.

Wobec dość licznych rzesz bezrobotnych inteligencja inicjuje akcję pomocy. Pierwsi do akcji stają — jak zwykle — robotnicy, którzy ofiarują tradycyjną świąteczną gratyfikację na rzecz ubogich, następnie otwiera podwoje swych mieszkań zamężne mieszczaństwo, przeważnie żydzi.

Sam M. Epsztajn urządził święcone własnym kosztem dla 2.000 robotników i rzemieślników bezrobotnych.

Gmina izraelska w Warszawie zebrała na ten cel 9.200 złotych. W Piotrkowie urządzono wspólne święta dla blisko 6.000 osób. W Kaliszu, w tym mieście, w którym dziś „narodowy“ usiłują wzniecić nienawiść rasową, w piękne dni marcowe 1861 roku pisze korespondent „Gazety Codziennej“ (z 25 marca 1861 roku) „jakby spili się wszystkie żywioły w jedną całość; obywatel rolnik, obywatel miejski,

starozakonni, rzemieślnicy wszyscy podali sobie dłoń bratnią“. W Łodzi chrześcijanie zbiorowo zapisali się do żydowskiej resursy kupieckiej. W Płocku otwarto żydom dostęp do resursy miejskiej, jedyne go ośrodka życia towarzyskiego. To samo działo się w Lublinie, nawet na Litwie w Kownie, gdzie natychmiast wybrano patriotę polskiego H. Szapirę do władz klubu („Kurier Wileński“ Nr. 38 1861). W Wilnie wspólnie założono „dom pomocy“ dla bezrobotnych i ubogich bez różnicy wyznania. Coraz częściej prasa podaje o ofiarach chrześcijan na pogorzeców żydowskich, na ubogich żydów z okazji świąt palmowych. „Gazeta Polska“ (Nr. 62) donosi, że w Grodnie we wszystkich kościołach katolickich po odpowiednich kazaniach księży zbierali składkę dla „nieszczęśliwych pogorzeców żydowskich Grodna przez wdzięczność, gdyż żydzi Krakowa przyłożyli się do odbudowy kościoła“.

Rząd carski — zrozumiałe — bardzo niechętnym okiem patrzył na tę harmonię. Do uszu przywódców idei zgody doszły wieści, że na prowincji jakaś „nieznana“ ręka podszezuwa chrześcijanom przeciw żydom, wściekaństwo przeciw ruchowi niepodległościowemu. Jak się wkrótce okazało, była to robota wroga polskości Muchanowa i kolonistów niemieckich, dośgęsto osiadłych w pobliżu zachodnich i północnych granic Królestwa. Rabin Majzels wydał natychmiast odezwę ostrzegawczą do ludności żydowskiej, by nie dała posłuchu podszeptom prowokatorów oraz organizacja narodowa opublikowała płomienne „Posłanie do wszystkich rodaków ziemi polskiej“. Odezwa Majzelsa poskutkowała, gdyż sto sunek żydów do sprawy polskiej pozostał niezmienny, wezwanie zaś do włości, by nie dawało posłuchu prowokatorom i zapewnienie zniesienia pańszczyzny i ucisku szlacheckiego nie wywarło prawie zupełnie wrażenia wśród chłopstwa.

Odezwa narodowa w ten sposób kończyła swe wezwanie do włości:

„Gdy włościście z dziedzicami złączą się, jak dobrzy sąsiedzi i bracia, będziemy w stanie wszystko przeprowadzić i zwyciężyć. Żydzi okazali polskie uczucia i są także naszymi braćmi, są takimi jak i my Polakami — chociaż innej wiary, więc i oni z resztą narodu, a naród z nimi w zgodzie, braterstwie i wspólnych umiłowaniach dla państwu i niepodległości kraju niechaj pracują“.

W jednej tylko miejscowości udało się prowokatorom wywo-

łać pogrom i podbechtać tłum do spalania synagogi, a m. w Turku. Na skargę Muchanow odpowiedział, że „w kodeksie kar nie ma wzianki o ochronie świątyń żydowskich“. Dalsze próby zostały przez zorganizowane społeczeństwo polskie spaliżowane, zaś prowokatorzy nie zawsze cało uchodzili. Stosunki między wsią, chatą forniałką a dworem, z nielicznymi wyjątkami, były coraz gorsze. W Lubelskim, Sieradzkim dochodziło nawet do buntów przeciw szlachcie. Trzeba bezstronnie przyznać, że wielokrotnie obywateli ziemscy byli również przyczyną wrzenia wśród chłopów.

Nie ulega wątpliwości, że gdyby mieszczaństwo samo zniosło całkowicie pańszczyznę, taki sam ruch patriotyczny wznieciłby się wśród milionowych rzesz chłopskich i zbliżające się powstanie przyjęło inny obrót, byłoby prawdziwym powstaniem ludowym.

Muchanow, u którego przed dwoma laty redaktorzy nacjona listycznej „Gazety Warszawskiej“ szukali pomocy i natchnienia w robocie antysemitkiej — namówiony zapewne nie tylko platonicznie przez dworaków — niemców i coraz bardziej zaniepokojony utratą wpływów rząd pruski, wydaje poufny okólnik do władz policyjnych, w którym poleca najściślejszą „współpracę“ z chłopami w walce z ruchem niepodległościowym i oświatowym. Okólnik ów, wzywający chłopów do tropienia agitatorów niepodległościowych, wywołał silne wzburzenie w kraju, gdyż widocznym było, że Muchanow dążył do sprowokowania rzezi chłopskiej na wzór rebelii galicyjskiej 1846 r.

I choć szlachta polska ponownie nie zdobyła się nawet w obliczu groźnego niebezpieczeństwa — na wytrącenie z rąk carskich argumentu obrońcy chłopów, i nie ogłosiła uwłaszczenia włości, jednak kraj uniknął narazie ciężkiego wstrząsu, zadowolając się pomocą — i to wspaniałą — ludności żydowskiej.

Na wezwanie Majzelsa „panoflowa poczta“ żydowska zalarmowała o niebezpieczeństwie wszystkie osiedla i dwory, żyd — handlarz, żyd — kramikarz docierał do wsi, uspakajał chłopstwo, wyjaśniał cel caratu i prusków, zaś Kronenberg, który wówczas posiadał duży wpływ wśród liberalnej części administracji rosyjskiej, w dużym stopniu przyczynił się do dymisji zienawidzonego prowokatora Muchanowa. Rząd carski umył ręce, odebrał Muchanowowi wszystkie urzędy. Służba carska

widział jedyny swój ratunek pod opiekuńczymi skrzydłami Prus i wyjechał do Wrocławia. Godne pożegnanie urządził mu Kronenberg przy udziale czynnym kolejarzy linii warszawsko-wiedeńskiej. Na wszystkich stacjach wrogi tłumy chrześcijan i żydów gwizdem i wzywiskami żegnały prowokatora pruskiego, zaś na ostatniej stacji granicznej podczas dwugodzinnego postoju ustawionych kilka lokomotyw nieprzerwanym gwizdem żegnały „serdecznie“ niedawny postrach Warszawy. Rząd carski po miesięcznej tolerancji rozwiązał delegację miejską, która zdołała w ciągu miesiąca swych rządów złudną nadzieję ustępstw częściowo pohamować burzliwe nastroje mas, rozwiązał również Towarzystwo Rolnicze, które w tak ciężkich chwilach nie zdało egzaminu narodowego i nie zniósło całkowicie pańszczyzny, zwiększył znacznie garnizon Królestwa o dywizję piechoty i 6 pułków kawalerii, ostryżył przepisy policyjne. A jednocześnie nadał Królestwu urzędy, szkolnictwo i sądownictwo polskie, powierzając wprowadzenie nowych instytucji Wielopolskiemu.

Rozumny, głęboko wykształcony, energiczny, lecz dumny, szorstki i despocyjny zabrał się Wielopolski do niesłychanej rzutkością do wykonywania swego programu. Ponieważ margrabia zawsze stał na stanowisku równouprawnienia żydów z ludnością chrześcijańską, wezwał więc natychmiast po objęciu władzy do siebie reprezentację ludności żydowskiej, do której zwrócił się z wezwaniem:

„Wiadomo panom, iż jestem zwolennikiem prawodawstwa cywilnego, które od pół wieku stanowi ogniwo, spajające narodość naszą z europejską cywilizacją. Duchowi tego kodeksu obec są ustawy wyjątkowe... Nie miejcie panowie obawy, ażebym podzielał zdanie tych, którzy wam radzą i za warunek kładą, byście przestali być tym, czym głównie jesteście i schodząc z drogi przemysłu, handlu i połączonych z tym zajęć, zaprzegli się do pług. Szanowne jest polewanie rolnicze, w którym przagnę, abyście i wy udział wzięli; ja sam z zawodu jestem rolnikiem; lecz rolników zawsze mamy pod dostatkiem; naszemu krajowi zaś zbywało na poważnym, tak zwanym trzecim stanie, naród którego przez Opatrzność w was włożony, wskutek nieuznania marnieje...“

Bardzo możliwe, iż dłuższy okres rządów Wielopolskiego byłby może błogosławieństwem dla Królestwa, lecz jego nie-

(Ciąg dalszy na str. 3-4)

Walka o Śródziemne Morze

W ciągu tysięcy lat było Śródziemne morze ośrodkiem dziejów świata. Największa rola przypadła w nim półwyspowi Apenińskiemu, wiążącemu poprzez Sycylię Europę z Afryką.

Kupcy zdobywają świat

Z ludów, osiadłych na wybrzeżach Śródziemnego morza, pierwsi fenicjanie sięgnęli po władzę nad nim. Droga, jaką obrali do osiągnięcia tego celu może posłużyć jako wzór dla każdego państwa, dążącego do morskiej potęgi.

Nie mogąc się wyżywić z uprawy roli na wąskim skrawku własnej ojczyzny, jęli się na początku handlu lądowego, a około roku 2.000 przed Chrystusem rozpoczęli żeglugę po morzu Śródziemnym. Upadek greckich państw ułatwił im pozbycie się rywalizacji na morzu. W celu szybszej wymiany towarów założyli mnóstwo placówek handlowych na północnym wybrzeżu Afryki oraz na wyspach. Niektóre z tych faktoriów stały się z czasem potężnymi państwami, jak Kartagina. Fenicjanie przepłynęli Gibraltar i założyli na atlantyckim wybrzeżu Hiszpanii faktorie dla handlu z północną Europą. Za paciorki i purpurę wywozili do swej ojczyzny nubijskie złoto, cypryjską miedź, hiszpańskie srebro i angielską cynę, eksportując je znowu w postaci gotowych wyrobów. Oprócz własnego handlu pośredniczyli w wymianie towarów pomiędzy ludami, zamieszkującymi wybrzeża śródziemnomorskie.

Pierwszy kolonizator

W ósmym stuleciu groźnymi rywalami fenicjan stali się Grecy, zmuszeni skutkiem przeludnienia do szukania poza ojczyzną przytułku, źródeł surowców i rynków zbytu. Nie zakładali jedynie faktoriów handlo-

wych, lecz kolonie, w których osadzali rzemieślników i rolników. Nie kierowali się do południowo-wschodniego kąta Śródziemnego morza, obawiając się sprzeciwu fenicjan, asyryjczyków, babilończyków i egipcjan. Kolonie greckie usiły po południe Italii, zyskując jej miano „Wielkiej Grecji”, Albanii i wybrzeże Dalmacji. Ruch emigracyjny objął głównie jończyków. Powoli skolonizowali wybrzeża Dardaneli i morza Marmara, przenosząc się dalej na wybrzeża Czarnego morza, skąd greckie kolonie wywoziły do macierzystego kraju zboże z południa Rosji i szlachetne metale z Uralu, jak również drzewo budulcowe. Powstały związki kupieckie, banki, posługujące się przekazami. Stworzono prawo morskie, ubezpieczenie statków, ochronę greckich obywateli poza granicami ich ojczyzny oraz instytucje, będące początkiem konsulatów. Decydujący wpływ na rozwój kolonizacji greków miał upadek Fenicji, podbitej i zniszczonej przez asyro-babilończyków. Z upadku tego skorzystali Grecy, aby usadowić się w zachodniej czę-

ci morza Śródziemnego. Na wybrzeżu Libii założyli Cyrerę, a w Ligurii Massalię, nazwaną później Marsylią. Greckie osiedla pojawiły się również w Hiszpanii po przeciwnej stronie Gibraltaru. Zdawało się, że Grecy objęli pełną spuściznę po fenicjanach.

Wystąpienie etrusków

Nie dopuścili do tego Kartagina i Etruskowie.

Etruskowie, zamieszkali na północ od Tybru, napadali na greckie i kartagińskie okręty. Kolonia ich Hatria, założona przy ujściu Po do tego stopnia podkopała żeglugę jończyków po morzu, które nazwali Jońskim, że od tego czasu zaczęło nosić miano „Adriatyckiego”. Etruskowie odbierali grekom coraz to inne obszary i dotarli do zatoki neapolitańskiej. W szóstym stuleciu zawarli z kartagińczykami sojusz przeciwko grekom. Zniszczyli Sycylię i grecką flotę. Massalia, mocno zagrożona przez sojusz Etrusków z Kartaginą, która zdobyła już podbić Korsykę, Sardynię, Baleary i południową Hiszpa-

nie, połączyła się z małym jeszcze państwem rzymskim w celu zwalczania wspólnymi siłami Etrusko-kartagińskiego niebezpieczeństwa, lecz usiłowania te spełzły na niczym.

Rozkwit i upadek Grecji

Jednocześnie zaczęło grozić grekom niebezpieczeństwo ze wschodniej części Śródziemnego morza. Państwo perskie w swym zabobczym pochodzie oparło się o wybrzeża śródziemnomorskie i podbiło mało-azjatyckie kolonie greków. Pomoc, udzielona im przez metropolię, spowodowała w roku 500 przed Chrystusem najazd persów na Grecję. Etruskowie i Kartagina sprzymierzyli się z najeźdźcami. W czterdziestoletnim zmaganiu się z potężnym wrogiem udało się grekom nie tylko powstrzymać ataku, niszcząc ostatecznie w r. 449 potęgę persów.

Grecja zakwitła, odzyskała zagarnięte przez Kartaginę i Etrusków posiadłości i na nowo ugruntowała swoje panowanie na Śródziemnym morzu. Prze-

minęła jednak sława Maratonu, Termopil i Salaminy. Zazdrość Sparty stanęła wprost przeciw planom Peryklesa, dążącego do zjednoczenia greków pod przewodnictwem Aten. Rywalizacja ta zniweczyła potęgę Grecji, podając ją w moc Persji.

Aleksander Wielki

Nie długo jednak trwała ta przemoc. Król macedoński Filip uwolnił od niej Greków, lecz narzucił im z kolei swoją władzę, jednoznacznie pod swym berłem wszystkie państewka w ogólnie grecki związek. Syn jego Aleksander rozświetlił imię Grecji, podbijając całą Przednią Azję aż do rzeki Indusu. Uległy mu również wyspy na zachodzie Śródziemnego morza. Dni Kartaginy zdawały się policzone. Ale przedwczesna śmierć Aleksandra i rozkład jego monarchii na kilka państw spowodowały równowagę polityczną nad Śródziemnym morzem, zburzoną dopiero przez Rzym.

Zburzenie Kartaginy

Rzymianie w długim szeregu walk w samej Italii i poza nią stali się panami Apenińskiego półwyspu i przystąpili do opowania Śródziemnego morza. Na przeszkodzie stanęła Kartagina, bezsprzeczna władczyni zachodniej części Wołny punickie zakończyły się zupełnym zniszczeniem Kartaginy, obróconej w rzymską prowincję. Rzym podbił Macedonię i Syrię, państwa powstałe na gruzach monarchii Aleksandra Wielkiego i zdobył decydujący wpływ na Grecję, której nie ominął w końcu los wszystkich krajów nadśródziemnomorskich, obróconych w rzymskie prowincje. W drugim stuleciu po Chrystusie Rzym panował nad 100 milionami ludzi. Nadśródziemnomorski obszar stanowił potęgę jednolitą pod względem politycznym, gospodarczym i kulturalnym. — Religia chrześcijańska zjednoczyła jeszcze ściślej poszczególne części państwa, mającego wówczas wszelkie prawo do nazwy wszechświatowego.

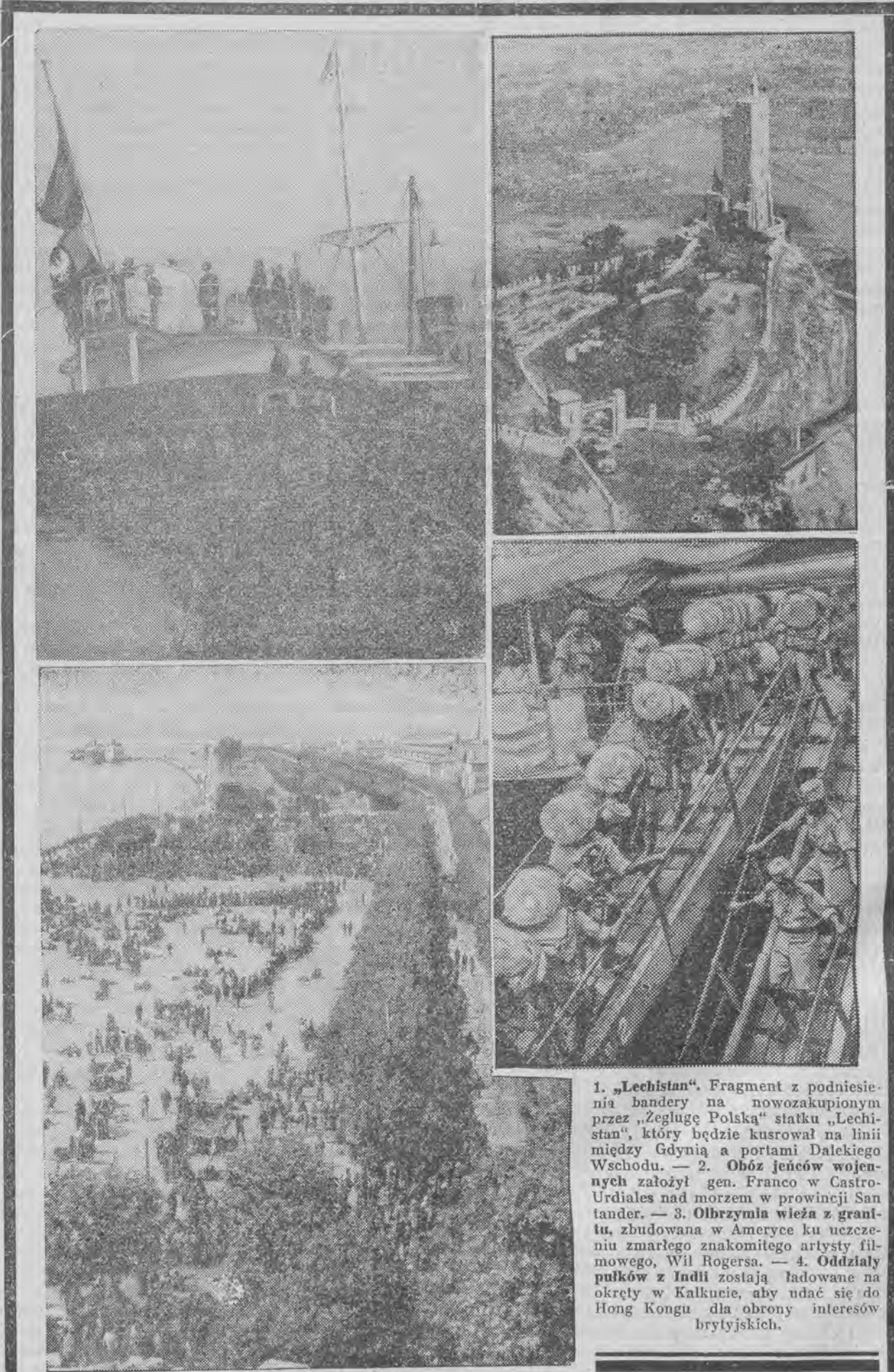
Prof. F. Reinöhl.

Czy tylko Katowice?

P. t. „5200 Dobrych Rad” pisze „Sieben Tage”:

„Nie każdy kraj umie swoje radio tak ukształtować, jak to zrobiły Niemcy. Można to szczególnie zauważyć, jeżeli przyjeżdża się z Gliwic do Katowic, głównego miasta wschodniego Górnego Śląska, które dumnie jest, że posiada własną rozgłośnię. Ale gdziekolwiek tam rozbrzmiewa głośnik — wszędzie słychać tylko „Gliwice”, a nigdzie „Katowice”.

Uskarża się z tego powodu prasa polska, a obecnie katowicki organ oficjalny „Polska Zachodnia” stara się dotrzeć do przyczyn zjawiska, że nikt nie chce słuchać Katowic. Znalazła ją w statystyce: w roku ubiegłym katowicka rozgłośnia przyniosła 1844 muzycznych transmisji. Ale z tego było 1576 z płyt. Oprócz tego przejęło jeszcze 1000 transmisji z płyt z innych polskich rozgłośni. Przemówień i odczytów natury ogólnej było 2400, a 562 literackich. Natomiast udzielono 5200 „dobrych rad”, a transmisje reklamowe zajęły 90 godzin, podczas gdy tylko 11 godzin pozostało na transmisje kabaretowe. Transmisji z życia, a więc reportaży radiowych, było w całym roku tylko 18, na które zużyto 9 godzin.

1. „Lechistan”. Fragment z podniesienia bandery na nowozakupionym przez „Żeglugę Polską” statku „Lechistan”, który będzie kursował na linii między Gdynią a portami Dalekiego Wschodu. — 2. Obóz jeńców wojennych założony gen. Franco w Castro-Urdiales nad morzem w prowincji Santander. — 3. Olbrzymia wieża z granitu, zbudowana w Ameryce ku uczczeniu zmarłego znakomitego artysty filmowego, Wil Rogersa. — 4. Oddziały pułków z Indii zostają ladowane na okręty w Kalkucie, aby udać się do Hong Kongu dla obrony interesów brytyjskich.

Astronomia w liczbach

Zainteresowanie astronomią poza badaniami naukowymi jest raczej dorywcze i przypadkowe. Od czasu do czasu pojawiają się w prasie mniej lub więcej ściśle wiadomości z zakresu tej wiedzy, przyniatającej poprostu, niewyobrażalnymi wielkościami liczb. I tak naprzykład aby przy mocować ziemię do słońca linami, tak jak ono ją przyciąga, po trzeba by było zużyć 14 milionów lin o przekroju 1.000 m. splecionych ze stali.

Odległość między ziemią a księżycem wynosi 384.000 km., zatem piechur, który przechodzi w ciągu 1 godziny 5 klm., musiałby iść... na księżyc 8 lat i 280 dni, natomiast rowerzysta rozwijający szybkość 20 klm. na godzinę, jechałby tylko 2 lata 70 dni, pociąg pospieszny (100 klm. na godz.) — 160 dni, samolot — 400 km. na godz. — 40 dni, najprędzej pokryłby tę odległość piorun bo w ciągu 1.25 se kundy, bowiem szybkość jego na 1 sekundę wynosi 299.802 km.

Kula ziemiska waży 5958 trylionów ton, czyli za ostatnią liczbą należy jeszcze postawić 18 zer. Słońce według obliczeń astronomów waży 320 razy więcej od ziemi. Poza tym obliczono ciężar gwiazd, które są setki razy cięższe od słońca. Obliczenia powyższe zamykają się naprawdę w astronomicznych cyfrach.

„Jesteśmy dziećmi jednej ziemi“

(Dokończenie).

szczęsna pycha, niezdawanie sobie sprawy z nastrojów społeczeństwa, odsuwała go zupełnie od narodu; nieliczne tylko jednostki, światłe, które starały się nie zwracać uwagi na ujemne cechy margrabiego, stanęły po jego stronie. Wbrew informacjom pewnych historyków należało stwierdzić, że starsze pokolenie inteligencji żydowskiej do tragicznej prawie branki sprzyjało reformatorskim poczynaniom Wielopolskiego. Choć bardzo trudno było stać u boku Wielopolskiego, którego posunięcia, wynikające z despotycznej natury, były bardzo niefortunnne i mogły prowokować nawet umiarkowane elementy.

Wiadomym było, iż z inicjatywy Wielopolskiego rozwiązano delegację miejską i Tow. Rolnicze. Z polecenia Wielopolskiego opracowane zostało obostrzenie przepisów policyjnych. Wielopolski zbyt zlekceważył sobie silnie nurtujące prądy rewolucyjne w społeczeństwie i miał łagodnie uśmierzać te nastroje — drogami drakońskich środków — pragnął je likwidować. Nie dziwnego, że nie zdołał, lecz wszelkie mędrkowania na ten temat różnych „dziejopisów“ do dnia dzisiejszego jeszcze są nierzeczowe, gdyż nikt nie powstrzyma strumienia w biegu, a tym bardziej tak wartkiego, jak w latach 1861 — 1863.

O ile t. zw. „narodowi historycy“ szukają przy tej okazji prowokacji pruskiej, to się bardzo mylą, bowiem swym postępowaniem (stanowisko wobec duchowieństwa katolickiego) najbardziej zrewoltował i poraził Wielopolski kler katolicki i szlachtę. O ile rabin Majzels i całe duchowieństwo izraelskie przeszło również do obozu opozycji przeciw Wielopolskiemu, to jedynie dla podkreślenia solidarności z tymi, którzy jeszcze przed Wielopolskim, rzucili hasło jedności i zbratania. Majzels okazał się tak samo rewolucyjnym, jak całe duchowieństwo katolickie. I w tym wypadku żydzi, którym Wielopolski bardzo dużo nie tylko zaoferował, ale wszystko szybko w czyn wprowadził pokazali, że idą za głosem serca, za opinią powszechną, a nie za interesem. Młodzież żydowska poszła za młodzieżą chrześcijańską.

Do walki przeciw opinii publicznej, przeciw duchowieństwu katolickiemu, szlachcie, rewolucyjnej młodzieży, mieszczaństwu usiłował Wielopolski użyć żydów i chłopów. Z żydami nie udało mu się, z chłopami — tak.

A nieluda ustępstwa na rzecz żydów uczynił Wielopolski i to nie płatonicznie, lecz drogą ukazów carskich. Zezwolono żydom nabywać nieruchomości w dobrach szlacheckich, w których zniesiono pańszczyznę, zniósł wszelkie „czerty osiedleńcze“, zezwalając na osiedlanie się we wszystkich dzielnicach miast, zezwolono żydom świadczyć w sądach narówni z chrześcijanami i przysięgać według niewłaściwej formuły, w następnych ukazach dopuszczono żydów do wszystkich stopni oficerskich w wojsku, dopuszczono do wszystkich zawodów, zniesiono różne hańbiące, odrębne podatki żydowskie. I to wszystko nie pomogło. Żydzi poszli za głosem serca, za opinią powszechną. Rozpoczęły się krwawe dni, w które wspólna krew, przelana z początku w manifestacjach, później w zbrojnym powstaniu, coraz silniej spajała serdeczną, stalową obręcz Polaków obu wyznań.

J. K. URBACH

Uprzemysłowienie przez... antysemityzm

Prasa codzienna, czasopisma i literatura fachowa w Polsce poświęcają obecnie wiele miejsca zagadnieniu antysemityzmu. Wśród argumentów zwolenników i przeciwników żydostwa przeważają te, które opierają się o momenty sentymentalne i wypływają z nauki o zróżniczkowaniu rasowym. Momenty gospodarcze, w istocie rzeczy decydujące o zagadnieniu, schodzą jakby na drugi plan. A przecież najważniejszym podkładem dla prądów antysemitycznych jest struktura gospodarcza.

Głód ziemi, wynikający z wadliwej struktury rolnej w Polsce, mała intensywność uprawy, wyrażająca się w małej wydajności plodów z ha ziemi użytkowanej rolniczo, ograniczenia emigracyjne do państw europejskich i kolonialnych stwarzają tego rodzaju sytuację, przy której istnieje w Polsce tendencja skierowania nadwyżki ludności, której wieś nie jest w stanie wchłonąć, do miasta. Dążność przesiadlania ludności ze wsi do miasta została częściowo zrealizowana, w związku z czym odsetek ludności miejskiej, wynoszący w 1921 r. 25 proc. ogółu ludności w Polsce zwiększył się do 27 proc. tej ludności w 1931 roku. Lata kryzysu, bezrobocie w miastach, utrata zajęć przez część kupiectwa i rzemiosła w mieście stworzyły taki stan rzeczy, że miasta polskie nie są w stanie wchłonąć nawet w części rezerwowej armii pracy młodzieży wiejskiej, poszukującej dla siebie zatrudnienia w mieście.

Ostatnie lata i równanie wewnątrz gospodarki w Polsce spowodowały, że parcie ludności wiejskiej do miasta stało się zagadnieniem aktualnym. Jednak koniunktura w handlu i przemyśle zbyt powoli rośnie, aby zapewnić ludności wiejskiej możliwość osiedlenia i pracy w miastach.

Ta sytuacja wywołuje hasła uprzemysłowienia miast, t. j. stworzenia nowych warsztatów

Glupie ustawy w U. S. A.

W tych dniach ukazała się w Nowym Jorku kodyfikacja ustaw, obowiązujących w poszczególnych stanach USA. Okazuje się, że w USA zbiór ustaw stanowych liczy astronomiczną cyfrę 1.156.644 praw obowiązujących dotąd mieszkańców poszczególnych stanów. Niektóre z tych ustaw są tak przestarzałe i antyczne, że nikt się do nich nie stosuje.

De jure jednak mieszkańcowi stanu Kansas np. nie wolno spożywać: skorpionów, stonogów, farantuli, jaszczurek. W stanie Pensylwania np. nie wolno niszczyć beczek po piwie, co jest za bronione pod wysoką kgrą. — W stanie Virginia każdy pociąg, który kursuje w godzinach nocnych, winien być poprzedzony przez dróżnika z latarnią. Z Los Angeles np. nie wolno pod karą grzywny ukazywać się na ulicy z przyprawioną brodą. W stanie Idaho nie wolno strzelać do dziłkich kaczek z tramwaju elektrycznego. W stanie Connecticut osobom obu płci nie wolno siedzieć na ławkach w parkach i ogrodach publicznych bliżej, niż 15 cm. od siebie.

Dziwactw podobnych znajdują ustawy poszczególnych stanów tysiące. Oficjalnego uchynienia przestarzałych ustaw nie należy się jednak spodziewać, gdyż ustawy te nie obowiązują de facto, choć istnieją de jure.

pracy w przemyśle celem umożliwienia znalezienia pracy bezrobotnym i nowym kadrom pracowników. Uprzemysłowienie wymaga wiele kapitałów, których w Polsce jest brak dotkliwy, a przeto zrealizowanie postulatów uprzemysłowienia kraju natrafia na nieprzezwyciężone przeszkody natury finansowo-ekonomicznej. Brak proporcjonalnego przyrostu kapitałów i nowych placówek pracy w stosunku do przyrostu naturalnego powoduje obniżenie poziomu gospodarczego kraju, przeciętnego spożycia i przeciętnej produkcji, przypadającej na mieszkańca.

Tak scharakteryzowane położenie demograficzno - gospodarcze spopularyzowało w ostatnim okresie hasło przeniesienia ludności wiejskiej do miasta kosztem istniejących w handlu i przemyśle warsztatów, przez odbieranie ich żydom i przekazywanie ludności wiejskiej, przybywającej do miasta. Taki jest program antysemitów w Polsce. Ale czy jest on racjonalny?

Podstawą gospodarki kapitalistycznej jest istnienie systemu gospodarczego, opartego o własność prywatną. Na tych założeniach opiera się gospodarka państwowa w Polsce. Rugowanie żydów z istniejących placówek z reguły winno więc spowodować ich wywłaszczenie za uprzednim odszkodowaniem, a brak kapitałów, jaki charakterzuje gospodarkę w Polsce, staje na przeszkodzie wykupowi tych warsztatów. Jeżeli bowiem przyjmemy, że w Polsce istnieją dostateczne kapitały, to należałoby je obrócić na rzeczywiste uprzemysłowienie, budowę dróg, regulację rzek, elektryfikację i gazyfikację, osuszenie błot polskich, podniesienie intensywności uprawy rolniczej, a nie na akcje przekazywania przedsiębiorstw z rąk do rąk, która kraju nie wzbogaca. A zatem brak kapitałów uniemożliwia wprowadzenie przymusowego wywłaszczenia, zresztą sprzecznego z kardynalną zasadą uszanowania prawa własności obowiązującą w państwie praworządnym.

Drugą możliwą drogą, która by w rezultacie prowadziła do przeniesienia przedsiębiorstw z rąk żydowskich do nieżydowskich, mogłyby być szykany, zapomocą których rugowanoby żydów z handlu i przemysłu. Ta droga prowadzi w końcu do wycofania z obrotu gospodarczego kapitałów, znajdujących się w rękach żydowskich, przez co zmniejszy się ilość warsztatów pracy i skurczy uprzemysłowienie w kraju. Rozrost bowiem przemysłu i tworzenie nowych

Tapety z porcelany

W Stanach Zjednoczonych cieszy się obecnie wielkim powodzeniem nowy, sensacyjny wynalazek: tapety z porcelany. Tapety te przygotowuje się z kaoliny, głównego składnika porcelany, przy czym, dodając rozmaite farby, koloruje je się w dowolny sposób. Oprócz taniości i trwałości ten nowy rodzaj tapet odznacza się jeszcze i tym, że można je zawsze utrzymywać w czystości, zmywając wodą. Jedną tylko wadę ma ściana, powleczona porcelanową, szklącą się tapetą: nie można wbijać do takiej ściany żadnych gwoździ, nie można na niej nic wiszać. Tapety tego rodzaju nadają się najbardziej do biur, magazynów, fabryk, hallów, klatek schodowych etc.

jednostek gospodarczych stwarzają możliwości dalszego rozwoju i uprzemysłowienia, a upadek gospodarstwa społecznego dalszą dygresję.

Przez wiele lat rozprawiano w Polsce o przeroście handlu i przemysłu, który to przerost w obliczu statystyki, perównań z innymi krajami i wielokrotnych autorytatywnych oświadczeń miarodajnych czynników, okazuje się złudzeniem. Walka z żydami, zajmującymi się w wielkiej swej części handlem, spowodowała upadek tej gałęzi gospodarki w Polsce. To samo w mniejszej mierze odnosi się do przemysłu. Jeżeli twierdzenia o przeroście wpływów żydostwa w handlu i przemyśle, o ich proporcjonalnie wyższym udziale w stosunku do ich liczebności, okazałyby się prawdziwe, to tym bardziej nie należałoby zwalczać żydów, albowiem taka walka przyniosłaby niepowetowane szkody gospodarce Polsce. W rzeczywistości nie ma w Polsce mowy o hegemonii kapitału żydowskiego, istnieje jednak przewaga kapitałów zagranicznych i państwowych, szczególnie w przemyśle i górnictwie.

W obecnych warunkach przy chronicznym braku kapitałów inwestycyjnych w Polsce należałoby uważać za wroga własnej ojczyzny każdego, kto by się sprzeciwił przypliwaniu nowych kapitałów do kraju. Należy więc potępić tych pseudo-hurra - patriotów, którzy, głosząc hasła antyżydowskie, bojkotowe i walki ekonomicznej, niszczą rodzinny kapitał i powodują leżauryzację kapitału z obrotu gospodarczego, zresztą nikłego w Polsce, gdzie często, zamiast form organizacyjnych - gospodarczych, przeważają prymitywy. Bezsilność i niemożliwość prowadzenia walki gospodarczej z żydami powoduje, że walka ta przybiera charakter ograniczony i ma zastosowanie w tych dziedzinach, gdzie są wymagane minimalne zasoby kapitałowe, w handlu straganiarskim, lecz w tej formie jest ona nietylko niemoralna, bo wypiera najbardziej potrzebnych, ale i bezskuteczna, bo nie narusza pozornej potęgi żydostwa.

Maharadża incognito

Maharadża Gwalioru, jeden z najbogatszych książąt hinduskich, wybrał się w podróż do Londynu. Wyruszył jednak przy tym życzeniem odbycia tej podróży i pobytu w Anglii incognito. W Londynie wszedł maharadża jak zwykły śmiertelnik do autobusu. Okazało się jednak, gdy zajął się konduktorem, że maharadża nie ma przy sobie zlamanego grosza. Wobec tego konduktor poprosił maharadzę, aby wysiadł, na co ten odpowiedział odmownie, gdyż nowy ten rodzaj komunikacji bardzo mu się spodobał. Konduktor wezwał policjanta i wywiązała się długa dyskusja, wreszcie jednak zjadających w autobusie zaoferował się, że zapłaci za maharadzę. Zdziwiony mile uprzejmością nieznanego, maharadża poprosił go o adres, gdyż chce, jak zaznaczył, odwzajemnić mu się i zwrócić wyłożoną sumę. Oświadczył przy tym:

— Jestem maharadżą Gwalioru.

— O, to nie nie szkodzi — odparł ubawiony tą prezentacją anglik. — A ja jestem królem Belgów.

Na drugi jednak dzień otrzymał ów anglik list od maharadży, a w liście załączony czek na 500 funtów.

W normalnych spokojnych czasach przy braku szykan, haśle i wystąpieniu antysemitycznych z punktu widzenia interesu państwowego i narodowego Polscy jednostki kapitału, należące do obywateli polskich żydów, bardziej wartościowe, niż jednostki kapitału, należące do obywateli obcych, albowiem pierwsze pozostają z reguły w kraju, a drugie wracają całkowicie lub w formie dochodów, dywidend i odsetek do krajów, z których przybyły. A właśnie płacimy grube odsetki i poświęcamy wiele energii na otrzymanie pożyczek zagranicznych lub na pozyskanie placówek zagranicznych w handlu i przemyśle polskim, więc jakże nam wolno niszczyć rodzime nieliczne placówki? Polska jest krajem zbyt biednym, wykazującym wielkie nasilenie kryzysu w dziedzinie przemysłu i zbyt powolny powrót do prosperity, aby w obecnym okresie, kiedy zwolna dzwiga się z kryzysu, mogła sobie pozwolić na niszczenie majątku obywateli własnych, bez względu na ich pochodzenie i wyznanie. Niemcy, które miały mniejszy odsetek żydów i były krajem bardziej uprzemysłowionym, wiele ucierpiały z powodu walki ekonomicznej z żydami i po części z niej zrezygnowały.

Historia gospodarcza poucza, że walka gospodarcza z pewną grupą jest uzasadniona i rokuje nadzieje zwycięstwa i korzyści, gdy ta grupa reprezentuje jakiś przeżyty ustrój gospodarczy; w ten sposób tłumaczy się racjonalność ekspansji gospodarczej wśród ludów kolonialnych. A przecież w dziedzinie gospodarczej żydzi w Polsce są równocześnie partnerem reakcyjnej ludności i często prowadzą działalność pioniersko - gospodarczą. Wypieranie żydostwa z życia gospodarczego jest poza tym w ogóle niemożliwe, gdy mamy do czynienia z kapitałem anonimowym, akcyjnym, najwyższą formą ustroju kapitalistycznego.

Powyższe wywody prowadzą do następującego resumé:

- 1) Uprzemysłowienie oznacza stworzenie nowych jednostek przemysłu i handlu, rozszerzenie i uszanowanie już istniejących, aby w ten sposób umożliwić nowym żywiołom dopływ do handlu i przemysłu.

- 2) Antysemityzm, rozruchy, walka ekonomiczna z żydami, bojkot gospodarczy i pikietowanie sklepów powoduje nieuczynę kapitałów z warsztatów pracy, będących we władaniu ludności uciskanej, a przeto podkopuje uprzemysłowienie.

- 3) Uprzemysłowienie Polski, podniesienie dobrobytu w kraju, zwiększenie zdolności konsumpcyjnej, przeprowadzenie robót inwestycyjnych, intensyfikacja uprawy roli wymagają przypływu nowych kapitałów, których osiągnięcie jest możliwe przy panowaniu ładu i porządku w państwie jako kardynalnej podstawy wszelkiej działalności ludzkiej.

*

Polska w okresie postulowanej rozbudowy nie może sobie pozwolić na walki gospodarcze, podcinające był handlu i przemysłu. Demagogiczne hasła antysemityczne mogą głosić nieświadomi lub pseudo-patrioci.

Mgr. Ignacy Grynsztajr

W WALECE O ZDROWIE CZŁOWIEKA

SEKSUALIZM DZIECI

„Wiek dziecka” — Zainteresowanie się psychologią. — Podświadomy popęd płciowy. — Przerażająca statystyka. — Dzieci w roli uwodzicieli. — Wpływ otoczenia i warunków mieszkaniowych. — Profilaktyka seksualizmu dziecięcego

Na półkach księgarskich ukazał się francuski przekład węgierskiej książki Alicji Balint p. t. „Intymne życie dziecka”. Nie mam bynajmniej zamiaru pisać recenzji, lecz pragnę zwrócić uwagę czytelników na fakt, iż temat poruszony w nagłówku staje się coraz bardziej aktualnym, zwłaszcza dziś w t. zw. „wieku dziecka” i że obowiązkiem ludzi światłych jest zwrócić swą uwagę na problem powyższy, posiadający doniosłe znaczenie społeczne.

Otóż nie ulega już dziś najmniejszej wątpliwości, że przysłowiowa niewinność i czystość płciowa dziecka („jak aniołek”), która w opinii ogółu była dotychczas aksjomatem nie podlegającym dyskusji, przeciw której nie ośmielił by się wystąpić najbardziej zatwardziały nawet sceptyk, należy, niestety, do złudzeń obalonych, jak wiele innych, przez nowoczesną seksuologię.

Seksuologia poucza nas, że popęd płciowy uzależniony jest nie tylko od gruczołów rozrodczych ściśle mówiąc, od ich dojrzewania, co w naszych warunkach klimatycznych następuje u dziewcząt w 12 — 14, a u chłopców w 15 — 17 roku życia, lecz przeważnie od t. zw. gruczołów dokrewnych (o wewnętrznym wydzielaniu). Gruczoły te, produkując hormony seksualne, erotyzujące układ nerwowy ustroju, rozpoczynają swe funkcje już od pierwszych dni życia. Na zjawisko to zwrócił już swego czasu uwagę Freud w swych słynnych „Trzech rozprawach seksualnych”, wskazując na seksualne emocje niemowlęcia już podczas aktu ssania.

Podkreślić wypada, że między okresem właściwego dojrzewania, a ujawnieniem się popędu płciowego, co prawda zupełnie nieświadomionemu, leży ogromna przestrzeń czasu lat kilkunastu.

To też słuszność ma Benjami, mówiąc o „pierwszym dojrzewaniu”, które rozpoczyna się, według niego, w 3 — 4 roku życia okresem pobudliwości o wyraźnym charakterze erotycznym;

„potrzeba pieczyoty wzrasta do przesady i to nie tylko potrzeba kochania w sensie ogólnym, lecz i w specjalnej postaci dziecięcego seksualizmu”.

Do objawów „pierwszego dojrzewania” należą między innymi: sobkostwo, fantazjowanie, fantazyjny pęd do bawienia się, unikanie obcych, zmienność nastroju dziecka, szukanie samotności lub obawa przed nią, kłamliwość lub przesadna prawdziwość („enfant terrible”), zawiść, okrucieństwo itd... Mówi się wówczas o „nerwowości” dziecka, pokrywając tą diagnozą niewiedzę prawdziwego stanu rzeczy.

Luka w czasie pomiędzy „pierwszym dojrzewaniem”, a drugim (istotnym dojrzewaniem fizjologicznym)

prowadzi do „dysharmonii płciwej”.

jak stan ten określił MIECZNIKOW, która jest jedną z głównych przyczyn onanizmu wśród małoletnich dzieci.

Opisane zostały przypadki onanizmu u rocznych i dwuletnich dzieci, a wśród cztero-sześcioletnich nie należą już wcale do rzadkości.

Fakty podobne nie dadzą się wytłumaczyć ani uwiedzeniem, ani degeneracją, tym bardziej, że po za tym dzieci te są często zupełnie normalne pod każdym względem.

Seksualizm dzieci manifestuje się nie tylko w tak jaskrawej formie, lecz i w wielu innych postaciach, między innymi w zabawach i grach dziecięcych, jak np. „męża i żonę” lub w „doktora”, gdzie chłopiec odgrywa zazwyczaj rolę lekarza, a dziewczynka — pacjentkę, która musi się „do badania” rozebrać.

Instynkt seksualny przejawia

się również w zabawie w „mamusia i tatusia”, kiedy to mała „mamusia” „karmi swą piersią” zaimportowane dziecko laleczkę, a „tatusia” wymierza mu karę ciętości za „nieposłuszeństwo i to zazwyczaj w obnażone pośludki.

Przykłady te są chyba wystarczające, by dowieść, że nawet w najniewinniejszych na pozór zabawach dziecięcych dają się zaobserwować objawy seksualizmu, narazie jeszcze głębo utajonego w podświadomej jaźni dziecka.

Bardziej przekonująco i drastycznie uwidacznia się seksualizm dzieci w czynach lubieżnych między sobą lub z osobami starszymi, przy czym dzieci nie zawsze występują w roli uwiedzionych, lecz i uwo-

dzających!

Utkwił mi w pamięci proces, który przed kilku laty odbył się w Niemczech przeciw stolarzowi H. o uwiedzenie i czyny lubieżne z małoletnimi. Podczas rozprawy wyszło na jaw, że większość tych dzieci chętnie samoszała do niego i posiadała już pewne doświadczenie w sprawach seksualnych. Znane są nawet wypadki spowodowania przez dzieci tego rodzaju uwiedzenia z późniejszym oskarżeniem tych osób (szantaże ludzi żamożnych) o czyny lubieżne, a fałszywe oskarżenia ze strony dzieci są przecież na porządku dziennym.

Ciekawa była, jako przyczynek do seksualizmu dzieci, jedna z ostatnich statystyk opublikowanych przez ministerstwo o-

światy w Niemczech: w jednym roku usunięto ze szkół 175 chłopców i 46 dziewcząt, a zagrożono usunięciem 178 chłopcom i 21 dziewczętom za przestępstwa seksualne, a mianowicie: nieobyczajność w słowie i piśmie, czyny niemoralne, onanizm, pedestrastię, stosunki płciowe i nadużycie młodszych dzieci. Nie lepiej przedstawia się statystyka opublikowana u nas niedawno przez jednego z kuratorów w Małopolsce.

Rzecz prosta, że przytoczone przykłady należą raczej do wyjątków, tym nie mniej wskazane jest głębsze zastanowienie się nad przyczyną tak jaskrawej manifestacji seksualizmu wśród dzieci.

Otóż znaczny odsetek ekcesów płciowych wśród dzieci zapisać należy na konto przedczesnej dojrzałości.

Dalej

poważną winę ponosi najbliższe otoczenie, które ciągłym obcałowawaniem, lechtaniem i innymi podobnymi manipulacjami, bawiacz niby dziecko, a w gruncie rzeczy siebie, budzi drzemiacze w nim instynkty erotyczne, a po tym dziwi się najmniej: „skąd się „to” u dziecka wzięło?”

A już w pieluszkach leży niemowlę zazwyczaj zbyt ciepło i mocno ełknięte,

co podrażnia nie tylko lokalnie, lecz działa pobudzająco przez nadmierną ciepłotę.

Oprócz tego pewne nieodpowiednie zabawy dzieci i niektóre zabawki, jak np. hułtawki, koniki etc., drażnią mechanicznie i pobudzają części płciowe.

Jest rzeczą zrozumiałą, że warunki ekonomiczne, a zwłaszcza czą nędza mieszkaniowa znakomicie przyczyniają się do demoralizacji dzieci,

powodując zbyt wczesny i wybujały rozkwit u nich instynktu płciowego. Dzieci, które śpią z dorosłymi w jednej izbie i są świadkami ich życia płciowego, a dzieci umięją dobrze obserwoać (p. „Oblicze dnia” Wasilewskiej), podniecają się erotycznie w silnym stopniu.

Prócz tego, nędza materialna już sama przez się jest często powodem ich upadku moralnego.

Następnie bardzo poważną rolę odgrywa brak uświadczenia,

które przeprowadzone umiejętnie działa niby szczepionka ochronna w chorobach zakaźnych. Natomiast nieświadomione w sprawach seksualnych dzieci zaspakajają swą naturalną ciekawość zazwyczaj z mętnego źródła,

a przy braku odporności moralnej łatwo schodzą na manowce życia płciowego.

Jeśli chodzi o profilaktykę wybujałego seksualizmu u dzieci, wynikającego z podanych przyczyn, to należy przeciwdziałać im już od najwcześniejszego dzieciństwa z całą energią i stanowczością, usuwając w miarę i możliwości wyliczone powyżej przyczyny i czynniki sprzyjające.

Dr. Paweł Klinger.

Surowica przeciwgrypowa

Sowieckie dzienniki donoszą, że petersburskiemu bakteriologowi prof. Barykinowi oraz jego współpracownikowi udało się wynaleźć surowicę przeciwko grypie.

LASECZNIKI PFEIFERA.

Jeszcze w roku 1892 niemiecki bakteriolog prof. Pfeifer znalazł w narządach oddechowych u chorych na gripę, zwaną wtedy influencją, nieznanego do onego czasu mikroba. Ten „lasecznik Pfeifera” uważano przez długi czas za przyczynę grypy i dopiero względnie niedawno lekarze przyszli do wniosku, że mikroby te są jedynie ubocznym objawem grypy, nie zaś przyczyną, powodującą chorobę.

80 OCHOTNIKÓW.

Prof. Barykin stwierdził fakt ten w całym szeregu eksperymentów. Zaszczepiono laseczniki Pfeifera znacznej liczbie osób, które dobro-

wolnie poddawały się tej operacji, lecz żadna z nich nie zapadła na gripę. Był to bezwzględny dowód, że wykryty przez Pfeifera mikrob nie powoduje grypy.

NIEWIDZIALNY WIRUS.

Personel petersburskiego centralnego instytutu epidemiologii i mikrobiologii z prof. Barykinem na czele poszukiwał nadal w narządach oddechowych przyczyny, wywołującej gripę, opierając się na wynikach badań, przeprowadzonych w zeszłym roku przez londyński narodowy instytut medycyny. Angielscy uczeni przyszli do przekonania, że przyczyną grypy jest tak zwany filtrujący się wirus, którego nie mogą ujawnić najsilniejsze mikroskopy, a zwykłe filtry przepuszczają go z powodu jego drobnych rozmiarów. Sowiecy uczeni pracowali w tym samym kierunku. Koncentrując i oczyszczając

substancję, brane z narządów oddechowych, otrzymali w końcu hodowlę tak silną, że jedna miliardowa część centymetra sześciennego śmierecała mysz. Z tej kultury przygotowano surowicę przeciwgrypową. Już pierwsze próby dowiodły, że nie tylko leczą zdeklarowaną już chorobę, lecz chroni przed nią organizm — inaczej mówiąc jest środkiem leczniczym i zarazem ochronnym. Dzienniki sowieckie piszą, że „prowadzone są próby utrzymywania surowicy w dużych ilościach”. Ta ostatnia procedura jest już jedynie rzeczą laboratoryjnej techniki. O ile więc doniesienia sowieckiej prasy odpowiadają rzeczywistości, można uważać gripę za zwyciężoną. Okoliczność, że nie wykryte jeszcze samego mikroba grypy, nie odgrywa roli. Wszak nieznanym jest mikrob wścieklizny, a tymczasem istnieje już szczepienie, ratujące życie tysiącom ludzi.

1. Tablica na grobie Jellentę. Na cmentarzu ewangelicko-reformowanym odbyło się uroczyste poświęcenie tablicy na grobie zmarłego, przed dwu laty znanego pisarza i publicysty, Cezarego Jellentę. — 2. Król jugosłowiański Piotr II kończy w dniu 6 września 14 lat. — 3. Robert Taylor, znakomity gwiazdor amerykański, na balkonie hotelu Paryża, gdzie bawi obecnie w charakterze turysty

Jak działa maseczka kosmetyczna?

Zmęczona twarz zawsze brzydko ko węgłada. Dobra maseczka kosmetyczna usuwa wszelkie ślady zmęczenia. Kosmetyczki robią maseczki z najosobliwszych składników. Biorą na nie: zioła, poziomki, mleko, jajka, kamforę, mentol, miód, owsianą mąkę, eukaliptus itd. Odpowiednio zmieszane składniki robią cuda. Jest to rzecz stwierdzona. Ale ciekawe jest co zachodzi pod maseczką? Przede wszystkim ściągają się pory, dzięki czemu skóra wygląda świeżej i czystiej. Środki wybielające czynią skórę przezroczystą, a inne substancje pobudzają skórę i zmuszają naczynia krwionośne do szybszego działania. Wszystko to daje się łatwo stwierdzić w lustrze.

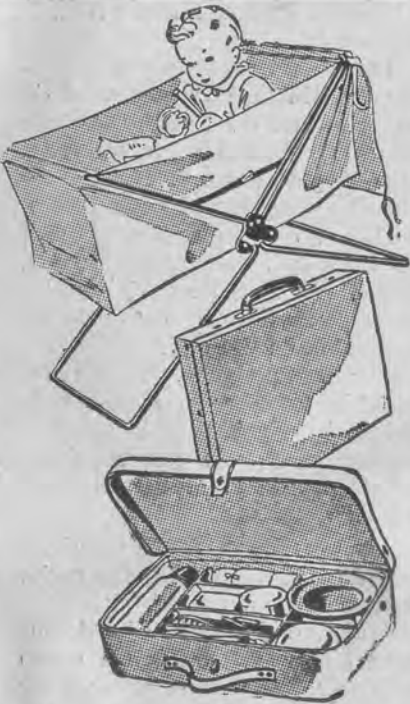
Naturalnie maseczkę należy zastosować do cery. U niektórych pań działanie maseczki jest natychmiastowe, u innych występuje później, niekiedy nawet dopiero po paru godzinach.

Obecnie można już dostać w sklepach gotowe mieszaniny w tubach, z których można sobie w domu zrobić maseczkę, stosując się do załączonych przepisów.

DZIEŃ PIĘKNEJ PANI

CONIESTIE MODA

Wielkie kontrasty we fryzurach: niektórzy fryzjerzy radzą nam zaczesywać włosy wysoko z szyi, inni polecają nosić je w lokach na szyi, aż do pleców. Ta druga fryzura jest bardziej twarzowa, ale nie nadaje się do każdej sylwetki. Poza tym musi ona być starannie utrzymywana.

MAŁE DZIECKO W PODRÓŻY
Widzimy tu dwie praktyczne walizeczki podróżne dla małych dzieci. Jedna jest rozsuwanym łóżeczkiem w stalowych ramach z gumowym materacem; druga jest podzielona na przegródki, w których znajdują się rozmaite przedmioty potrzebne do pielęgnacji małego.

Jeżeli pani ma dwa lisy, należy je złączyć i przyszyć do nich dwa pierścienie z materiału, przez które przesuwają się ręce (pierścienie mają być w pachach), aby lisy nie poruszały się i nie musiały być przytrzymywane rękami.

Alix i inni krawcy robią sukienki mocno opięte, uwydatniające figurę.

Dotychczas nosiło się woalki tylko do małych kapeluszy, obecnie nosi się je i do dużych fasonów. Ślicznie wygląda duży kapelusz z woalką w grochy na kancie.

Księżna Windsoru nosi granatową aksamitną suknię z karowym, głębokim wycięciem i krótkimi rękawami. W rogach dekoltu znajdują się dwa brylanty we klipsy, które są jedyną ozdobą sukni.

Kolor lawendowy będzie bardzo modny na suknie wieczorowe. Również różowy we wszystkich odcieniach, aż do czerwonego. Jednak dotychczas kolor biały znajduje się na pierwszym miejscu. Kombinacje barw są bardzo delikatne; najczęściej spotykamy zestawienia barw tęczy.

— Kolorowe, ale nie barwne — brzmi nowy przepis.

Czarne sukienki ożywione są haftowanymi kołnierzykami i kieszeniami. Domy mody lansują hafty z pereł; podobno będzie można dostać w sklepach obszyte perłami na metry.

Na sukienki sportowe przeznaczone są dekoracyjne jersey bouché, w barwne efekty; na wieczór i popołudnie miękkie jedwabie: jersey aksamitne i duwetyma.

Kostiumy ozdobione taśmami i motywami z futra. Żakiety opięte i półdługie.

Rękawy znacznie prostsze, linia ramienia nadal podkreślona. Krój skomplikowany, lecz sprawiający bardzo proste wrażenie.

Nowe, ale nieładne: na wieczór pończochy z nahaftowanymi

mi paznogciami, które widać w wyciętych sandałach wieczorowych. Ładne są pończochy z haftowanymi kwiatkami lub groszkami.

Do kostiumów sportowych — pończochy wełniane we wzory ości rybich.

Nowe fryzury

Przy korzeniach włosy ułożone gładko, a po tym — szerokie loki — to jest charakterystyczne dla najnowszych fryzur. Tę formułę można dowolnie zmieniać i stosować do każdej twarzy. Dolne fale przechodzą w loki, nie przypominają poprzednio modnego walka.

Ładnie wygląda grupa loczków nad czołem; do małych, okrągłych kapeluszków — fryzura ta doskonale się nadaje.

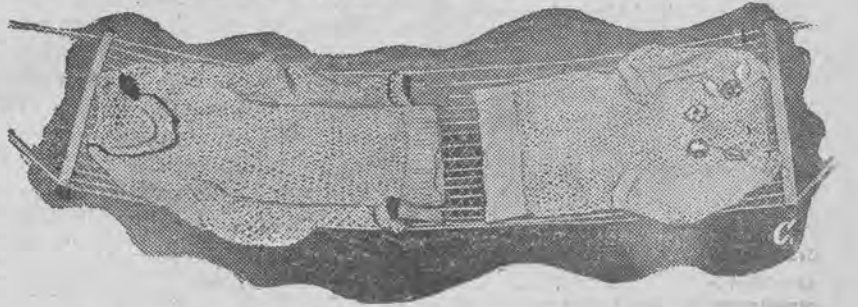
Niekiedy włosy są zaczesane z szyi w górę; loki zaczynają się wówczas na wysokości skroni. Fry-

zura ta pomyślana jest do kapeluszy podniesionych z boku, przypominających modę z 1900 roku.

Fryzury wieczorowe są bardzo ważne: modne będą przybrania tiulowe, przypięte kwiatami, — motyle i gwiazdy na skroniach, — puffy z wstążki nad czołem, lub zwisające na plecach ozdoby z wstążek lub tiulu.

Paryskie modystki lansują również kapelusze do sukien wieczorowych, ale zdaje się, panie wybiorą raczej wdzięczne i twarzono ozdoby.

Podstawka do suszenia

Niełatwo jest suszyć wełniane rzeczy. Gdy się je wieszają, wyciągają się, a jeżeli się je kładzie na jakimś materiale — schną strasznie długo. Jeżeli

mamy podstawkę taką, jak na załączonym rysunku — powietrze dochodzi ze wszystkich stron i sweaterki schną bardzo szybko.

POLECAMY NASTĘPUJĄCE FIRMY

NAJKORZYSTNIEJ KUPUJE SIĘ — w firmie — „ELEKTRODOM”
PIOTRKOWSKA 115. TEL. 134-42.
RADIOODBIORNIKI, ŻYRANDOLE, ŻELAZKA GRZEJNIKI, CZAJNIKI, ODKURZACZE, ŻARÓWKI i t. p. SPRZEDAŻ NA RATY

WSZYSTKO DO PAŃSKIEGO AUTA
najlepiej obecnie dostarcza
HURTOWNIA wszelkich opon i części zamiennych
JOACHIM GERSON, ŁÓDŹ
Narutowicza 16, tel. 128-30
Wejście z ul. Piłsudskiego.

OBUWIE
na sezon jesienny polecamy sportowe: damskie, męskie i dziecięce po cenach przystępnych
I. WINDMAN S-cy
Łódź, Piotrkowska 35
Tel. 112-23 Rok zał. 1885

LINOLEUM
CHODNIKI, DYWANY, CERATY
CHODNIKI KOKOSOWE
POLECA
W DUŻYM WYBORZE H. BOY i S-ka
PIOTRKOWSKA 154

Zurnale mód i formy kroju w największym wyborze poleca **B. LEWITANUS**
Łódź, Piotrkowska 28
tel. 175-12.

Najwyższe gatunki. Najniższe ceny. Sprzedaż towarów bieliznianych firm krajowych i zagranicznych
B. BLACHSZTAIN, ŁÓDŹ
Piotrkowska 30/32, tel. 264-90.
Specjalność wyprawy ślubne.

„AS”
wyrocznia mody męskiej
KOSZULE — KRAWATY
„AS”, Piotrkowska 67

Najsolidniejsza robota kuśnierska
Ch. W. Tyger
Łódź, Piotrkowska 114, tel. 200-67

KOSTKA „HAL”
daje w ciągu 10 sekund gotową SZKLANKĘ KAWY, KAKAO CZY CZEKOLADY
Żądajcie wszędzie!

MATERIAŁY BIELSKIE
MĘSKIE i DAMSKIE poleca
f. „TEXTYL BIELSKI”
Łódź, Piotrkowska 19
— front i piętro tel. 137-08.

KAPELUSZE MĘSKIE
najnowszych fasonów
„SEIDE” ŁÓDŹ
NARUTOWICZA 34
na miejscu nowoczesna fasonownia
CENY NISKIE.

WŁÓCZKI -- WEŁNY
pokazy wzorów
Mon-Tricot
UL. TRAUĞUTTA 2.
NAJNOWSZE MODELE

Pracownia sukien
S. DOJCZMANOWA Łódź
Piotrkowska 114, tel. 200-67

Zapraszamy do **Kawiarni Europejskiej**
Łódź, Piotrkowska 113
WYBOROWA KAWA PISMA KRAJOWE I ZAGRANICZNE

Na sezon szkolny
fartuchy oraz pantofelki, spodenki i koszulki gimnastyczne z firmy **„DZIDZI”**
PIOTRKOWSKA 47.

Dla pobudzenia apetytu i podniesienia wagi ciała u dzieci, stosuje się Lecznice wino
„RABARBAROWE”
„HALWIN” Łódź, Północna 10.
ŻAĐAĆ WSZĘDZIE!

JEDWABIE I WEŁNY
— NAJTANIEJ SIĘ KUPUJE — w firmie
CH. ELJASZ, ŁÓDŹ
UL. PIOTRKOWSKA 28.

R. RITTER
Zakład optyczno chirurgiczny
Piotrkowska 85
POLECA okulary binokle
Kompetentna fachowa obsługa

Pralnia Chemiczna i Farbiarnia
F. DOZENBERG
Pomorska 7, filja Cegielniana 1
Tel. 167-49
Pośpieszna prasownia parowa męskiej garderoby.
Ceny niskie!!! Ceny niskie!!!

KWIATY POLECA
„MARYSIN” ŁÓDŹ
Piotrkowska 75. Tel. 112-26
wł. hodowla w Rudzie
Nagrodzona złotym medalem.

Co czytać?

Teodor Parnicki: „OSTATNI RZYMIANIN”.

Wielkość imperium zatracała się w karłej epoce upadku. Upadek — zarysowująca się już od lat katastrofa — odsłonił, iż w chwili schyłku imperium rzymskie pozabawione było idei i istoty. Pax Romana — powód dumy narodu rzymskiego legł bowiem dawno w gruzach i ludom imperium brakowało opieki. A przez granice cesarstwa przewalała się jak nawałnica, fala barbarzyństwa. Barbarzyńcy nieśli zagładę cywilizacji, ale jednocześnie za tytuł patrycjusza cesarstwa bronili Rzymu, bo wielka była siła atrakcyjna wiecznego miasta — niegdyś świątyni Jowisza, a wówczas już bazyliki św. Piotra.

W epoce rozkładu chrześcijaństwo przyczyniło się do rozwalenia starego porządku, ale później tożono nowe siły w szkielec gasnącego Rzymu. Widać jednak, że zapadł już wcześniej wyrok zagłady na imperium Cezarów i chrześcijaństwo nie zdołało ocalić Rzymu.

Imperium runęło pod żywiołowym naporem barbarzyńców, rojącego się przez Bramę Narodów do Europy i ostatnie jego czasy były tylko odwiekaniem dnia zniszczenia. Mocą wspaniałej tradycji, olbrzymią siłą asymilacji i nadludzkim niecierpliwością jednostek trwał Rzym jako imperium, trwał wbrew historii, bo wygasła już siła witalno-twórcza ludu rzymskiego.

Jednym z tych, którzy kunsztem budowę cesarstwa ochraniać, był Aecjusz. Aecjusz, wódz i polityk rzymski V wieku po Chrystusie imponować może ambicją i energią, ale jako postać ludzka nie jest sympatyczny. Parnicki w swej powieści skreślił tylko pierwszy okres życia Aecjusza i nie objął czasem akcji największego zwycięstwa Aecjusza — bitwy na Polach Kataluńskich.

Senatorowie i politycy rzymscy — ostatni ludzie upadającego państwa — byli już za słabi do walki. Na ich tle odcina się męska postać Aecjusza i wrogiej mu Augusty.

Ciągle toczy się przed sądem historii proces ludzi, którzy wywarli wpływ na sformułowanie się rzeczywistości. Ogrom trudności utrzymania walącego się Rzymu pozwała ocenić rolę Aecjusza. Był bez wątpienia, przez swą stanowczość i skuteczność człowiekiem odpowiednim dla tej epoki, ale nie był geniuszem historii — posługiwanie się bunnami — zemsziło się srodze w przyszłości. Nie do nas należy cena historycznego Aecjusza. Czarzy, których był współtwórcą, jako to powieści, zaciękawiają, a umiejętnie zbeletryzowanie jego pełnego dynamiki i wstrząsów życia dało w wyniku ciekawą powieść. Rzym Aecjusza ożył na kartach prawdziwej historycznie powieści Parnickiego. Walery artystyczne pozwalają widzieć w „Aecjuszu — Ostatnim Rzymianinie” wartościowe osiągnięcie w dziedzinie powieści hist.

Ksawery Pruszyński: „W CZERWONEJ HISZPANII”.

Tragedia hiszpańska nie przestaje być przedmiotem nerwowego zainteresowania opinii światowej. Książka Pruszyńskiego jest wyrazem tego zainteresowania i zarazem cennym wkładem do literatury o Hiszpanii. Hiszpania „prawa” i „lewa” zawarły się w tragicznych zapasach. O dotarcie do źródeł tragedii hiszpańskiej pokusił się Pruszyński i poprzez padające bomby i krew ujrzał istotne przyczyny pirenajskiego niepokojów. Zaczęli gospodarze i społeczne, irracjonalny i krzywdzący podział ziem — to wszystko stworzyło podłoże permanentnej rewolucji, która targa życie Hiszpanii od lat.

Rewolucja wyzwoliła głęboko tkwiącą w ludziach nienawiść. Nienawiść nie pozwalała w bitwach brać

Leslie Roberts

Stu mężczyzn i jedna kobieta

W Yellowknife, odległym od północnego koła biegunowego o trzy godziny podróży samolotem, siedzieli w namiocie trzech dziennikarzy. Zimno dochodziło do — 35 stopni Celsjusza. Przed podróżnymi stała misa gorącej strawy. Zamarzała jednak na lýzce, zanim donieśli ją do ust. Pilot samolotu „Radium Express” czekał, aż skończą jeść.

Dziennikarze ci udawali się do Radium City, gdzie wydobywano miesięcznie trzy gramy radu. Chcieli zapoznać się z eksploatacją tego cennego leku. Dotychczas światowy zapas radu wynosił 600 gramów. Gram kosztował 75.000 dolarów. Radium City, drewniane osiedle, rzucone dokoła czarnej skały, wznoszącej się na cyplu, wrzyna się w Wielkie Niedźwiedzie Jezioro, będzie mogło produkować 58 gramów radu rocznie, potęgając w ten sposób możliwość skutecznej walki z rakim.

Ośrodek radowy

Dostać się do Radium City można właściwie tylko samolotem. Droga wodna bowiem biegnie przez olbrzymie, niezbadane dotychczas obszary. Z lotniska w Edmonton, skąd rozpoczyna się komunikacja lotnicza, trzeba przebyć 1600 kilometrów nad obszarem, pokrytym lodem i śniegami, porywanymi przez straszliwą wichurę. Co 200 lub 300 kilometrów leżą nędzne osie dla myśliwych, łowiących dzikie zwierzęta w sidła. Życie tych ludzi jest ostatnim wyrazem nędzy. W odległości 2 i pół godziny lotu od Yellowknife dostrzegają się z aeroplanu niezmierną białą płaszczyzną Wielkiego Niedźwiedziego Jeziora. Do uszu prze latujących nad nim podróźnych dobiega nieprzerwany łoskot. To huragan, pędzący z szybkością 110 kilometrów na godzinę porywa i rozrzuca masy śniegu.

Psy wiozą dalej

Samolot ląduje w pobliżu kilku chał, zbudowanych na pustynnym wybrzeżu, pokrytym potężnymi zwalami lodu. To Cameronbai, lotnisko Radium City, które leży dalej na północ. Tam bowiem znajdują się kopalnie smołki uranowej, zawierającej rad. Z Cameronbai wiozą podróźnych dalej sanie, zaprężone w psy. Aby uchronić ludzi od zamarznięcia skutkiem nieruchomego siedzenia, umieszczą się ich w worach do spania, wkładają okulary od śniegu i podwójne futrzane rękawice

jeńców, nienawiść bombami powstańców burzyła muzeum La Prado i pałac ks. Alby, nienawiść wreszcie zatopiła na krwi ten kraj. Nienawiść narastała wiekami krzywdy i stała się nieuniknionym współczynnikami każdej walki w Hiszpanii. Zmaganie obcych sił podkreśla jeszcze tragizm hiszpańskiej sytuacji. Lud hiszpański, lud cierpienia zdobył się na heroiczną obronę świeżo uzyskanej wolności.

Książka Pruszyńskiego posiada wiele zalet, najważniejszą z nich jest żywość opisu i plastyczność wyrazu. Autor dążył do zajęcia obiektywnego stanowiska — trzeba mu to pociężyć za zasługę. Solidna podbudowa faktologiczna umożliwiła zorientowanie się w zawilosciach walki i jej mechanizmów. Autor nie może powstrzymać się od wniosku, że w mechanizmie tym działają u krwte sily

mad.

Na miejscu

Gdy dziennikarze znaleźli się w Radium City, pragnęli przede wszystkim ujrzeć rudę, kryjącą w sobie bezcenny pierwiastek.

— Podnieście panowie ten woreczek — rzekł jeden z pracowników Radium City. Nikt z dziennikarzy nie zdołał tego uczynić. Nic dziwnego. Nie wielki worek ważył 85 kilogramów. Była to smołka uranowa albo blenda smołowa. Aby otrzymać tę ilość, trzeba było wykruszyć 6.300 kilogramów masy skalnej. Blendę transportują po przez całą Kanadę do Port Hope w Ontario. Z dwóch ton otrzymuje się po długiej procedurze chemicznych przemian odrobinę radu, mniejszą, niż główka szpilki. Odrobina ta może jednak spalić całą rękę człowieka.

Nowoczesny komfort

Niepozorne budowle, składające się na osiedle, są wewnątrz nowoczesnie urządzone. Posiadają światło elektryczne i centralne ogrzewanie. W pokojach znajduje się gorąca woda.

Uposażenie robotników jest wysokie. Najmiej zarabiający otrzymuje 4 i pół dolara dziennie poza pełnym utrzymaniem. Wyżywienie jest dobre i obfite. Radium City jest jedyną w północnej Ameryce kopalnią rud uranowych, mającą przed sobą wielką przyszłość. Kryzys jest tu nieznanym. Praca wre w dzień i w nocy bez żadnej świętecznej przerwy. Ludność składa się z 100 mężczyzn i 1 kobiety. Jest nią pani Wirginia Walli, żona inżyniera, kierującego kopalnią, była asystentka instytutu radowego w Toronto.

Kamień świeci w mroku

Obszar radowy obecnego Radium City został odkryty przypadkiem. Poszukiwacz rudy La Bine i towarzysz jego Charlie Saint Paul szukali w maju 1930 roku skał złotodajnych na wybrzeżu Wielkiego Niedźwiedziego Jeziora. Szczyćcie nie sprzyjało im. Pewnego dnia Saint Paul zaniewdziął. Była to chwila ślepoty, spowodowana w tych okolicach jednostajną białością śnieżnych obszarów. La Bine prowadził sam poszukiwania. Zblądziwszy raz, natrafił na żyłę srebra. Badając ją bliżej spostrzegł czarny kamyczek wielkości śliwki nieznanego mu rodzaju. Po powrocie do namiotu wyjął kamyczek z kieszeni. W namiocie było ciemno, ponieważ chory wzrok Saint Paula nie znoślił światła. Kamyczek świecił fosforycznym światłem, nie przypominał jednak fosforu. La Bine zrozumiał, że znalazł odłamek rudy uranowej, zawierającej rad. Pobiegł natychmiast na miejsce, gdzie znalazł kamyczek i odbił od czarnej błyszczącej skały tyle rudy, ile mógł unieść. Gdy Saint Paul wyzdrowiał, pokazał mu odłamek, przypominający ciemną masę, zastygłą w chwili wrzenia. W ten sposób ślepotę Saint Paula i zmylenie drogi przez La Bine'a dopomogło do odkrycia najbardziej złożonej blendy smołowej. La Bine przybył po wielu miesiącach do Montrealu, szukając ludzi, którzy by sfinansowali jego odkrycie. Lecz potencjalni pieniężnicy nie chcieli słyszeć o założeniu kopalni pod biegunem, na brzegu jeziora, którego powierzchnia, wynosząca 40.000 kilometrów kwadratowych, zamarzała na 8 czy 10 miesięcy do głębokości ośmiu metrów.

Kosztowna droga do lodowej pustyni

La Bine pozostał głuchy na kpiny i rady szukania lepiej złota. Złota Ameryka posiada dość. Ale radu pożąda cały świat na równi z powszednim chlebem. Howard Atwood Kelly, słynny chirurg i radiolog w Baltimore, skierował La Bine'a do francuskiego uczonego Ponchona, który brał udział w pracach małżonków Curie. Ponchonowi udało się właśnie po wielu kosztach i trudach wydobyć nieco radu w Kornwalii.

Dowiedziawszy się o odkryciu La Bine'a, Ponchon udał się natychmiast do Kanady. Co nie udało się poszukiwaczowi rudy, tego dopiął uczonego. Powoli zaczęli grupę mniejszych spekulantów do przyjęcia z pomocą La Bine'owi. Założono kopalnię, dzięki zaś Ponchonowi powstała w Port Hope rafineria do przerabiania blendy, dostarczonej z Radium City. Dzieje powstania kopalni to szereg nadludzkich wysiłków i ofiar ze strony La Bine'a, nie cofającego się przed żadnymi trudnościami.

Akcyjoniarze, finansujący przedsięwzięcie La Bine'a, sarkali na wielkie wydatki, niezadowoleni byli z małej ilości dostarczanej blendy, skutkiem czego rafineria, kierowana przez Ponchona, nie mogła podjąć produkcji radu. Ci finansyści nie chcieli wiedzieć o wysokich kosztach transportowych. Przewóz tonny materiału budowlanego i narzędzi na Wielkie Niedźwiedzie Jezioro kosztował 500 dolarów, ty leż wynosił koszt przewozu tonny rudy z Radium City do Port Hope. Przewóz bowiem mógł od

bywać się jedynie drogą lotniczą.

Niez mordowany La Bine zdobył w końcu pieniądze na zakup własnych samolotów, co zmniejszyło koszty transportu. W biejącym zaś roku transport odbywał się częściowo wodą przez Jezioro Niedźwiedzie i rzekę Mackensie. Zbudowany na zamówienie La Bine'a statek „Radium King” będzie pełnił latem służbę transportową pomiędzy kopalnią a pierwszą stacją kolejową, zmniejszając w ten sposób koszt przewozu tonny do 100 dolarów.

Zdalem od światowego zgiełku

Przybyli do Radium City dziennikarze stanęli przed najdroższą w świecie skałą, jedna tona jej bowiem warta była w stanie surowym 120 dolarów. Każdy gram wyprodukowanego z niej radu zawiera w sobie niewyczerpującą się energię 3.000 ton węgla.

Powoli dopiero uświadomili sobie całą potęgę wysiłku, dokonanego w tej nieogrodzonej lodowej pustyni, w odległości tysiący mil od wygód cywilizacji. Po kochali ten śnieżny beżmiar i opuszczali go z żalem.

Radium City jest miastem mężczyzn i własnych niepisanych praw. Termometr przez większą część roku wskazuje 40 stopni poniżej zera, ale czyste powietrze napawa uczuciem nieogrodzonej swobody. Nikt tu nie myśli o tych wszystkich zagadnieniach, jakie stworzyła ludzka chciwość, ani o okrutnych drogach, jakimi dąży do ich rozwiązania.

Mężczyźni na czarnej liście

Tak samo, jak kupcy zestawiają między sobą czarne listy niewyplacalnych klientów, powinny kobiety zakładać czarne listy tych mężczyzn, którzy w stosunku do kobiet zachowują się niewłaściwie. Na listy te należy wpisać dwanaście typów mężczyzn, a mianowicie:

1. Mężczyzn, którzy idą z kobietą do teatru i tam zaczynają się zachwycać urodą tej, czy innej aktorki.

2. Mężczyzn, którzy nie potrafią proponować restauracji i są przeciwnikami wszystkich restauracji, proponowanych przez panie; poza tym mężczyzn, którzy pozostawiają kobiecie wybór filmu, który mają w jej towarzystwie oglądać, a następnie krytykują każdy obraz, który ona proponuje.

3. Mężczyzn, którzy chcą określić kolor szminki do warg swojej pani, którzy podczas tańca kładą swą spoczną dłoń na sukni partnerki i mówią przy tym: „Ta melodia przypomina mi...”, po czym mówią o dawno minionych czasach, gdy partnerka jeszcze nie była ich znajomą.

4. Mężczyzn, którzy zbyt silnie ścisną kobietom ręce.

5. Mężczyzn, którzy, gdy rozmowa staje się poważna, mówią z uśmiechem: „To jest może zbyt poważny temat dla kobiet? Co pani sądzi o ostatnim filmie Greta Garbo?”

6. Mężczyzn, którzy twierdzą, że tylko mężczyźni wiedzą, co znaczy prawdziwa przyjaźń i że przystojna kobieta nigdy nie posiada szczerych przyjaciółek.

7. Mężczyzn, którzy w środku przerywają opowiadanie własne i

dodają, że w towarzystwie kobiet nie mogą dalej opowiadać; poza tym takich, którzy wygłaszają długie mądre przemówienia, a na zakończenie dodają: „Ale tego pani i tak nie rozumie”.

8. Mężczyzn, którzy, gdy dostają kosza, mówią, że zimne kobiety cierpią na kompleksy.

9. Mężczyzn, którzy się chwają, ile już innych kobiet kochali, i którzy sądzą, że pani przez całe życie czekać będzie z drżeniem serca na dzwonek telefonu.

10. Mężczyzn, którzy mówią kobiecie, że jest boska, a po tygodniu już ją zdradzają.

11. Mężczyzn, którzy z zachwytem opowiadają jednej kobiecie, jak piękna jest inna kobieta.

12. Wreszcie pijanych, brutalów... i w ogóle wszystkich, którzy się odrzucają w pani nie zakochują bez pamięci.

D. E.

Szczęśliwa kobieta

Pewien włoski dziennik zwrócił się do wszystkich czytelniczek z pytaniem, kogo uważają za najszczęśliwszą kobietę.

Jedną z zapytanych utrzymywała, że najszczęśliwszą kobietą była Ewa, ponieważ nie miała rywalek i była absolutną panią raju. Inna była zdania, że nie ma w ogóle najszczęśliwszej kobiety wobec braku najlepszego mężczyzny. Znalazła się wreszcie kobieta, twierdząca, że najszczęśliwszą jest ta, która w dniu srebrnych godów żywi i zekonanie, że żaden mężczyzna nie dorównuje jej mężowi.

Test dla młodych panien

Czy czuje się pani lekceważona?

Rozmowa

„Daily Express” podaje iście amerykański test, z pomocą którego młoda panna może się przekonać, czy mężczyźni istotnie ją lekceważą, czy też myli się, przypuszczając, że tak jest. Test ustala następujące oceny:

- Nie — 0.
Bardzo rzadko — 1.
Czasami — 2.
Często — 3.

Przy telefonie

- 1. Czy na pytanie, kiedy czas jej pozwoli przyjść na obiecane rendez-vous, daje pani następujące odpowiedzi:
— Proszę zadzwonić jutro jeszcze raz w celu powzięcia ostatecznej decyzji.
— Właściwie umówiłam się już z kim innym, ale postaram się odwołać spotkanie.
— Odpowiem jutro.
2. Czy mówi pani bardzo długo przez telefon?
3. Czy telefonuje pani czasami do mężczyzny wczesnym rankiem w niedzielę?
4. Czy wlicza pani wszystkie zamierzone w najbliższych dniach czynności, gdy proszą panią o rendez-vous?
5. Czy ociąga się pani z danymi przyrzeczeniami, starając się tymczasem wywieść, jakie rozrywki planuje towarzysz?

W restauracji

- 6. Czy namyśla się pani przy wyborze potraw i zmienia często już uczyniony?
7. Czy nie przerywa pani rozmowy, widząc, że towarzysz pragnie zabrać się do jedzenia?
8. Czy zamawia pani najdroższe dania, nie czekając na jego propozycję?
9. Czy rzuca pani niedopałki papierosów na wszystkie talerze?

10. Czy nie przerywa pani nagle opowiadania słowami?
— Czy istotnie nie opowiadałam jeszcze panu tego?
— Hm, na czym właściwie stałam?
— Zdaje mi się, że nie znamy się jeszcze tak blisko, żebym mogła to panu opowiedzieć.
— Nie wiem, jak się to skończy.
11. Czy opowiada pani szczegóły swoich poprzednich miłostek?
12. Czy mówi pani:
— Uczynię wszystko, co pan zechce, aby uniknąć sprzeczek.
13. Czy kłamie pani niezręcznie w razie niedotrzymania obietnicy spotkania?
14. Czy powtarza pani chętnie cudze plotki?
15. Czy ukrywa pani swoje lata?
16. Czy mawia pani łagodnie:
— Mężczyźni chętnie mówią o sobie.
— Droga do serca mężczyzny...
— Mężczyźni są takimi dziećmi!
17. Czy daje pani swemu towarzyszowi pieszczotliwe imiona w obecności innych osób?
18. Czy przechwala się pani swoją wiedzą, o ile pani towarzysz mniej wie od niej?
19. Czy zwraca mu pani uwagę, że jest łysy?
20. O ile pyta panią o zdanie, czy pragnie pani usłyszeć wpieryw jego własne i zgadza się z nim?
21. Czy mówi pani wciąż o podróży?
22. Czy rozwodzi się pani nad szczegółami, dotyczącymi się mody, przyjęć, na których nie był, ludzi, których nie zna, wypadków rodzinnych, miłostek pani znajomych?
23. Czy daje pani wyraz swemu niezadowoleniu, gdy nie podoba mu się pani suknia?

M.łość

- 24. Czy dopytuje się pani, co robił, będąc zdala od pani?
25. Czy wtajemnicza pani swoje znajome w dzieje swoich miłostek?
26. Czy musi wciąż powtarzać, że panią kocha?
27. Czy podejrzewa go pani o miłostki z kobietami, z którymi widuje się w sprawach zawodowych?
28. Czy ucieka się pani w charakterze ostatniego argumentu do słów:
— Jeśli mnie kochasz, uczynisz to.

Różne

- 29. Czy nie dotrzymuje pani poprzedniej umowy, mając korzystniejsze propozycje?
30. Czy pozwala pani czekać na siebie?
31. Czy obnosi się pani z podarkami, otrzymanymi od innych wielbicieli?
32. Czy stara się pani dopiąć celu, powołując się na swą słabość?
33. Czy usiłuje pani udawać niedostępną, aby w ten sposób zwabić wielbiciela?
34. Czy daje pani do zrozumienia swemu towarzyszowi, że jego wysiłki są dla niej zwykłą rzeczą?
35. Czy stosuje pani co kilka minut środki kosmetyczne do twarzy i rąk?
A teraz należy zsumować punkty. Najlepszym wynikiem będzie 0.
najgorszym — 105.
Klasyfikacja:
0 do 3: niemożliwie!
3—25: bardzo dobrze;
25—40: dobrze;
40—55: normalnie;
55—65: ujdzie;
65—80: jest jeszcze nadzieja;
80—95: bardzo źle;
95—105: stan beznadziejny.

Do kogo należy Londyn?

Wartość terenów stolicy Anglii

Rosnącemu z szaloną szybkością tempu londyńskiego życia jest co raz ciasniej w dawnych granicach. Miasto zajmuje coraz to nowe obszary. Wartość gruntu rośnie do zawrotnej wysokości. Każdy metr kwadratowy terenu przedstawia sobą majątek.

Do kogo należy ten majątek? Pytanie to zada sobie każdy, kto uświadomi sobie nie dającą się wprost obliczyć wartość obszaru, zajętego przez stolicę.

Obszar ten znajduje się w posiadaniu kilkudziesięciu tysięcy osób. Przeważna ich liczba należy do grupy drobnych i średnich właścicieli, posiadających po kilkanaście lub kilkadziesiąt metrów kwadratowych. Największa jednak przestrzeń należy do kilku rodów. Niektóre z nich w dość niezwykły sposób stały się panami tych niezmiernych bogactw.

GDY LEKARZ ZALECA OŚLE MLEKO

Rodzina Portmanów należała już przed 180 laty do zamożnych. Gdy mała Elżbieta Portman zachorowała, zrozpaczeni rodzice nie cofali się przed żadnym wysiłkiem, aby uratować życie dziecka. Lekarze, kierując się ówczesnymi metodami, leczenia, oświadczyli, że jedynie skutecznym w danym wypadku będzie ośle mleko. Produktu tego nie mogli dostarczać zwykli mleczarze. Zakupił więc ojciec Elżbiety mały folwarczek za 2000 funtów. Na terenie tego folwarczku biegnie obecnie Oxford Street z jego olbrzymimi blokami domów. Kupno folwarczku opłaciło się znakomicie. Dziecko wyzdrowiało. Portmanowie zajmują obecnie drugie miejsce wśród właścicieli terenów stołecznych. Gdy sprzeda no przed kilku laty gmach

Mount Royal niedaleko Portman Square, cena tysiąca metrów kwadratowych ziemi, na której wznosił się budynek, wyniosła milion funtów. Gdy przed dwustu laty zmarł stryj lorda Forestera, pozostawiając w spadku bratankowi posiadłość nad Tamizą, spadkobierca nie bardzo rad był ze spuścizny. Niezadowolony spotęgował jeszcze zawarty w testamencie warunek, zabraniający sprzedaży majątku. Dziś do rodziny Foresterów należą dwa kilometry kwadratowe terenów stołecznych. Można przypuszczać, że nie krzywią się obecnie na ostatnią wolę „dziwaka” przodka.

BEZCENNY TEREN PARKOWY

Królewska rodzina posiada również w Londynie wielkie połacie miejskich gruntów. Wartość należącego do niej Regent Street wyniosłaby 40 milionów funtów, gdyby obiekt ten w ogóle mógł być sprzedany.

Wartość gruntu w londyńskiej City jest tak niesłychanie wysoka, że tworzy czasem wprost groteskowe pozycje. Auto np., zatrzymujące się na jednej z głównych ulic, zajmuje podczas postoju przestrzeń wartości 6.000 funtów, a pani, która stanęła przed wystawą na Bond Street, ma pod nogami skrawek terenu, za który należałoby zapłacić 1.000 funtów.

H. Brinken.

BIAŁY KRUK

Nabyłem we Włoszech niezwykle rzadki i cenny zabytek: wieczne pióro, którym Dante pisał swoją „Boską Komedię”. Ależ wówczas nie znano jeszcze wiecznych piór! — Tak, i dlatego też to pióro jest tak cenne.

POLECAMY NASTĘPUJĄCE FIRMY

TOREBKI I PARASOLE

najnowsze modele nabyć możesz najtaniej tylko W WARSZAWSKIEJ FIRMIE „KAMELEON” wł. H. Kamusiewicz, Piotrkowska 85

SKŁAD FUTER

L. GRYSZPAN PIOTRKOWSKA 66, tel. 190-21 Na sezon bieżący nadszedł wielki wybór skórek futrzanych. Pracownia kuśnierska na miejscu.

Ka-Ri-Bi

Łódź, ul. Piotrkowska 84, tel. 268-14. Wielki wybór najmodniejszych welen i włóczek. Bezpłatne nauczanie robót ręcznych

Karol Koischwitz S-cy

ŁÓDŹ Piotrkowska 116, tel. 224-72 PIANINA UŻYWANE I NOWE

Watolina BOKSLEITNERA

jest lekka, ciepła i nie pogrubia wyłączna sprzedaż SIENKIEWICZA 79

J. MILLER

Piotrkowska 7, tel. 248-82 MODNE MATERIAŁY BIELSKIE DAMSKIE I MĘSKIE

Zakłady Elektromechaniczne „Farad” Łódź, Śródmiejska 32

telefon 123-19 ZAKRES PRODUKCJI: Wentylatory każdego typu jedno- i trójfazowe Szlifierki warsztatowe jedno i trójfazowe Motorki do maszyn do szycia Elektryczne wiertarki warsztatowe ręczne i na statywach Elektryczne wiertarki dentystryczne Reklamy neonowe

FIRANKI

STORY, KAPY I OBRUBY poleca M. GOLDBART Łódź, Piotrkowska 62 Tel. 135-35.

Najnowszą literaturę. Książki podarunkowe. Dzieła okazyczne oraz wszelkie nowości w języku polskim poleca KSIĘGARNIA

N. F. OTELSBERG Łódź, Piotrkowska 26

SPORT

Motocykle rowery oraz artykuły sportu letniego i zimowego po cenach najniższych konfekcja sportowa Łódzka Centrala Maszyn i Radia oraz Skład Sportowy S. Krokocki, ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 81

RADIO

Odbiorniki na rok 1937/38 wszystkich typów i marek na raty po 10 zł. miesięcznie

S. Krokocki, ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 81

OKULARY

w wielkim wyborze po cenach znizonych poleca optyk R. HERSZKORN Cegielniana 1, róg Piotrkowskiej Egz. od r. 1892.

PERFUMY „VIOLET”

Piotrkowska 95. Tel. 158-59 WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ preparatów kosmetycznych ELIZABETH ARDEN New-York — Londyn

WÓZKI DZIECIĘCE ŁÓŻKA METALOWE MATERACE J. B. WOŹKOWSKI Egz. 1896 r. Narutowicza 11

Szanować swą garderobę i bieliznę znaczy czyścić ją i prać w chem. pralni i farbiarni „AS” Traugutta 2, tel. 233-93

Paweł Schönborn

Nawrot 7 Tel. 221-13 POLECA: Swetry, Pulowery, Reformy, Pończochy, Rękawiczki i t. p. Tylko z czystej wełny.

ARTYKUŁY GUMOWE LINOLEUM, Ceraty, Chodniki kokosowe, Wyżymaczki HURT DETAL ALFRED SCHWALM Łódź, Piotrkowska 150 Tel. 177-86

CUKIERNIA Józef PIĄTKOWSKI

ZIEMIAŃSKA ŁÓDŹ

Nowoczesna Wytwórnia

Odzież Sportowej „Łódzki Przemysł Konfekcyjny” Łódź, Śródmiejska 16, telefon 174-64.

A. Wiśniewski

NARUTOWICZA 18. NAJWYKWIŚNIEJSZY ZAKŁAD KRAWIECKI.

RESTAURACJA BAR-BACHUS

NARUTOWICZA 1 Poleca smaczne potrawy. Napoje wszelkiego rodzaju. WIECZOREM KONCERT.

Ostatnie chwile miasta St. Pierre na Martynice

35 lat mija od chwili, gdy wyspa Martynika, istny zakątek raju, przez niesione na ziemię, uległa najstraszniejszej z katastrof, jakie przechowały się w pamięci ludzkiej.

Martynika została odkryta przez Kolumba. Przed 300 laty przeszła w posiadanie Francji. Najznaczniejszym miastem na tej wyspie było St. Pierre z pięknym portem i 36.000 mieszkańców. Leżało u stóp wulkanu Mont Pele, który uważano za wygasły od wielu lat. W ciągu 18 stulecia przypominał się niekiedy mieszkańcom St. Pierre, w dzień świętym zaś zdarzył się cały szereg wybuchów, zakończony w roku 1843. Uczestnicy byli przekonani, że wulkan wygasł ostatecznie i ludzie zakładali bez obawy swoje osiedla u stóp milczącej góry.

W sierpniu 1902 roku zaczęły się pojawiać oznaki, świadczące o wewnętrznym życiu ognistej góry. Chmury dymu otaczały krater, z którego dochodził głuchy pomruk. Dym gęstniał, przerywany od czasu do czasu ogniem błyskawic. Trzy tygodnie trwały te ruchy, po których nastąpił spokój. Nagle piątego września nastąpił silny wybuch. Wrząca lawa trysnęła z krateru i poczęła płynąć strumieniem ku morzu, którego fale cofnęły się o 50 metrów, aby po chwili rzucić się znów z całą gwałtownością na ląd, powodując wielkie zniszczenie.

Panika ogarnęła mieszkańców. Wczesnym rankiem następnego dnia wielu ukryło się w Fort de France. Była to forteca stołeczna, bardzo mocno zbudowana. Uplynał jeszcze dzień. Na miasto spadł deszcz popiołu, po którym nastąpiło pewne uspokojenie, trwające całą dobę.

Spokój ten był pozorny. Przerwał go straszliwy huk. Z krateru buchnął potężny słup dymu i plomieni. Ciemności ogarnęły miasto. Błyskawica za błyskawicą rozdzierała mrok. Na miasto i jego okolice spadł deszcz gorącego popiołu i kamieni. Z krateru spływała wrząca lawa, niszcząc na swej drodze wszelkie ślady życia.

Z siedemnastu okrętów, stojących w porcie ocalał tylko jeden dzięki nawalnicy, która zerwała go z gotwicy i zapędziła na otwarte morze. Statek ten przyniósł światu pierwszą wiadomość o nieszczęściu. Próbowano nawiązać kontakt z miastem, lecz nie otrzymywano odpowiedzi, ponieważ skutkiem wybuchu został uszkodzony kabel. Gdy przystąpiono później do jego naprawy, przekonano się, że miejsce, gdzie leżał na głębokości stu metrów, zapadło się w głąb na 500 metrów. Lecz nawet w razie nieuszkodzenia kabla nie otrzymano by żadnej odpowiedzi z miasta, ponieważ z 36.000 jego mieszkańców pozostało przy życiu zaledwie kilkudziesięciu, odnalezionych przez ekspedycję ratunkową w chwili, gdy udało jej się dotrzeć do St. Pierre. Większość z nich zmarła wkrótce skutkiem odniesionych ran.

Okropny widok przedstawił się oczom przybyłych, aby uratować, co było jeszcze do uratowania.

Ulice pokryte głęboką warstwą popiołu, łomy w gruzach, wszędzie stopy trupów ludzi, zaduszonych przez wydobywające się z krateru gazy. Wrząca lawa zastygła, tworząc masę twardą jak kamień. Czwarta część wyspy została do szczytu zniszczona przez ten straszliwy wybuch. Huk jego słyszano na stałym lądzie Ameryki, a nyl rozpieczęł się po całym świecie, powołując przesłone zachody słoneczne obserwowane również w Europie.

Kłopoty walutowe na wyspach Pacyfiku 80 ludzi oddaje życie za 2 wapienne kamienie

Środki płatnicze, będące w obiegu na Yap, jednej z wysp Karolińskich, odległej o trzy dni drogi do Manilli, wprawiałyby w zdumienie najwytrawniejszych europejskich finansistów.

Oto idzie przez wieś stary o poważnym wyglądzie kanak. — Na kiju bambusowym, opartym o ramię, tkwi ciężki okrągły kamień, przedziurawiony po środku.

Czy to robotnik, kulis lub wariat? Nie, to miejscowy kapitalista. Kamień, który żwiga, waży około 50 kilogramów, wart jest 500 jen, gdyby na Yap istniała japońska waluta. Ale kanakowie nie ufają już obcej walucie, która się tak często zmieniała. Najprzód hiszpańskie pieniądze, później angielskie, niemieckie, a wreszcie japońskie. Kanakowie nie chcieli więcej ryzykować i wrócili do waluty darowanej przez bogów: do pieniędzy kamiennych.

Pieniądzy tych wyspa nie produkuje. Przywożą je z daleka. — Import jest trudny i połączony z niebezpieczeństwem. Może ta okoliczność nadaje wartość oryginalnej walucie. Piękne duże kamienie wapienne znajdują się na wyspie Palan, odległej o trzysta mil. Wyglądza się je na miejscu i transportuje przez morze w małych łodziach. Lecz Pacyfik jest burzliwy, a małe stateczki nieprzystosowane do przewozu kamieni, ważących po 300 kilogramów. Toną też często, a „waluta” idzie na dno, niby skarb Nibelungów. Z kilkudziesięciu ludzi, udających się po „pieniądze”, wraca często nie więcej, jak dwóch. Przekłete pieniądze! Od czasu, jak

zaistniały na Yap, są często przyczyną kłótni i sporów. Zupenie, jak u nas.

Pewien naczelnik rodu pokazał mi w swojej chacie dwa kamienie „barknoty”. Miały po półtora metra wysokości, a przez otwór w środku można było przesunąć głowę.

— Te dwa kamienie zdobyliśmy w walce z sąsiadami — rzekł kacyk. — 80 ludzi straciło przy tym życie.

80 ludzi za dwa wapienne kamienie! A czy u nas bywa inaczej? Czy każdy słynny diament nie posiada swojej ponurej historii?

Kasjerzy poca się

Wielkie kamienie nie posiadają określonej wartości. Odgrywają rolę kontrybucji, płacanej w razie porażki i należą do całego plemienia. Przechowują je w domu naczelnika. — Każdy kamień nosi imię, jak człowiek, a jego znaki szczególnie zna każdy członek plemienia.

Na innej wyspie pokazywano mi słynny Ngalimas. Ważył więcej niż trzy tonny. Gdy go „zdobyto”, wlokło go przeszło 200 ludzi.

„Wypłata” tej „kontrybucji” trwała dwa tygodnie i cały szereg towarzyszył „inkasentom”. Mniejsze kamienie są tańsze, lecz europejczyka dziwią jeszcze niezmiernie wysokie ceny, jakie mają dla tubylców.

Jedynie dla kobiet!

Rozumie się, że na Yap istnieje inna jeszcze waluta. Chodzą

nie bowiem po zakupy z wielkimi kamieniami na ramieniu sprawiłoby zbyt wiele subiekcji kanakom. Udając się po sprawunki, kobiety zabierają „kluksy”, małe świecące kamyczki, znajdowane w morzu. Są przedziurawione, jak miedziaki w Chinach i „panie” noszą je na szyi, nanizane na sznurek. Najbardziej jednak dziwi, że każda pięć posiada prawo wyłączonego używania pewnych kamieni jako środka płatniczego, tracącego wartość w ręku osobnika innej płci. Cóż to za raj dla mężów! „Kieszenie” ich są absolutnie bezpieczne przed rewizją ze strony połowic. Klesuk posiada wartość połowę kluksa. Małe szkliste kamyczki warte są jedną dziesiątą część kluksa. — Istnieje na Yap jeszcze trzeci rodzaj waluty. Kamiennymi pieńdzmi dokonuje się tylko wielkich „transakcji”, kluksy należą do bogaczy, lud zaś liczy na orzechy kokosowe.

Walutowa wieża Babel

Orzechy kokosowe są naturalną walutą miejscową o wartości, ustalonej przez zwyczaj. — Każda rzecz ma stałą cenę, określoną w orzechach kokosowych. Paczka amerykańskich papierosów kosztuje 15 orzechów, zapalka — dwa. Za butelkę nafty płaci się 40 orzechów, za siekiere — 200, za kure — 15, za płytę gramofonową 18 — 40 orzechów, zależnie od powodzenia, jakim się cieszy.

Myliliby się jednak, gdyby przypuszczać, że wymienione rodzaje walut wystarczają mieszkańcom Yap. Pewna „znakomita” dama pokazywała mi małe

muszelki, posiadające wartość pieniędzy. W niektórych okolicach wyspy płacą bananami, posiadającymi wartość połowy orzecha kokosowego. Środkiem płatniczym jest również kopra — suszone jądro kokosowe. Na Yap mógłby stracić głowę nie jeden europejski kasjer bankowy.

10 kilo drobnych

Niech jednak nikt nie myśli, że na Yap nie obawiają się stałości waluty, nie znają inflacji, ani dewaluacji. Poznano je wraz z darami cywilizacji w postaci płyt, strzelb i noży. Waluta kamienna straciła na wartości. Ludność tubylcza wymiera, robocizna drożeje. Rzecz, za którą przed 10 laty płacono kamieniem, wazącym trzy kilo, trzeba obecnie dać cztery. Pewien stary kanak uskarżał się na „drożyznę”. Przed rokiem płacił jeszcze za tustą kurę 12 orzechów, obecnie zaś kosztuje 15.

Zabawną „walutową” historijkę opowiedział mi japończyk, zamieszkały od wielu lat na wysepce w pobliżu Yap. — Sprzedał pewnemu kacykowi łódź, która stała się własnością całego plemienia. Kacyk wypłacił należność w koprze, lecz pozostała jeszcze pewna różnica do pokrycia.

— O ile zechcesz poczekać chwilę — rzekł kanak, wskazując kamień, wazący 10 kilo — to dwaj moi dworzanie zaniosą do twego domu ten drobny pieniąż.

Dr. J. Wex.

Pismo bez alfabetu

W Chinach specjalny znak odpowiada każdemu słowu

Zasadniczą cechą pisma chińskiego jest brak alfabetu.

W Europie posługujemy się alfabetem, pismem fonetycznym, t. zn. takim, które notuje dźwięki wypowiedzianych słów. Notując dźwięki, osiągamy dla każdego słowa pewną liczbę znaków fonetycznych, czyli liter. Pismo chińskie nie ma liter, jest wyrazowe i ideograficzne, t. j. każdemu słowu odpowiada, bez względu na dźwięk, specjalny znak.

Chcąc napisać po chińsku np. wyraz „człowiek”, który wymawiamy „žen”, nie piszemy go literami chińskimi: z — e — n, bo takich nie ma, lecz „rysujemy” dlań specjalny znak, który jest zrozumiały dla każdego chińczyka, bez względu na wymowę, jako określenie istoty ludzkiej, podobnie jak obraz, wyobrażający człowieka, nie wymaga napisu, bez względu na to, kto go będzie oglądał. Znak, oznaczający herbatę, wymawiany jest na północy i w języku literackim „czha” („eza”), na południu natomiast — „ta” lub „tai”; w Rosji, Persji, Arabii — dokąd herbata szła przez Mongolię i Syberię z północy — zwie się „czaj, ezaj”, inne zaś narody nadały herbacie nazwy zbliżone do „ta”. Obrazek, odpowiadający naszemu słowu „herbata”, jest bardzo charakterystyczny, składa się z trzech części, które odpowiednio oznaczają: „zióło, człowiek, drzewo”, czyli „roślina (krzew) dla użytku człowieka”.

Gdy literę alfabetu, zgrupowane w słowach ani swym kształtem, ani położeniem nie mogą nasunąć czytającemu idei napisanego słowa, t. j. jego treści wewnętrznej, wyra-

zowe i ideograficzne pismo chińskie notuje idee, zawartą w słowie. Pisząc naszym alfabetem np. słowo „odpoczywać”, nie wyrażamy poszczególnymi literami, ani całością tego wyrazu pojęcia, chińczyk natomiast wyraża te słowo za pomocą znaku — ideogramu, którego poszczególne części oznaczają „czło wieka” i „drzewo”. Ten złożony znak, w istocie zaś jeden tylko znak, sugeruje nam, z niezwyklej ekspresją i lakonicznością, pojęcie odpoczynku, albowiem człowiek oparty o drzewo odpoczywa.

Obrazowość pisma chińskiego występuje przede wszystkim w kategorii znaków „logicznych”, które można by też nazwać rebusami. Np. ideogram, którego składowe części oznaczają: 1) „słońce” i „ksieżyce” — znaczy „jasny”; 2) „człowiek” w „zamknięciu” — „więzień”. 3) „serce” pomiędzy „drzwiami” — „melancholia”, „tesknota”; 4) dwa „ludzie” na „ziemi” — „siedzieć”; 5) „ręka” przysłaniająca „oko” — „patrzeć”; 6) „ręka” przy „uchu” — „chwycić”; 7) „słońce” za „drzewem” — „wschód”; 8) „ucho” pomiędzy „drzwiami” — „podślu chiwać”; 9) dwie „kobiety” lub „mówić” i „mówić” — „kłócić się”.

POMYSŁOWY KOMPLEMENT.

Ludwik XIV pokazał poecie Boileau swój wiersz i prosił go, aby mu powiedział co o tym poemacie sądzi

— Panie — odparł Boileau, przeczytawszy poemacik. — U pana rzeczywiście nie ma rzeczy niemożliwych. Chciał pan napisać kierski poemat i udało się panu, Sire!

10) „kobieta” pod „dachem” (czyli w zamknięciu) — „spokój” itp.

Obok tej kategorii znaków „logicznych” istnieje jeszcze kategoria znaków „obrazkowych”, t. j. takich, które powstały z pierwotnych rysunków najrozmaitszych przedmiotów i zjawisk (np. góra, drzewo, deszcz, człowiek, rzeka), i kategoria znaków „fonetycznych”, t. j. takich znaków złożonych, w których jedna część nadaje całości sens, a druga — wymowę.

Ogółem pismo chińskie posiada przeszło 40.000 znaków, wystarcza jednak znajomości kilku tysięcy znaków, by móc poradzić sobie nawet z najtrudniejszymi tekstami, a zwłaszcza z tekstami, pisanymi językiem potocznym.

Mimo wielkiej ilości znaków i braku alfabetu zrozumienie znaków chińskich nie jest zbyt trudne, istnieją bowiem słowniki — encyklopedie, wyjaśniające opisowo każdy znak. Każdy znak chiński zawiera t. zw. pierwiastek (inaczej „klucz”). Tych pierwiastków mamy 214. Ponieważ numeracja ich wzrasta w zależności od ilości kresek, t. j. poszczególnych oderwanych pociągnięć piórem (względnie piórem czy ołówkiem) nie nasuwa się konieczność wyczenia ich na pamięć. Pierwiastki jednokreskowe mają początkowe numery, ostatni jest siedemnastokreskowy. Weźmy np. znaki, których pierwiastkiem jest znak „drzewo”. Znak ten składa się z czterech oddzielnych kresek, szukamy go zatem, jeśli nie pamiętamy numeru, w wykazie pierwiastków czterekreskowych. Znajdujemy go pod numerem 75-y i pod tym samym numerem w odpowied-

niej części słownika szukamy danego znaku według ilości kresek jego drugiej części. W ten sposób można bardzo szybko odnaleźć nawet najbardziej skomplikowany znak. Słowniki chińsko-obcojęzyczne ułożone są według tego samego systemu, albo według grup dźwiękowych.

Wyrazowym i ideograficznym pismem chińskim posługują się również japończycy. Obok tego pisma posiadają jednak własne pismo sylabowe, które pełni rolę pismoenniczą. Używane jest ono przede wszystkim do oznaczenia końcówek zmiennych, których ideograficzne pismo chińskie nie może wyrazić, i do różnych partykuł gramatycznych, poza tym do transkrypcji imion i nazw obcych. Gdy np. po chińsku „na stole” piszemy „stół”, a „człowiek” „i-tsu szang”, po japońsku piszemy „stół + partykuła gramatyczna + na + partykuła gramatyczna”, co brzmi „i-su no uje ni”. „I-tsu” i „i-su” — to dwa znaki chińskie, określające „stół”, a „szang” i „uje” — to znak chiński, określający „na”, partykuły zaś japońskie „no” i „ni” pisane są sylabowym pismem japońskim.

Prócz japończyków ideograficznym pismem chińskim posługują się również annami.

Jednoliczne pismo chińskie, zrzuceniałego, bez względu na wymowę poszczególnych znaków, dla każdego chińczyka, z północy, czy z południa, z zachodu, czy z wschodu, odgrywała i nadal odgrywa wielką rolę łącznika dla 400 milionów ludzi.

M. B.